

Unges udveksling af intimitet for materielle goder

Et kvantitativt studie



Karen Margrethe Dahl og Stine Vernstrøm Østergaard

*Unges udveksling af intimitet for materielle goder
– Et kvantitativt studie*

© VIVE og forfatterne, 2021

e-ISBN: 978-87-7119-881-2

Modelfoto: Ole Bo Jensen/VIVE

Projekt: 301487

Finansiering: VELUX FONDEN

VIVE – Viden til Velfærd

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11, 1052 København K

www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Forord

Formålet med denne kvantitative undersøgelse har været at afdække udbredelsen af fænomenet sugardating blandt unge, hvem der typisk sugardater, og hvilke erfaringer og oplevelser unge sugardatere har. Derudover skulle undersøgelsen afdække unges holdninger til sugardating. Da meget få af deltagerne i undersøgelsen opfatter deres praksis som egentlig sugardating, ligger rapportens primære fokus på unges udveksling af intimitet og sex for materielle goder i bred forstand, mens fænomenet sugardating spiller en mere underordnet rolle. Der er dog fortsat fokus på unges holdninger til sugardating og andre former for udveksling af intimitet for materielle goder.

Undersøgelsen er en del af forskningsprojektet "Sugardating blandt marginaliserede unge – Udvikling af et nyt forsknings- og praksisfelt", der ledes af lektor Christian Groes (RUC). Ud over Christian Groes består forskningsprojektets forskergruppe af lektor Jeanett Bjonness og postdoc Marie Højlund Bræmer (AU). Disse deltager også i projektets projektgruppe sammen med følgende medarbejdere og ledere fra RedenUng: forstander Kira West, forhenværende koordinator Christina Wind, forhenværende teamleder Marie Wentzel Erkmann og nuværende teamleder Mads Andersen Høg, der er ansvarlige for udvikling af indsatser målrettet unge, der oplever vanskeligheder i forbindelse med sugardating. Ud over projektgruppen, der har taget initiativ til projektet og står for det overordnede undersøgelsesdesign, deltager VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, Headspace, Børns Vilkår, U-turn København, SSP Ballerup og De Unges Hus i København som samarbejdspartnere i projektet.

Det overordnede forskningsprojekt ønsker at afdække unges motiver for at udveksle intimitet for penge eller gaver, deres sociale baggrunde samt de problemer, de eventuelt oplever i forbindelse med udvekslingen af intimitet for materielle goder. Undersøgelsen skal bidrage til at udvikle sociale indsatser, der kan afhjælpe de unges marginalisering.

VIVE har i udarbejdelsen af denne rapport samarbejdet med projektgruppen om både det kvantitative forskningsdesign og tilrettelæggelsen af analyserne. VIVE er dog alene ansvarlig for de endelige resultater.

Rapporten er udarbejdet af senioranalytiker Karen Margrethe Dahl (projektleder) og analytiker Stine Vernstrøm Østergaard.

Projektet er finansieret af VELUX FONDEN.

VIVE takker eksterne og interne reviewere for kritiske og konstruktive kommentarer og forbedringsforslag.

Kræn Blume Jensen

Forsknings- og analysechef for VIVE Social

2021

Indhold

Sammenfatning	5
1 Indledning	13
1.1 Baggrund for undersøgelsen	13
1.2 Opbygning af rapporten	16
2 Data og metoder	17
2.1 Spørgeskemaundersøgelse af udveksling af intimitet for materielle goder blandt 18-30-årige	17
2.2 Data fra Ungeprofilundersøgelsen om 15-22-årige	24
3 Udveksling af intimitet for materielle goder blandt 18-30-årige mænd og kvinder	30
3.1 Udvekslinger af materielle goder for intimitet	30
3.2 Udveksling af intimitet for ikke-materielle goder	35
3.3 Uopfordrede henvendelser	36
3.4 Motiver til udveksling af intimitet for materielle goder	36
3.5 Opsamling	38
4 Udveksling af intimitet for materielle goder i forskellige samfundsgrupper blandt 18-30-årige	40
4.1 Hvem modtager materielle goder på dates?	40
4.2 Hvem udveksler intimitet for materielle goder?	43
4.3 Hvem udveksler intimitet for ikke-materielle goder?	46
4.4 Hvem kontaktes uopfordret?	48
4.5 Opsamling	51
5 Sammenligning af 18-30-årige kvinder og mænd, der udveksler	53
5.1 Socioøkonomiske ressourcer og geografi	53
5.2 Seksuel orientering	54
5.3 Psykiske lidelser, overgreb og rusmidler	55
5.4 Opsamling	58
6 Holdninger til udveksling af sex for materielle goder og til sugardating blandt 18-30-årige	59
6.1 Holdninger blandt unge, der har udvekslet intimitet, og unge, der ikke har	59
6.2 Holdninger blandt forskellige grupper af unge	60
6.3 Opsamling	63
7 15-22-åriges udveksling af intimitet for materielle goder	65
7.1 Andelen, der har ydet noget seksuelt til gengæld for noget materielt	65
7.2 Demografi, familiebaggrund og uddannelsessituation	67
7.3 Sociale relationer	69
7.4 Seksualitet og rusmidler	69
Litteratur	73
Bilag 1 Bilagstabel	76

Sammenfatning

Formålet med rapporten

Denne rapport beskriver, hvilke erfaringer unge 15-30-årige har med udveksling af intimitet i form af samvær, kys eller sex til gengæld for materielle goder, såsom drinks, middage, gaver eller penge, og hvad der kendetegner unge, der har udvekslet intimitet for materielle goder. Derudover beskriver rapporten, hvad der i mange tilfælde kendetegner unge, der udveksler intimitet for ikke-materielle goder (fx omsorg eller popularitet), hvem der kontaktes uopfordret med henblik på udveksling af intimitet for materielle goder, samt hvilke holdninger unge har til sugardating og udveksling af intimitet for materielle goder i øvrigt.

Undersøgelsen er en del af forskningsprojektet "Sugardating blandt marginaliserede unge – Udvikling af et nyt forsknings- og praksisfelt", der har til formål at udforske fænomenet sugardating samt afdække det brede kontinuum af unges udvekslinger af intimitet for materielle goder. I den forbindelse skal forskningsprojektet bl.a. afdække unges motiver for at udveksle intimitet for penge eller gaver, deres sociale baggrunde samt de problemer, de eventuelt oplever i forbindelse med udvekslingen af intimitet og materielle goder.

Den type af udvekslinger, som er fokus i den kvantitative rapport, befinder sig på et bredt kontinuum, der i den ene ende inkluderer udvekslinger af samvær eller kys til gengæld for en drink på en date, og i den anden ende inkluderer et samleje, der ydes til gengæld for gaver eller penge.

Afdækningen af det brede kontinuum af intimitet for materielle goder er et formål i sig selv, men har også haft til hensigt at bidrage til en beskrivelse af fænomenet sugardating, der tager udgangspunkt i de unges egen praksis. Alle, der i undersøgelsen har angivet at have erfaringer med at have kysset eller dyrket sex til gengæld for materielle goder, er således blevet spurgt, om deres praksis kunne karakteriseres som sugardating. Da meget få af undersøgelsesdeltagerne selv identificerer deres praksis som sugardating, har det dog i praksis ikke været muligt at nå i dybden med en forståelse af fænomenet sugardating med denne metode og det anvendte datamateriale. Rapporten handler derfor for størstedelens vedkommende om det brede kontinuum af udveksling af intimitet for materielle goder frem for det specifikke fænomen sugardating.

Det er vigtigt at påpege, at kontinuummet af udvekslinger bevæger sig på tværs af normative skel, hvor noget af den praksis, vi ser, af de involverede og af omverdenen opleves uproblematisk og forekommer i mange seksuelle og romantiske møder, mens andet kun praktiseres af få, og som af de involverede eller af omverdenen kan opleves som problematisk. Det er ikke dette studies hensigt at fastsætte, hvor de normative skel skal stå, og hvad der er problematisk og uproblematisk, da det vil være forskelligt fra individ til individ samt variere mellem forskellige samfundsgrupper.

Dataindsamling og analysemetoder

Undersøgelsen bygger på spørgeskemadata indhentet specifikt til undersøgelsen – her med det formål at undersøge udvekslinger af intimitet for materielle goder blandt 18-30-årige samt på datasættet Ungeprofilundersøgelsen, der har et bredere formål, og hvor vi bruger spørgeskema- og registerdata for 15-22-årige unge, der går på en ungdomsuddannelse.

Spørgeskemaet til de 18-30-årige er konstrueret af projektgruppen for det overordnede forskningsprojekt og VIVE i et tæt samarbejde. Spørgeskemaet indeholder spørgsmål til de unges

erfaringer med seksualitet, dating, modtagelse af materielle goder i forbindelse med dating, erfaringer med at tilbyde intimitet og sex i bytte for materielle goder samt holdninger til udveksling af sex for materielle goder. Derudover spørges de unge om deres livssituation, trivsel og rusmiddelbrug. Spørgeskemaet blev udsendt som web-survey til 8.000 unge i oktober 2019. Af disse besvarede 1.732 skemaet, dvs. en svarprocent på 22 %, hvilket er lavt, men ikke usædvanligt i undersøgelser blandt unge, der benytter web-surveys. Det betyder dog, at resultaterne er forbundet med en vis usikkerhed, og at vi ikke kan være sikre på, at de er repræsentative for den samlede gruppe af unge eller for undergrupper.

Ungeprofilundersøgelsen, der danner grundlag for analyserne i del 2, er en landsdækkende kommunal spørgeskemaundersøgelse af unges risikoadfærd, sundhed og sociale trivsel, der gennemføres af et partnerskab bestående af en række kommuner, forskningsinstitutioner, ministerier, styrelser og organisationer, heriblandt VIVE, ved hjælp af platformen BørnUngeLiv. I denne rapport indgår data for 15-22-årige unge fra 17 danske kommuner. Det giver et samlet analyseudvalg på 24.200 unge – svarende til 10 % af de 244.418 unge, der ifølge Danmarks Statistik er i gang med en 10. klasse eller en ungdomsuddannelse i Danmark i oktober 2019 – og som er i alderen 15-22 år.

Andelen, der udveksler intimitet for materielle goder

Undersøgelsen blandt de 18-30-årige viser, at ca. 10 % af de 18-30-årige respondenter på et tidspunkt i deres liv har tilbudt samvær, kys eller sex til gengæld for materielle goder i form af alt fra drinks, middage til gaver eller penge. Af disse har godt halvdelen udelukkende tilbudt samvær til gengæld for noget materielt, mens knap halvdelen (knap 5 % af alle) har erfaring med mindst en gang at *kysse, udveksle billeder af seksuel karakter eller dyrke sex til gengæld for forskellige typer af materielle goder*. Hver tiende af dem, der har kysset, udvekslet billeder eller dyrket sex (8 personer, svarende til 0,5 % af respondenterne), definerer selv den udveksling, der har fundet sted, som sugardating.

Ud af de 79 respondenter, der har udvekslet kys eller sex for materielle goder, har knap halvdelen (48 %) følt sig forpligtede til at kysse eller have sex til gengæld for noget materielt, men har aldrig været intime for at opnå noget materielt. Omvendt har 21 % af gruppen været intime for at opnå noget materielt uden at have følt sig forpligtede til det. Opdelingen mellem at føle sig forpligtet til at tilbyde intimitet som en form for modydelse og at bruge sin intimitet målrettet for at opnå noget materielt viser således, at en stor del af dem, der udveksler (de 48 %), ikke oplever det som en målrettet handling, men måske mere som et spørgsmål om at efterleve "datens spilleregler". Omvendt tegner der sig en mindre gruppe (de 21 %), der i højere grad optræder som handlende aktører, der aktivt bruger kroppen til at opnå materielle goder uden selv at opleve, at der er nogen forpligtelse til at være intime.

De 79 18-30-årige, der har udvekslet intimitet for materielle goder, deler sig i to nogenlunde lige store dele i forhold til, om det materielle gode, de har modtaget i forbindelse med udvekslingen, levede op til forventningerne. Således svarer 40 %, at det materielle gode i høj grad eller i nogen grad levede op til forventningerne, mens 39 % svarer, at det materielle gode *i mindre grad* eller *slet ikke* levede op til forventningerne. 21 % svarer, at de *ikke ved*, om det materielle gode levede op til deres forventninger.

I Ungeprofilundersøgelsen spørges de 15-22-årige, om de inden for de seneste 12 måneder har *ydet seksuelle ydelser til gengæld for gaver eller andre goder*. Her angiver 2,3 % af respondenterne, at de har denne type erfaring, mens 3,6 % angiver, at de ikke ved, om de har denne erfaring.

I Ungeprofilundersøgelsen er de unge derudover blevet spurgt, om de selv har opfordret andre til at yde noget seksuelt til gengæld for materielle goder. Det svarer i alt 2 % ja til, mens 3,7 % svarer "ved ikke". Overlappet mellem dem, der angiver, at de har ydet noget seksuelt til gengæld for gaver, og dem, der angiver, at de har opfordret andre til at yde noget seksuelt til gengæld for gaver, er ganske stort. Således finder vi, at næsten halvdelen af dem, der svarer ja til, at de inden for de sidste 12 måneder selv har ydet noget seksuelt til gengæld for gaver, også har opfordret andre til at yde seksuelle ydelser. Blandt dem, der ikke selv har ydet noget seksuelt til gengæld for materielle goder, svarer 0,9 % ja til, at de har opfordret andre til at yde sex til gengæld for gaver. Spørgsmålet om at opfordre andre til at yde sex for materielle goder kan handle om, at respondenterne selv har betalt for sex, men kan også handle om, at man har anbefalet andre til at yde noget seksuelt for materielle goder til tredjepersoner. Hvis der er tale om det første, kan tallene pege på, at gråzone-udvekslingerne af sex og materialitet går begge veje, og at der således for en del af de unge, der har udvekslet sex for materielle goder, er tale om flydende købs- og salgspositioner frem for fastlåste positioner som enten yder eller modtager af seksuelle ydelser.

Unge kvinder og mænds udveksling af intimitet

Andelen af unge kvinder og mænd, der siger ja til, at de har udvekslet intimitet for materielle goder, afhænger af, hvordan man spørger, og hvem man spørger. I undersøgelsen af de 18-30-årige nærmer vi os først emnet indirekte ved at spørge, om respondenterne *har følt sig forpligtet til at give noget intimt til gengæld for drinks, middage eller gaver* og spørger dernæst mere direkte, om *de har været intime med henblik på at opnå materielle goder*. I denne målgruppe og med denne spørgsmålsformulering finder vi en klar overvægt af kvinder, der har tilbudt samvær til gengæld for materielle goder (8 % mod 3 % af mændene), og en lidt mindre overvægt af kvinder, der har kysset eller dyrket sex for materielle goder (knap 6 % af kvinderne mod 4 % af mændene).

Når vi i stedet ved hjælp af data fra Ungeprofilundersøgelsen fokuserer på de 15-22-årige og med et enkelt direkte spørgsmål spørger, om de har *ydet noget seksuelt til gengæld for gaver*, ser vi omvendt en højere andel mænd end kvinder med disse erfaringer (knap 3 % af mændene mod knap 2 % af kvinderne).

Vi kender ikke den præcise årsag til disse forskelle. Måske skyldes det aldersforskellen på deltagerne i de to undersøgelser. Måske skyldes det, at den mere indirekte måde at spørge til udvekslingen på i den specifikke undersøgelse af udveksling af intimitet giver plads til den udveksling, der implicit finder sted på mange dates/i nattelivet, uden at parterne nødvendigvis oplever, at udvekslingen handler om at opnå noget andet end at leve op til nogle spilleregler og forventninger, der kan være i datinglivet. Endelig kan datausikkerhed spille en rolle.

Forskellene på mænd og kvinder i spørgeskemaundersøgelsen blandt de 18-30-årige gælder især mindre materielle goder, som formodentlig typisk udveksles som en del af selve daten (42 % af kvinderne har modtaget middage på en date mod 19 % af mændene), mens andelen af mænd og kvinder, der har modtaget gaver, rejser eller penge i forbindelse med en date, er næsten den samme (9 % af både kvinder og mænd har modtaget gaver eller rejser i forbindelse

med en date). Det kunne tale for, at spørgsmålsformuleringen spiller en rolle, og at kvindernes udveksling af intimitet for materielle goder i højere grad træder frem, når man inkluderer materielle goder, der udgør en integreret del af selve daten/nattelivet og ikke opfattes som noget, man har til rådighed, når daten er overstået. Samtidig er det sandsynligt, at aldersforskellen på respondenterne i de to undersøgelser også spiller en rolle, og at kønsfordelingen muligvis skifter, jo ældre gruppen, der udveksler intimitet for materielle goder, bliver.

Undersøgelsen af de 18-30-årige viser, at kvinder og mænd angiver lidt forskellige motiver for at udveksle intimitet til gengæld for materielle goder. Uden at der er tale om et entydigt billede, ser vi, at kvinderne oftere angiver motiver som ensomhed, oplevelse af pres, og at de var påvirkede, da det skete. Mændene giver til forskel herfor oftere begrundelser som kedsomhed, ønske om spænding, eller at de tog imod et tilfældigt tilbud.

Derudover viser analyserne af undersøgelsen af de 18-30 årige, at kvinder, der har udvekslet intimitet for materielle goder, relativt set er mere udsatte end mænd, der udveksler intimitet. 30 % af de kvinder, der har udvekslet intimitet, angiver således selv, at de har mindst to selvrapporterede psykiske lidelser mod 5 % af mandlige udvekslere (blandt dem, der ikke har udvekslet, har 10 % af kvinderne og 7 % af mændene mindst to selvrapporterede psykiske lidelser). 32 % af de kvindelige udvekslere har brugt enten hash eller stoffer den seneste måned mod 16 % af de mandlige udvekslere og mod 9 % af kvinder, der ikke udveksler samt 20 % af de mænd, der ikke angiver, at de har udvekslet intimitet for materielle goder. Og endelig finder vi også i undersøgelsen af de 18-30-årige en stor overhyppighed af kvindelige udvekslere, der har oplevet seksuelle overgreb, idet 10 % har oplevet et overgreb, før de fyldte 13 år, mens 35 % har oplevet et overgreb, efter at de fyldte 13 år (henholdsvis 5 og 12 % blandt kvinder, der ikke har udvekslet). Blandt mænd, der har udvekslet, angiver 3 %, at de har oplevet et overgreb, før de fyldte 13 år, mens ingen har oplevet overgreb efter 13-årsalderen (i alt 4 % blandt mænd, der ikke har udvekslet).

I Ungeprofilundersøgelsens analyser af de 15-22-årige ser vi dog ikke de samme forskelle på de kvinder og mænd, der angiver, at de har ydet noget seksuelt til gengæld for noget materielt. Forklaringen på denne forskel mellem resultaterne i de to datasæt kan, som anført ovenfor, handle om forskellen på spørgsmålsformuleringerne, aldersforskellen eller datausikkerhed. Det bør dog være et vigtigt opmærksomhedspunkt for fremtidige studier og for tilrettelæggelsen af indsatser over for målgruppen at holde øje med eventuelle forskelle på baggrund, motiver og konsekvenser for kvinder og mænd, der udveksler intimitet for materielle goder.

Socialt udsatte har oftere udvekslet intimitet for materielle goder

Undersøgelsen af de 18-30-årige viser, at 8 % af unge, der ofte eller altid oplever økonomiske bekymringer, har udvekslet kys eller dyrket sex for materielle goder, mod 3 % af unge, der sjældent oplever økonomiske problemer. I Ungeprofilundersøgelsen ser vi tilsvarende, at 3,9 % af 15-22-årige, som er i gang med en forberedende grunduddannelse (FGU), der typisk vælges af unge, som har svært ved at klare kravene på en gymnasial eller erhvervsfaglig ungdomsuddannelse, har ydet noget seksuelt i løbet af det seneste år sammenlignet med 1,8 % af unge, der er i gang med en gymnasial uddannelse. Derudover viser analyserne af Ungeprofilundersøgelsen, at 4,5 % af unge, der har modtaget støtte fra kommunen i form af en forebyggende social indsats eller en egentlig anbringelse uden for hjemmet, har ydet noget seksuelt til gengæld for gaver eller andre goder mod 2,1 % af unge, der ikke modtager støtte fra kommunen.

I begge undersøgelser ser vi endvidere, at unge, der har et højt forbrug af hash, andre illegale stoffer eller alkohol, i højere grad end andre unge har udvekslet intimitet for materielle goder. I undersøgelsen af de 18-30-årige ser vi således, at 11 % af unge, der har taget stoffer den seneste måned, og 8 % af unge, der har brugt hash, på et tidspunkt har udvekslet kys eller sex for materielle goder mod 5 % af unge, der ikke har brugt hash eller stoffer. I Ungeprofilundersøgelsen ser vi, at 5,6 % af 15-22-årige med et højt alkoholforbrug (mere end 5 genstande ved samme lejlighed mindst 6 gange seneste måned) har ydet noget seksuelt til gengæld for materielle ydelser det seneste år mod 1,9 % af unge med et lavere alkoholforbrug. Og også her ser vi en højere andel, der har ydet noget seksuelt til gengæld for noget materielt, blandt unge, der har prøvet hash (3,6 % har udvekslet intimitet mod 1,6 % af unge, der ikke har prøvet hash) samt blandt unge, der har prøvet andre illegale stoffer end hash (4,8 % mod 2,1 % af unge, der ikke har prøvet andre stoffer).

Unge med psykiske vanskeligheder fremtræder i undersøgelsen af de 18-30-årige ligeledes som en gruppe, der i højere grad har erfaring med at udveksle intimitet for materielle goder. Således finder vi, at 11 % af 18-30-årige med mindst to psykiske lidelser på et tidspunkt har kysset eller dyrket sex til gengæld for materielle goder mod 5 % af unge uden en psykisk lidelse.

Endelig finder vi i undersøgelsen af de 18-30-årige, at 9 % af unge, der har oplevet seksuelle overgreb, før de fyldte 13 år, samt 13 % af unge, der har oplevet seksuelle overgreb, efter at de er fyldt 13 år, på et tidspunkt har kysset eller dyrket sex til gengæld for materielle goder mod 4 % af unge, der ikke har oplevet seksuelle overgreb.

Begge undersøgelser viser således, at socialt og økonomisk udsatte unge i højere grad har erfaring med udveksling af intimitet for materielle goder, hvilket er i overensstemmelse med tidligere undersøgelser.

Manglende voksenkontakt og meget tid på sociale medier

Analyserne af Ungeprofilundersøgelsen viser, at 15-22-årige unge, der har ydet sex til gengæld for materielle goder det seneste år, i højere grad er at finde blandt unge, der savner voksne fortrolige, idet 3,8 % af denne gruppe har erfaringer med at yde noget seksuelt til gengæld for en gave, mens 5,2 % af disse unge er i tvivl. I gruppen, der har voksne fortrolige, gælder det samme for henholdsvis 2,2 % og 3,5 %.

Derudover viser analyserne af Ungeprofilundersøgelsen, at unge, som er meget lidt sammen med deres venner og unge, der er sammen med deres venner hver dag, i højere grad har ydet sex til gengæld for materielle goder det seneste år. Blandt disse to grupper har 3,6-3,7 % ydet noget seksuelt til gengæld for materielle goder mod 1,8 % af unge, der ser deres venner jævnligt.

Og endelig finder vi i analyserne af Ungeprofilundersøgelsen, at 3,5 % af 15-22-årige, der bruger mere end 3 timer dagligt på sociale medier, har ydet noget seksuelt for materielle goder mod 1,9 % af 15-22-årige, der bruger mindre tid på sociale medier.

Udveksling blandt unge med indvandrerbaggrund

I undersøgelsen af de 18-30-årige angiver 12 % af unge med indvandrerbaggrund, at de har kysset eller dyrket sex til gengæld for materielle goder mod 3 % af unge med dansk baggrund.

I analyserne af Ungeprofilundersøgelsen 15-22 år finder vi ikke en tydelig forskel på unge med dansk baggrund og unge med indvandrerbaggrund, men finder dog flere unge med indvandrerbaggrund, der svarer, at de ikke ved, om de har ydet noget seksuelt til gengæld for noget materielt.

Da resultaterne i undersøgelsen af de 18-30-årige bygger på i alt 149 besvarelser blandt unge med indvandrerbaggrund, skal der ikke så meget til for at rykke ved procentsatserne. Forskellen på resultaterne i de to undersøgelser kan derfor skyldes datausikkerhed. En anden forklaring kan være, at sammensætningen af 15-22-årige med indvandrerbaggrund i Ungeprofilundersøgelsen er væsentligt forskellig fra sammensætningen af de 18-30-årige med indvandrerbaggrund i den specifikke undersøgelse af udveksling af intimitet for materielle goder, eller at der sker en udvikling i adfærden blandt unge med indvandrerbaggrund i takt med stigende alder.

Som det var tilfældet for de forskellige resultater i de to spørgeskemaundersøgelser for forskellen på kvinder og mænd, kan vi ikke på baggrund af denne undersøgelse være sikre på, at unge med indvandrerbaggrund er overrepræsenterede blandt dem, der udveksler intimitet for materielle goder. Andre undersøgelser tyder dog på, at unge med indvandrerbaggrund er en smule overrepræsenterede blandt dem, der har udvekslet sex og intimitet for materielle goder, og betydningen af kulturel baggrund og migration kan derfor være et vigtigt opmærksomhedspunkt for fremtidige studier og i sociale indsatser målrettet udveksling af intimitet for materielle goder.

Homoseksuelle mænd og biseksuelle kvinder udveksler mere

Analyserne af de 18-30-årige viser, at både homoseksuelle og biseksuelle i langt højere grad har udvekslet kys eller sex til gengæld for materielle goder, idet 16 % af de homoseksuelle og 12 % af de biseksuelle har udvekslet kys eller sex for materielle goder mod 4 % af de unge heteroseksuelle. Som modydelse for kys eller sex modtager de homoseksuelle unge oftere gaver eller penge (20 %), mens en mindre del udelukkende har modtaget drinks eller middage (1 %). Blandt de biseksuelle modtager flere udelukkende drinks, middage eller entre (8 %), mens 6,5 % modtager gaver eller penge. Opdelt på køn viser analyserne, at der blandt de kvindelige udvekslere især er mange biseksuelle, mens der blandt mændene er der en stor overrepræsentation af homoseksuelle blandt udvekslerne. Ligesom det gjaldt analyserne af unge med indvandrerbaggrund, er datamaterialet begrænset og resultaterne derfor forbundet med usikkerhed.

Seksuelt erfarne og unge, der deler og får delt intime billeder, har oftere udvekslet intimitet for materielle goder

Endelig viser analyserne af Ungeprofilundersøgelsen af de 18-30-årige, at det at udveksle intimitet eller sex til gengæld for materielle goder hænger sammen med ens seksuelle erfaring i øvrigt – både når vi ser på erfaringer med forskellige typer af sex, og når vi ser på antallet af sexpartnere. Jo flere sexpartnere man har haft og jo flere forskellige slags sex, man har prøvet, jo større er sandsynligheden for, at man har udvekslet kys eller sex til gengæld for materielle goder. Dette illustreres af, at 9 % af unge, der har haft mere end 20 samlejepartnere, har udvekslet kys eller sex for materielle goder mod 4 % af unge, der har haft 1 til 9 partnere.

Blandt de 15-22-årige i Ungeprofilundersøgelsen finder vi parallelt hermed en tydelig sammenhæng mellem det at yde noget seksuelt til gengæld for materielle goder og de unges seksuelle debutalder samt erfaring med deling af seksuelt betonede billeder. Blandt 15-22-årige, der er

debuteret seksuelt, før de fyldte 15 år, har 5,1 % således ydet noget seksuelt til gengæld for noget materielt, mens det samme gælder for 1,9 % af unge, der er debuteret senere eller ikke er debuteret, da undersøgelsen blev gennemført. Ligeledes viser analyserne af Ungeprofilundersøgelsen, at unge, der har erfaringer med frivilligt eller ufrivilligt at dele eller få delt billeder med seksuelt indhold, oftere end andre unge har ydet noget seksuelt til gengæld for noget materielt.

Udveksling af intimitet for ikke-materielle goder

Ud over spørgsmålene om, hvorvidt de unge har tilbudt samvær, kys eller sex til gengæld for materielle ydelser, har vi i undersøgelsen af de 18-30-årige også spurgt respondenterne, om de på et tidspunkt har været kysset eller dyrket sex for at opnå ikke-materielle goder såsom popularitet, beskyttelse eller omsorg. Vi opfatter dette som en målrettet brug af intimitet, der ikke er det samme som det at udveksle intimitet for materielle ydelser, men kan indeholde nogle af de samme elementer, idet målet i nogen grad får forrang for den intime handling i sig selv. Seksualiteten/intimiteten bliver så at sige rettet mod et andet formål frem for at være rettet mod sig selv.

I undersøgelsen angiver 11 % af respondenterne, at de på et tidspunkt har kysset eller dyrket sex for at opnå ikke-materielle goder. Her finder vi en klar overvægt af kvinder, idet 16 % af kvinderne og 8 % af mændene angiver, at de på et tidspunkt har kysset eller dyrket sex for at opnå ikke-materielle goder.

Derudover viser undersøgelsen, at unge, der udveksler intimitet for ikke-materielle goder, gennemsnitligt har færre ressourcer og oftere befinder sig i en udsat position end unge, der ikke udveksler intimitet for materielle goder. Det ses fx ved, at 24 % af unge, der har mindst 2 diagnosticerede eller selv vurderede psykiske lidelser, har udvekslet intimitet for ikke-materielle goder mod 9 % af unge, der ikke angiver at have nogen psykiske lidelser. Samt ved at 15 % af unge med et aktivt hashforbrug og 29 % af unge med et aktivt forbrug af illegale stoffer har givet intimitet til gengæld for ikke-materielle goder som beskyttelse, omsorg eller popularitet mod 10 % af unge, der ikke har brugt disse stoffer.

Endelig ser vi også her en betydning af seksuel orientering, idet 25 % af de unge biseksuelle og 23 % af de unge homoseksuelle respondenter fortæller, at de har udvekslet intimitet for at opnå ikke-materielle goder mod 10 % af de heteroseksuelle respondenter.

Undersøgelsen viser således en stor parallelitet i det at udveksle intimitet for henholdsvis materielle og ikke-materielle goder. Kønsforskellene er dog større, når det gælder de ikke-materielle goder, og vi ser her ikke en overvægt af unge med indvandrerbaggrund.

Uopfordrede henvendelser

Undersøgelsen af de 18-30-årige viser, at 19 % af respondenterne på et eller andet tidspunkt i deres liv har prøvet at blive kontaktet uopfordret med henblik på udveksling af noget intimt for noget materielt. Det gælder 10 % af mændene og 28 % af kvinderne i undersøgelsen. Henvendelser om transaktionel sex sker for kvinderne oftest gennem sociale medier, mens mændene i lige høj grad kontaktes gennem sociale medier og via dating-apps.

Også på dette punkt ser vi en social gradient, hvilket fx viser sig ved, at unge med få socioøkonomiske ressourcer (beskæftigelse, uddannelse og økonomi), unge med psykiske lidelser og unge med et aktivt hash- eller stofforbrug i højere grad end andre unge oplever at blive kontaktet med henblik på udveksling.

Derudover ser vi en meget høj andel (50 %), der oplever uopfordrede henvendelser om udveksling af intimitet blandt unge, som har oplevet et seksuelt overgreb, efter de er fyldt 13 år. Og endelig viser analyserne af undersøgelsen af de 18-30-årige, at næsten halvdelen af de homo- og biseksuelle respondenter i undersøgelsen har oplevet at få uopfordrede henvendelser om udveksling af intimitet til gengæld for materielle goder mod 17 % af de unge heteroseksuelle.

Disse tal er meget høje og skal ses i lyset af, at der er spurgt til hele respondentens livsforløb, samt at der anvendes en relativt bred spørgsmålsformulering, der inkluderer deling af intime billeder, salg af trusser samt kys og sex. I Ungeprofilundersøgelsen er de 15-22-årige blevet spurgt mere snævert, om de er blevet opfordret til at yde sex for materielle goder inden for det seneste år. Det svarer 4,3 % ja til, mens 3,8 % svarer "ved ikke". Lidt flere kvinder end mænd svarer ja til, at de har oplevet at blive opfordret til at yde sex for gaver (5,5 % mod 3,1 %), mens lidt flere mænd svarer "ved ikke" (5,0 % mod 2,4 % af kvinderne).

Andelen, der oplever uopfordrede henvendelser, varierer således alt efter spørgsmålsformulering og den aldersgruppe, der spørges. Tallene vidner dog om, at det for nogle grupper af unge er relativt normalt at have oplevet opfordringer om at udveksle intimitet for materielle goder, mens andre grupper af unge sjældnere stifter bekendtskab med fænomenet.

Holdninger til udveksling af intimitet for materielle goder

Alle respondenter i undersøgelsen af de 18-30-årige er blevet spurgt om deres holdninger til sugardating og til i øvrigt at modtage penge og gaver for sex. Denne del af undersøgelsen viser, at 20-25 % af de 18-30-årige synes, det er ok at modtage penge eller gaver for sex, mens 50 % accepterer sugardating på vegne af andre, hvis det føles godt for den enkelte. Samtidig angiver en fjerdedel dog, at de ville miste respekt for en anden person, hvis denne praktiserede sugardating, mens en tredjedel er enig i, at sugardating er moralsk forkert. Omtrent halvdelen erklærer sig enige i, at sugardating er det samme som prostitution.

18-30-årige, der har udvekslet kys eller sex for materielle goder, er ikke overraskende mere positivt indstillede over for at udveksle end unge, der ikke har udvekslet. Derimod er der ikke stor forskel på svarene blandt udvekslere og ikke-udvekslere, når det gælder spørgsmål om, hvorvidt sugardating er moralsk forkert, eller om sugardating er det samme som prostitution.

Blandt dem, der ikke selv har udvekslet intimitet for materielle goder, finder vi, at unge med dansk baggrund er mere positivt indstillede over for sugardating end unge med indvandrerbaggrund, samt at unge homoseksuelle og biseksuelle er mere positivt indstillede over for sugardating og udveksling af sex for materielle goder end heteroseksuelle. Derudover viser supplerende analyser en mere positiv indstilling til udveksling af intimitet for materielle goder blandt unge med psykiske lidelser og blandt unge, der har oplevet seksuelle overgreb.

1 Indledning

1.1 Baggrund for undersøgelsen

Formålet med denne kvantitative undersøgelse er at undersøge udbredelsen af fænomenet sugardating blandt unge samt undersøge, hvordan nogle unge i praksis udveksler intimitet for materielle goder. Undersøgelsen er en del af forskningsprojektet "Sugardating blandt marginaliserede unge – Udvikling af et nyt forsknings- og praksisfelt".

Det overordnede forskningsprojekt ønsker at afdække det brede kontinuum af unges udvekslinger af intimitet for materielle goder samt undersøge unges motiver for at udveksle sex for penge eller gaver, deres sociale baggrunde samt de problemer, de eventuelt oplever i forbindelse med udvekslingen af intimitet og materielle goder. Undersøgelsen skal desuden bidrage til at udvikle sociale indsatser, der kan afhjælpe de unges marginalisering.

Den kvantitative del af undersøgelsen, som beskrives i denne rapport, bidrager til det samlede forskningsprojekt ved at undersøge, hvilke erfaringer unge 15-30-årige har med udveksling af et bredt kontinuum af materielle goder for et bredt spektrum af intimitet for dermed at kunne opstille et kontinuum af udvekslinger. Derudover undersøger den kvantitative undersøgelse baggrunden for udveksling af intimitet for materielle goder, dvs. hvad der kendetegner unge, der har udvekslet sex eller intimitet for materielle goder med hensyn til køn, alder, indvandrerbaggrund, socioøkonomisk situation, geografi, seksuel orientering, psykisk trivsel og øvrige sociale forhold. Undersøgelsen har desuden fokus på udveksling af intimitet for ikke-materielle goder (fx omsorg eller popularitet), på det at blive kontaktet uopfordret angående udveksling af intimitet, samt på unges holdninger til sugardating og øvrig udveksling af intimitet for materielle goder.

Opstillingen af kontinuummet af forskellige former for udveksling af intimitet for materielle goder er et formål i sig selv, men har også haft til hensigt at bidrage til en afdækning af fænomenet sugardating, der tager udgangspunkt i de unges egen praksis. Alle, der i undersøgelsen har angivet at have erfaringer med at have kysset eller dyrket sex til gengæld for materielle goder, er således blevet spurgt, om deres praksis kunne karakteriseres som sugardating. Da meget få af undersøgelsesdeltagerne selv identificerer deres praksis som sugardating, har det dog i praksis ikke været muligt at nå yderligere i dybden med en forståelse af det specifikke fænomen sugardating med denne metode og data. Rapporten handler derfor i stedet primært om det brede kontinuum af udveksling af intimitet for materielle goder frem for det specifikke fænomen sugardating.

Undersøgelsens primære forskningsspørgsmål er:

- Hvor mange unge har udvekslet intimitet for materielle goder?
- Hvilke typer af intimitet og hvilke typer af materielle goder er der tale om?
- Hvad kendetegner unge, der udveksler intimitet for materielle goder?
- Hvor mange og hvilke unge udveksler intimitet for ikke-materielle goder?
- Hvor mange og hvilke unge kontaktes uopfordret med henblik på udveksling af intimitet for materielle goder?
- Hvilke holdninger har unge generelt til sugardating og udveksling af intimitet for materielle goder?

VIVE har i udarbejdelsen af denne rapport samarbejdet med projektgruppen bag det overordnede forskningsprojekt om både det kvantitative forskningsdesign og tilrettelæggelsen af analyserne. VIVE er dog alene ansvarlig for de endelige resultater.

1.1.1 Begreber for udveksling af intimitet for materielle goder

I rapporten beskæftiger vi os med et bredt kontinuum af udvekslinger af intimitet for materielle goder og ser desuden på udveksling af intimitet for ikke-materielle goder. Med begrebet "udveksling af intimitet for materielle goder" inkluderer vi som udgangspunkt alt fra det at have følt sig forpligtet til at spendere kort tids samvær til gengæld for en middag eller en drink til aftalte udvekslinger af sex for penge. I størstedelen af analyserne ser vi dog på et mindre udsnit af kontinuummet – fx unge, der har kysset eller dyrket sex til gengæld for materielle goder, eller unge, der har ydet noget seksuelt til gengæld for noget materielt. Da den teoretiske og metodiske afgrænsning af udvekslingsfænomenet naturligt spiller en stor rolle for fx udbredelsen, præciserer vi i hver analyse, hvilken afgrænsning der benyttes.

Udveksling af intimitet for materielle goder er et bredere fænomen end begrebet "transaktionel sex", der i forskningen betegner "seksuelle relationer, hvor det at give og modtage gaver, penge eller andre former for service er en vigtig faktor" (Chatterji m.fl., 2004; Cole, 2010; Groes-Green, 2013).

Et andet begreb, der bruges i praksis, men kun i begrænset omfang anvendes i denne undersøgelse, er gråzoneprostitution, hvor fokus – ligesom det gælder transaktionel sex – er på egentlig sex, og hvor det seksuelle typisk omtales som en ydelse, der gives på formodning eller forventning om gaver, overnatning eller indgang på diskoteker (<https://kfuksa.dk/viden-om/graazoneprostitution-sugardating>).

Og endelig har vi begrebet sugardating, der falder ind under begrebet transaktionel sex, men oftest refererer til seksuelle/intime forhold mellem en yngre og mindre velstående (kvinde) samt en ældre og økonomisk bedre stillet (mand), hvor den yngre og mindre velstående til gengæld for sex eller intimitet får noget materielt som fx gaver, oplevelser eller penge. Der kan være tale om længerevarende forhold eller enkeltstående dates, hvor der på forhånd eller undervejs aftales at udveksle noget seksuelt eller intimt for noget materielt (Bjønness & Jensen, 2019).

Begrebsvalg og definition er afgørende for udbredelsen af det fænomen, man studerer. Bruger man brede termer og inkluderer en bred vifte af praksisser, hvor intimitet enkelte gange er blevet ydet mod en materiel modydelse, får man en større udbredelse, end hvis man afgrænser fænomenet til bevidste og regelmæssige udvekslinger af sex til gengæld for penge. Tidligere undersøgelser, der spørger til salg af seksuelle ydelser blandt unge i de nordiske lande, finder, at der i de sidste 17 år har været en relativt stabil andel på 1-2 % af unge 18-20-årige, der har modtaget penge eller andre former for kompensation for sex (Pedersen & Hegna, 2003; Svedin & Priebe, 2004; Pedersen & Grunwald, 2005; Frisch m.fl., 2019).

Blandt nogle professionelle, der møder de unge, som udveksler intimitet, er der bekymring for, at der som følge af stigende medieinteresse og i nogle tilfælde glamourisering af sugardating sker en stigning i andelen af unge, der eksperimenterer med forskellige former for udveksling af sex og materialitet, uden at denne stigning nødvendigvis opfanges af spørgeskemaundersøgelser. En sådan bekymring begrundes fx med et stigende antal annoncer på web-sider som sugardating.dk, der formidler aftaler mellem personer, der ønsker at udveksle sex og materielle goder/penge (Bjønness & Jensen, 2019).

Som følge heraf forventer vi at finde forskellige andele, når vi befinder os på forskellige punkter af kontinuummet – dvs. at der vil være langt flere, når vi spørger bredt til alle erfaringer med udveksling af samvær, kys og sex for drinks, middage, gaver eller penge, end når vi begrænser os til at spørge til erfaringer med at yde seksuelle ydelser for gaver eller andre goder.

1.1.2 Baggrund for udveksling af intimitet mod kompensation

Undersøgelser af baggrunden for udveksling af sex for materielle goder viser, at unge, der har modtaget penge eller gaver for sex, ofte er involveret i flere typer af risikoadfærd. De tilhører oftere økonomisk udsatte og marginaliserede samfundsgrupper og har oftere vanskelige opvækstforhold bag sig i form af anbringelser. De er desuden oftere selvskadende, har oftere psykiske vanskeligheder og har oftere et misbrug af stoffer. Derudover viser flere studier en overrepræsentation af unge med migrantbaggrund – særligt de, der er kommet til Skandinavien som uledsagede flygtninge – blandt de, der sælger sex (Fredlund m.fl., 2017; Fredlund, 2019; Svedin & Priebe, 2007; Abellsson & Hulusjö, 2008; Tikkanen, Abellsson & Forsberg, 2011; Svensson m.fl., 2013; Jonsson m.fl., 2015; Lindroth, 2013; Lindroth & Löfgren-Mårtensson, 2013; Warpe, 2017; Frisch m.fl., 2019).

Erfaringer med udveksling af sex for materielle goder er derudover ifølge en række studier mere udbredt (og accepteret) blandt homoseksuelle og biseksuelle mænd samt blandt biseksuelle kvinder (Svedin & Priebe, 2007; 2009; Tikkanen, Abellsson & Forsberg, 2011; Public Health Agency of Sweden, 2017; 2019; RFSL Youth, 2015; Frisch m.fl., 2019).

Endelig viser gentagne kvantitative undersøgelser, at man i undersøgelser blandt unge ser flere mænd end kvinder, der har erfaringer med at modtage penge eller gaver for sex (Mossige, 2001; Pedersen & Hegna, 2003; Holmström, 2019; Frisch m.fl., 2019). Det til trods for, at undersøgelser af voksne seksuelt aktive viser en klar overvægt af kvinder (Kofod, et al., 2011) samt at praktikere, der tilbyder hjælp til unge, der har solgt sex, finder at piger og kvinder er i overtal blandt dem, der opsøger hjælp i forbindelse med (gråzone)prostitutionen (Thomsen, 2004; Socialforvaltningen, 2007; Weiskopf, 2015; Sørensen & Nørlykke, 2006). En undersøgelse fra 2004 forklarer overvægten af unge mænd med gråzoneprostitutionserfaring med, at unge piger, der udveksler sex/ intimitet for materielle goder, i højere grad bytter sex og intimitet for naturalier som alkohol, stoffer og gaver, mens drengene oftere bytter sex for penge og derfor er mere bevidste om deres udveksling af intimitet end pigerne (Thomsen, 2004). Derfor er drengene ifølge Thomsen (2004) mere tilbøjelige til at svare bekræftende på spørgsmål om, hvorvidt de har ydet noget seksuelt til gengæld for materielle goder.

Motiverne for at tilbyde sex eller intimitet for noget materielt spænder vidt. Der kan ligge reelle økonomiske motiver bag, idet nogle unge ser det som en overlevelsesstrategi – en måde at finansiere et forbrug af stoffer, eller en måde at opnå økonomiske goder, som de ikke ellers ville have råd til. For andre handler det at modtage gaver eller penge for sex om at føle sig attraktiv og værdsat – dvs. om at opfylde nogle følelsesmæssige behov for den, der tilbyder sex eller intimitet. Derudover angiver nogle unge, at udvekslingen af sex for materielle goder har været drevet af seksuel nysgerrighed og et led i udforskningen af egen seksualitet (Bjønness & Jensen, 2019; Larsdotter, Jonsson & Gärdal, 2011; Svedin m.fl., 2015; Fredlund, 2019). Endelig angiver enkelte unge, at der ikke var nogen bestemt årsag til, at de har udvekslet intimitet for materielle goder, men at det skete tilfældigt, fx fordi de var påvirkede af alkohol eller stoffer (Bjønness & Jensen, 2019).

At det at udveksle sex for materielle goder for nogle unge sker tilfældigt og af nogle praktiseres som et led i en udforskning af egen seksualitet og grænser, understøttes af, at flere studier

viser, at de, der giver sex til gengæld for materielle goder, også oftere end andre unge har købt sex (Svedin & Priebe, 2007; RFSL Youth, 2015). Positionerne i udvekslingen af sex for materielle goder, når det gælder unge, er derfor ikke altid helt entydige.

Professionelle, der fx i behandlingstilbud møder unge, som har udvekslet intimitet for materielle goder, finder, at en del oplever følelsesmæssige konsekvenser. De kan opleve at måtte skjule deres praksis for familie og venner eller at blive mødt med fordømmelse, hvis de fortæller om den. De kan opleve tab af kontrol og overgreb, fordi den, de modtager penge eller gaver fra, ikke respekterer deres grænser og de aftaler, de har indgået. Andre unge med erfaringer med transaktionel sex fortæller dog, at de i selve udvekslingen af sex for materielle goder oplever at opnå en kontrol, som de ikke har oplevet at have i andre intime relationer, og at de derfor ikke oplever negative konsekvenser ud over den stigma, der kan være forbundet med praksisen (Bjønness & Jensen, 2019).

1.2 Opbygning af rapporten

Resten af rapporten indledes med et metodekapitel, der beskriver de to anvendte datasæt og de metoder, der er blevet brugt i analyserne. Herefter følger kapitel 3-6, der beskriver resultaterne af den specifikke undersøgelse af udveksling af intimitet for materielle goder blandt de 18-30-årige.

Kapitel 3 beskriver det brede kontinuum for udveksling af intimitet for materielle goder blandt 18-30-årige mænd og kvinder.

Kapitel 4 beskriver, hvordan unge med forskellig baggrund, livsstil og livssituation i forskellig grad udveksler intimitet for materielle goder og ikke-materielle goder, samt hvordan unge med forskellig baggrund i forskellig grad oplever opfordringer til at udveksle intimitet for materielle goder.

Kapitel 5 opdeler analyserne af udveksling på den ene side og baggrund, livsstil og livssituation på den anden side på køn og viser således, i hvilken grad kvinder og mænd, der udveksler intimitet for materielle goder, ligner hinanden.

Kapitel 6 viser, hvilke holdninger unge med forskellig baggrund har til udveksling af sex for materielle goder og sugardating for på den måde at indkredse, i hvilken grad disse fænomener er accepterede blandt forskellige typer af unge.

Endelig beskriver vi resultaterne af analyserne af Ungeprofilundersøgelsen i kapitel 7. Her viser vi, hvordan udveksling af intimitet for materielle goder hænger sammen med de unges demografi, familiebaggrund og egen uddannelsesretning på baggrund af registerdata samt sammenhængen mellem udveksling af intimitet for materielle goder på den ene side og de unges sociale relationer, seksuelle debutalder, udveksling af seksuelt betonede billeder og brug af rusmidler på den anden side.

2 Data og metoder

2.1 Spørgeskemaundersøgelse af udveksling af intimitet for materielle goder blandt 18-30-årige

VIVE og projektgruppen for det overordnede forskningsprojekt har i et tæt samarbejde konstrueret et spørgeskema med 55 spørgsmål. Spørgeskemaet indeholder spørgsmål om de unges seksuelle erfaring og datingliv, deres erfaring med at modtage materielle goder i forbindelse med dating og erfaringer med at tilbyde intimitet og sex i bytte for materielle goder samt deres holdninger til udveksling af sex for materielle goder. Derudover spørges de unge til deres livssituation, trivsel og eventuelle rusmiddelbrug.

2.1.1 Dataindsamlingen

Undersøgelsen af de 18-30-årige bygger på en stikprøve af 8.000 unge, der er simpelt tilfældigt udvalgt på baggrund af deres cpr-oplysninger. Den store stikprøve er valgt, da det ofte er svært at få unge til at besvare tilsendte web-spørgeskemaundersøgelser, og fordi vi forventede, at sugardating ville være et marginalt fænomen i ungebefolkningen. Dataudtrækket er foretaget af Sundhedsdatastyrelsen og indeholdt – ud over de unges cpr-numre – oplysninger om deres køn, alder, civilstand og indvandrerbaggrund.

VIVE har inviteret de 8.000 unge til at deltage i undersøgelsen med et brev i deres e-Boks. Brevet indeholdt et link til spørgeskemaet, som de unge kunne udfylde som en web-survey. De unge blev tilsendt op til to digitale rykkere, hvis de ikke besvarede spørgeskemaet. Dataindsamlingen løb fra 11. oktober til 9. december 2019. I alt har 1.732 ud af 8.000 unge svaret på spørgeskemaet, hvilket giver en svarprocent på 22 %.

Svarprocenten er relativt lav, men dog ikke usædvanlig, når man laver undersøgelser blandt unge via web-surveys (se fx Frisch m.fl., 2019)¹. Sammenligner vi de, der har svaret – analyseudvalget – med den repræsentative stikprøve, ser vi en overrepræsentation af kvinder og en underrepræsentation af unge med indvandrerbaggrund blandt vores besvarelser. Derudover ser vi en lille overrepræsentation af de yngste aldersgrupper samt mindre forskelle, når det kommer til landsdel og civilstand. Vi har ikke mulighed for at kontrollere, om datamaterialet er repræsentativt i forhold til fx social baggrund, men da udsatte unge generelt kan være særligt svære at nå i spørgeskemaundersøgelser, er det sandsynligt, at denne gruppe er underrepræsenteret i undersøgelsen. Derudover kan der på forskellige andre måder være sket et skævt bortfald, fx af unge, der ikke interesserer sig for emnet, hvilket kan skævvride resultaterne i andre retninger. I tolkningen af resultaterne forsøger vi løbende at tage forbehold for den usikkerhed, der kan være forbundet med resultaterne – særligt når vi opdeler respondenterne i undergrupper.

2.1.2 Operationalisering af centrale variable i undersøgelsen af de 18-30-årige

Hovedformålet med undersøgelsen af de 18-30-årige er at afdække unges praktiske erfaring med udveksling af intimitet for materielle goder samt mere sekundært, hvordan de oplever at blive kontaktet forud for udvekslingen, hvilke erfaringer de har med udveksling af intimitet for ikke materielle goder, og hvilke holdninger de har til udveksling af sex for materielle goder.

¹ I Sexus-undersøgelsen opnås en svarprocent på 23-24 % blandt 15-26-årige mænd og en svarprocent på 39 % blandt 15-26-årige kvinder. Her er de yngste teenagere rykket 4 gange via e-Boks og én gang via fysisk brev. De øvrige svarpersoner er blevet rykket 4 gange via e-Boks (Frisch m.fl., 2019, Appendix A).

Disse fænomener holdes op imod de unges baggrundsforhold som fx køn, alder, socioøkonomiske ressourcer, geografi, seksuel orientering og social udsathed.

I det følgende viser vi, hvordan de centrale begreber i analyserne er operationaliseret.

2.1.2.1 Materielle goder i forbindelse med dates

I undersøgelsen indkredses fænomenerne "udveksling af intimitet for materielle goder" og "sugardating" ved hjælp af en række spørgsmål, om hvorvidt/hvilke materielle goder, de unge har modtaget i forbindelse med dating, og spørgsmål om, hvorvidt de har tilbudt intimitet i bytte for de materielle goder. Hvis de unge ingen seksuelle erfaringer har, dvs. fx aldrig har prøvet at kysse, udveksle intime billeder, sende frække beskeder eller have samleje, bliver de ikke stillet spørgsmål om udveksling af intimitet for materielle goder.

Hvis de har seksuelle erfaringer, bliver de spurgt, om de i forbindelse med en date har modtaget materielle goder i form af drikkevarer, mad, entre, taxature, husly, gaver, rejser, stoffer, penge eller andet, som de selv har mulighed for at angive i et åbent kommentarfelt. Vi kender ikke den økonomiske værdi af de materielle goder, ej heller de nærmere omstændigheder omkring udvekslingen af goderne. På trods af dette anvender vi i en del af analyserne en skala over de materielle goder, hvor vi skelner mellem materielle goder, der typisk udveksles, mens daten finder sted (og formodes at have begrænset økonomisk værdi) og materielle goder, der i højere grad ligger ud over datens rammer (og formodes at have større økonomisk værdi) i den anden. Vi konstruerer således en ordinær variabel for modtagelsen af materielle goder på dates med følgende 6 kategorier:

1. Har modtaget drinks eller middag (uden at have modtaget andre materielle goder).
2. Har modtaget taxature og entre (eventuelt også drinks eller middag, men ikke andre materielle goder).
3. Har modtaget husly (eventuelt også drinks, middage eller entre, men ikke gaver, rejser, stoffer eller penge).
4. Har modtaget gaver eller rejser (eventuelt også drinks, middage, entre eller husly, men ikke stoffer eller penge).
5. Har modtaget stoffer (eventuelt også drinks, middage, entre, husly, gaver eller rejser, men ikke penge).
6. Har modtaget penge (eventuelt sammen med andre materielle goder).

2.1.2.2 Intimitet til gengæld for materielle goder

Efterfølgende afdækkes den eventuelle intime modydelse ved at spørge de, der har modtaget et materielt gode, om de nogensinde har følt sig forpligtet til at give noget igen til gengæld for det materielle gode.

Derudover spørges alle seksuelt aktive unge, om de nogensinde har kysset eller dyrket sex med henblik på at opnå noget materielt, samt – hvis ikke dette er tilfældet – om de har overvejet at dyrke sex, kysse eller være intime for at opnå noget materielt.

Den brede gruppe af udvekslere består således af alle, der har tilbudt samvær, kys, seksuelt betonede billeder eller sex til gengæld for noget (10,2 %). Gruppen inkluderer både unge, der har følt sig forpligtede til at give noget intimitet til gengæld for et materielt gode, samt unge der har været intime for at opnå noget materielt. Dertil kommer 4,9 %, der har overvejet at tilbyde noget materielt for at opnå noget materielt uden at gøre alvor af det.

Blandt de, der har udvekslet samvær, kys, billeder eller sex, har lidt under halvdelen (4,8 % af alle respondenter) erfaring med at kysse eller dyrke sex til gengæld for alle typer af materielle goder, heraf 2,5 %, som har udvekslet sex og inden for denne gruppe 1,8 %, som har modtaget goder, der kan siges at ligge ud over selve daten, fx husly, gaver, stoffer eller penge til gengæld for sex. Den sidste gruppes praksis vil typisk vil være sammenlignelig med undersøgelser med et mere specifikt fokus på gråzoneprostitution, hvor der typisk spørges til "at have dyrket sex til gengæld for penge eller gaver". Andelen, der har denne type erfaringer med udveksling af intimitet for materielle goder, er jf. afsnit 1.1 nogenlunde den samme, som vi ser i andre danske og nordiske undersøgelser af gråzoneprostitution/udveksling af sex for materielle goder.

Gruppen, der svarede ja til, at de har kysset, udvekslet billeder eller dyrket sex mod materielle goder, blev spurgt, om de selv mener, at deres praksis kan betegnes som sugardating. Dette svarede 8 personer (ca. ½ % af alle respondenterne i undersøgelsen) "ja" til, mens 4 svarede "ved ikke". 8 henholdsvis 12 personer er for få til at lave statistiske analyser, og i analyserne skelner vi derfor ikke mellem sugardating og andre former for udveksling af intimitet for materielle goder.

I stedet arbejder vi med et kontinuum, der har følgende 4 kategorier:

1. Har aldrig overvejet at udveksle intimitet for materielle goder
2. Har overvejet at udveksle intimitet for materielle goder
3. Har udvekslet samvær for materielle goder
4. Har udvekslet kys, billeder eller sex for materielle goder.

I de fleste analyser er vi dog – for at opnå statistisk sikkerhed – nødt til at arbejde med en todelt variabel, hvor unge, der aldrig har kysset, udvekslet seksuelle billeder eller dyrket sex for materielle goder, befinder sig i den ene kategori, mens unge, der *har* kysset, udvekslet seksuelle billeder eller dyrket sex for materielle goder, befinder sig i den anden kategori.

Ovenstående indkredsning af udvekslingen af intimitet for materielle goder beskrives nærmere i kapitel 3 ved hjælp af figurer, der viser henholdsvis den materielle og den intime del af udvekslingen opdelt på køn.

2.1.2.3 Udveksling af intimitet for ikke-materielle goder

Ud over udvekslingen af intimitet for materielle goder stillede vi også de unge et spørgsmål, om hvorvidt de nogensinde havde *"kysset, været intim eller haft sex med det formål at opnå ikke-materielle goder (for eksempel beskyttelse, omsorg eller adgang til socialt fællesskab, som du ellers ikke ville have adgang til)?"*. Hvis respondenterne har svaret bekræftende på dette spørgsmål, kategoriseres det som "udveksling af intimitet for ikke-materielle goder".

2.1.2.4 Kontaktet med henblik på udveksling af intimitet for materielle goder

Alle respondenter blev spurgt, om de nogensinde er blevet kontaktet "uopfordret" og blevet tilbudt at udveksle fx intime billeder, trusser, kys eller sex mod gaver, penge eller andre materielle goder?" Hvis det var tilfældet, blev de spurgt, hvordan kontakten skete og fik mulighed for at svare, at de var blevet kontaktet 1) via sociale medier, 2) via en datinghjemmeside/dating-app, 3) i forbindelse med en bytur og 4) andet med tilhørende åbent tekstfelt.

For at opnå statistisk sikkerhed er den uopfordrede kontakt i en del analyser inddelt i "ingen uopfordret kontakt", "kontakt via sociale medier" og "kontakt via datingsider m.m." Sidstnævnte kategori dækker således primært over kontakt via datingsider, men indeholder også enkelte,

der er blevet kontaktet til en fest, samt enkelte, der har oplevet kontakt via flere forskellige kanaler.

2.1.2.5 Motiver til udveksling af intimitet for materielle goder

Efter at have spurgt til de unges erfaringer med udveksling af intimitet for materielle goder, spørger vi de unge om deres motiver til udvekslingen. De unge har her kunnet vælge at krydse af i flere kategorier, der dækker over 1) økonomiske motiver såsom "at udvekslingen af intimitet for materielle goder gav adgang til ting, som jeg ikke ville kunne købe selv", 2) følelsesmæssige motiver såsom "jeg fik bekræftelse og omsorg" eller "jeg kedede mig", samt 3) motiver, der handlede om tilfældigheder, pres eller ruspåvirkning, fx "jeg fik tilbuddet og kom til at gøre det". Derudover var der en åben "andet-kategori", hvor respondenterne selv kunne anføre årsagen til udvekslingen.

2.1.2.6 Demografi og geografi

Undersøgelsen er udsendt til unge i alderen 18-30 år. I analyserne inddeles respondenterne på baggrund af registerdata i tre aldersgrupper: 18-21 år, 22-25 år og 26-30 år.

Via registerdata har vi oplysninger om, hvorvidt de unge er født i Danmark af mindst én forælder med dansk statsborgerskab, er født i et andet land af forældre med udenlandsk statsborgerskab, eller er født i Danmark af forældre med udenlandsk statsborgerskab. Den første gruppe benævnes unge med dansk baggrund (79 %), mens de to øvrige grupper benævnes unge med indvandrerbaggrund (21 %).

Via registerdata har vi fået oplysninger om de unges postnummer. Dem har vi i første omgang samlet i 9 områder: København, Nordsjælland, Øvrige Sjælland, Bornholm, Fyn, Syd- og Vestjylland, Midtjylland, Østjylland og Nordjylland. For at kunne identificere tydelige mønstre i sammenhængene mellem geografi og udveksling af intimitet for materielle goder ender vi dog med en todelt geografisk variabel, hvor vi skelner mellem unge bosiddende vest for Storebælt i Jylland og på Fyn (54 %) samt unge, der bor øst for Storebælt på Sjælland og de øvrige øer (46 %).

Vi har derudover forsøgt med andre geografiske inddelinger – fx unge fra større byer kontra unge fra mindre byer og landområder. Disse inddelinger har dog ikke vist sig statistisk signifikante i analyserne.

2.1.2.7 Socioøkonomiske ressourcer

Vi afdækker i spørgeskemaundersøgelsen de unges socioøkonomiske ressourcer ved hjælp af spørgsmål om deres højst gennemførte uddannelse, spørgsmål om deres nuværende arbejde og eventuelle igangværende uddannelse, spørgsmål om deres subjektive oplevelse af deres økonomi samt spørgsmål om deres boligsituation.

De unges højst gennemførte uddannelse inddeles i fire kategorier: 1) unge, der højst har gennemført grundskolen (18 %), 2) unge, der har gennemført en gymnasial uddannelse (38 %), 3) unge, der har gennemført en erhvervsfaglig uddannelse (10 %) og 4) unge, der har gennemført en videregående uddannelse (33 %).

I forhold til beskæftigelsessituation skelnes der i analyserne mellem unge, der er i gang med en uddannelse eller er i deltids- eller fuldtidsbeskæftigelse (92 %), og unge, der ikke er i gang med hverken uddannelse eller arbejde (8 %).

Vi spørger de unge, om de inden for de seneste 12 måneder har været bekymrede for deres økonomiske situation, og skelner mellem unge, der "sjældent eller aldrig" har været bekymrede for deres økonomiske situation, unge, der "nogle gange" har været bekymrede for deres økonomiske situation, og unge, der "ofte eller altid" har været bekymrede for deres økonomiske situation.

Vi skelner i undersøgelsen mellem unge, der har en stabil boligsituation (lejer eller ejer en bolig alene eller sammen med andre, bor hos forældre) (98 %) og unge med en ustabil boligsituation (ingen bolig: bor midlertidigt hos venner, på herberg eller gaden eller bor på døgninstitution) (2 %). På grund af det lave antal med en ustabil boligsituation er analyserne af sammenhængen mellem boligsituation og transaktionel sex dog forbundet med så stor statistisk usikkerhed, at vi har valgt at udelade analyserne i rapporten².

2.1.2.8 Seksualitet

Vi afdækker de unges seksuelle orientering ved at kombinere deres køn ifølge cpr-registeret med deres egen angivelse af deres køn og med et spørgsmål om, hvilket køn de føler sig seksuelt tiltrukket af. Hvis de unge opfatter deres køn på samme måde, som det fremgår af cpr-registeret og føler sig tiltrukket af det modsatte køn, betegnes de som heteroseksuelle (her 91 %). Hvis de unge opfatter deres køn på samme måde, som det fremgår af cpr-registeret, og føler sig tiltrukket af det samme køn, betegnes de som homoseksuelle (her 3 %). Endelig finder vi en gruppe på 6 %, der primært er defineret ved, at de føler sig tiltrukket af begge køn, men som også rummer 9 personer, der angiver deres køn som et andet end det, der fremgår af cpr-registeret, samt 3 personer der betegner deres køn som non-binært. Gruppen betegnes i analyserne som "Biseksuelle m.m.", men rummer altså også enkelte transpersoner og non-binære.

I spørgeskemaet afdækker vi seksuel erfaring ved at spørge de unge om, hvor mange de har haft samleje med, samt hvorvidt de har erfaringer med forskellige typer af sex. Første spørgsmål samles til en skala med unge uden samleje-erfaringer i den ene ende og unge med mere end 20 sexpartnere i den anden ende. Andet spørgsmål samles ligeledes til en skala, hvor unge uden seksuelle erfaringer befinder sig i den ene ende, mens unge, der har erfaring med mere end 5 typer af sex (inkl. samleje) befinder sig i den anden ende. Analyserne af sammenhæng mellem disse to variable og erfaringer med transaktionel sex viser nogenlunde samme billede, og vi har derfor valgt kun at bruge antallet af samlejepartnere som indikation på de unges seksuelle erfaring.

2.1.2.9 Psykisk trivsel, overgreb og rusmidler

Vi afdækker de unges psykiske trivsel ved at spørge, om de aktuelt har en psykisk lidelse og i bekræftende fald, hvilken psykiske lidelse de har. I analyserne skelner vi mellem unge, der svarer, at de *ikke* har en psykisk lidelse (72 %), unge, der svarer, at de har én diagnosticeret eller én ikke-diagnosticeret psykisk lidelse (10 %), og unge, der svarer, at de har mindst 2 diagnosticerede eller ikke diagnosticerede psykiske lidelser (9 %). De hyppigst forekomne lidelser er stress, fobier, angst eller PTSD, som 12% angiver, at de lider af. Herefter følger depression (8 %) og ADHD/ADD (3 %).

Vi spørger de unge, om de nogensinde har været udsat for et seksuelt overgreb. Her skelner vi mellem unge, der ikke har oplevet dette (83 %), unge, der har oplevet et seksuelt overgreb, før de fyldte 13 år (4 %), unge, der har oplevet et seksuelt overgreb, efter de er fyldt 13 år (9 %), og unge, der er i tvivl, om de har oplevet et seksuelt overgreb (4 %).

² Vi har forsøgt med andre opdelinger af de unges boligsituation, men finder ingen betydning af boligsituation, når vi fx skelner mellem unge, der bor hjemme, og unge, der bor hos deres forældre, eller når vi benytter andre opdelinger.

I forhold til afdækning af de unges brug af rusmidler spørger vi de unge, om de i løbet af de sidste 30 dage har:

- drukket mere end 5 genstande ved en enkelt lejlighed
- brugt hash
- brugt andre illegale stoffer.

Til alle spørgsmål har de unge kunnet svare 0 gange, 1-2 gange, 3-5 gange, 6-9 gange eller 10 gange eller flere. I analyserne af undersøgelsen af de 18-30-årige finder vi ingen sammenhænge mellem de unges alkoholforbrug og erfaringer med udveksling af intimitet for materielle goder, og der er derfor ikke rapporteret resultater fra disse analyser. I forhold til brug af hash og illegale stoffer skelner vi mellem unge, der ikke har brugt disse stoffer den seneste måned, og unge, der har. I undersøgelsen har 12 % brugt hash, mens 4 % har brugt andre stoffer.

Tablet 2.1 giver et overblik over datasættet fordelt på de baggrundsforhold, der er brugt i analyserne.

Tablet 2.1 Oversigt over data i undersøgelsen af de 18-30-årige

	Andel af respondenter (%)	Antal respondenter
Alle	100	1.744
Kvinder	60	1.042
Mænd	40	698
Dansk baggrund	91	1.595
Indvandrerbaggrund	9	149
Bor på Fyn eller i Jylland	45	781
Bor på Sjælland	55	963
Grundskole som højeste uddannelse	18	312
Gymnasial uddannelse som højeste uddannelse	38	666
Erhvervsfaglig uddannelse som højeste uddannelse	10	175
Videregående uddannelse som højeste uddannelse	34	591
I beskæftigelse eller uddannelse	91	1.594
Ikke i beskæftigelse eller uddannelse	9	150
Sjældent bekymret for økonomi	41	698
Nogle gange bekymret for økonomi	27	463
Ofte eller altid bekymret for økonomi	33	559
Heteroseksuel orientering	90	1.567
Homoseksuel orientering	3	46
Biseksuel orientering	7	113
Ingen seksuel erfaring	5	79
Anden erfaring end samleje	8	136
Samleje og eventuelt 1-2 andre typer sex/intimitet	22	386
Samleje og mindst 3-4 andre typer sex/intimitet	42	720
Samleje og mindst 5 andre typer sex/intimitet	24	411
0 samlejepartnere	12	217
1-9 samlejepartnere	56	969
10-20 samlejepartnere	17	299
> 20 samlejepartnere	15	259

	Andel af respondenter (%)	Antal respondenter
Ingen psykiske lidelser	80	1.378
En psykisk lidelse	10	177
Mindst to psykiske lidelser	9	163
Ingen seksuelle overgreb	83	1.424
Oplevet overgreb før 13-års alderen	4	65
Oplevet overgreb efter 13-årsalderen	9	152
Ved ikke	5	77
Ikke brugt hash eller stoffer den seneste måned	87	1.518
Har brugt hash men ikke stoffer seneste måned	9	151
Har brugt stoffer seneste måned	4	75

2.1.3 Statistiske metoder anvendt i undersøgelsen af de 18-30-årige

2.1.3.1 Vægtning af data

For at højne generaliserbarheden af projektets resultater har vi valgt at vægte datamaterialet på køn, indvandrerbaggrund og alder delt i tre grupper (18-21 år, 22-25 år og 26-30 år). Når man vægter spørgeskemadata, anvender man information om befolkningens reelle fordeling på forskellige grupper til at sikre, at denne fordeling også er i ens spørgeskemadata. Man vægter således grupper, der er underrepræsenterede i datasættet op, ved at gange hvert individ i grupperne med et tal større end 1, og vægter omvendt grupper, der er overrepræsenterede ned ved at gange individerne i disse grupper med et tal, der er mindre end 1 (Bay, 2009). Det betyder, at de resultater, vi præsenterer fra undersøgelsen, i højere grad afspejler sammensætningen af den samlede befolkning af 18-30-årige.

Tabel 2.2 Analyseudvalg sammenlignet med stikprøve ift. køn, alder og etnicitet. Procent.

	Analyseudvalg	Stikprøve	Signifikans ¹	Analyseudvalg, vægtet
Kvinder	59	48	***	48
Alder			***	
18-21 år	41	35		35
22-25 år	31	33		33
26-30 år	28	32		32
Indvandrerbaggrund	9	21	***	21

Anm.: N: Stikprøve 8.000, Analyseudvalg: 1.732

Note: ¹ Signifikans er beregnet med z-test ved tovejssammenhænge og med chi²-test ved mere end to udfaldsmuligheder.

Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

2.1.3.2 Analyser af sammenhænge i undersøgelsen af de 18-30-årige

Vi analyserer sammenhængen mellem udvekslingen af intimitet for materielle goder og de nævnte forklarende variable i krydstabeller og tester efterfølgende sammenhængene ved hjælp af chi²-test og z-test for at sikre, at de sammenhænge, vi finder, også ville kunne findes i den befolkning, som stikprøven afspejler. Rapportens figurer og tabeller viser kun signifikante sammenhænge med en p-værdi under 0,05, medmindre andet er angivet.

2.2 Data fra Ungeprofilundersøgelsen om 15-22-årige

I kapitel 7 analyserer vi udveksling af seksuelle ydelser for materielle goder blandt 15-22-årige på baggrund af Ungeprofilundersøgelsen med tilhørende registerdata. Ungeprofilundersøgelsen har ikke et specifikt fokus på seksualitet og seksuel udveksling, men har til gengæld et meget højt antal respondenter, hvilket gør det muligt at lave mere detaljerede analyser af familiebaggrund og nuværende socioøkonomisk situation hos de unge, som udveksler seksuelle ydelser for materielle goder. Derudover giver kombinationen af registerdata og spørgeskemadata os mulighed for at analysere, hvordan familiebaggrund og socioøkonomisk status sammen med de unges sociale relationer og livsstil tegner et mønster af, hvem der typisk udveksler.

Ungeprofilundersøgelsen er en landsdækkende kommunal spørgeskemaundersøgelse af unges risikoadfærd, sundhed og sociale trivsel. Formålet med undersøgelsen er at skabe betingelserne for et godt ungeliv, ved at kommunerne og uddannelsesinstitutioner får aktuel viden der kan styrke deres forebyggende indsats. Kommunerne gennemfører spørgeskemaundersøgelsen gennem platformen BørnUngeLiv. Undersøgelsen understøttes af et partnerskab bestående af en række kommuner, forskningsinstitutioner, ministerier, styrelser og organisationer, heriblandt VIVE. Se eventuelt mere på www.ungeprofilen.dk og www.boernungeliv.dk.

41 ud af Danmarks 98 kommuner gennemførte undersøgelsen i perioden november 2019 til januar 2020. Blandt disse 41 kommuner har 17 kommuner bidraget med data til VIVEs forskningsprojekt "Unge risikoadfærd, hverdagsliv og trivsel", som dette projekt er en del af. Det drejer sig om følgende kommuner: Aabenraa, Aalborg, Albertslund, Billund, Egedal, Frederikssund, Gentofte, Halsnæs, Holbæk, Ikast-Brande, København, Odense, Rudersdal, Skanderborg, Struer, Sønderborg og Tønder.

Ungeprofilundersøgelsens målgruppe er 15-30-årige, der går på en uddannelsesinstitution (primært på ungdomsuddannelserne). Det er de enkelte kommuner, der udvælger, hvilke uddannelsesinstitutioner og hvilke unge, der deltager i undersøgelsen. Resultaterne fra Ungeprofilundersøgelsen er altså kun dækkende for unge, der går på en uddannelsesinstitution, og resultaterne kan derfor ikke sige noget om erfaringerne med at udveksle seksuelle ydelser for materielle goder blandt alle unge i Danmark, da undersøgelsen ikke inkluderer erfaringerne blandt unge, der er i arbejde, holder sabbatår, er på overførselsindkomst m.m.

Da deltagelsen er størst for de yngste aldersgrupper i analyseudvalget, hvor en stor andel af befolkningen er indskrevet på en uddannelsesinstitution, har vi valgt kun at medtage data for de 15-22-årige i analyserne i kapitel 7. Det giver et samlet analyseudvalg på 24.200 unge – svarende til 9,9 % af de 244.418 unge, der ifølge analyser på Danmark Statistiks registre er i gang med en 10. klasse, en forberedende uddannelse eller en ungdomsuddannelse i Danmark i oktober 2019 – og er i alderen 15-22 år. For at sikre en bedre repræsentativitet vægter vi vores analyseudvalg på køn og uddannelsestype.

2.2.1 Operationalisering af centrale variable

2.2.1.1 Udveksling af seksuelle ydelser for materielle goder

I analyserne af Ungeprofilundersøgelsen i kapitel 7 bruger vi begrebet "udveksling af seksuelle ydelser for materielle goder", da de unge spørges direkte om de har ydet en seksuel ydelse til gengæld for gaver eller andre goder. Dette står i modsætning til kapitel 3-6, hvor vi inddrager et bredere spektrum af såvel intimitet som materialitet.

Derudover adskiller operationaliseringen af udveksling i kapitel 7 sig fra kapitel 3-6 ved, at der i Ungeprofilundersøgelsen spørges til erfaringer med udveksling inden for en afgrænset tidsperiode, det seneste år, mens der i undersøgelsen blandt de 18-30-årige spørges til, om de unge nogensinde har prøvet at udveksle – dvs. ikke-tidsafgrænsede erfaringer. Analyser lavet på Ungeprofilundersøgelsen vil derfor formodentlig vise en lavere andel, der har erfaringer med udveksling, end hvis man havde spurgt til erfaringer i en ikke-afgrænset periode, idet der kan være nogle unge, der har udvekslet, da de var yngre, men ikke tæller med her, fordi de ikke har gjort det inden for det seneste år.

I undersøgelsen indgik følgende 3 obligatoriske spørgsmål om udveksling:

Har du inden for de sidste 12 måneder...

- oplevet, at *du* er blevet opfordret til at udføre seksuelle ydelser mod gaver eller andre goder?
- ydet seksuelle ydelser mod gaver eller andre goder?
- spurgt/opfordret *andre* til at udføre seksuelle ydelser mod gaver eller andre goder?

Hertil kunne respondenterne svare ja, nej og ved ikke.

I krydstabelanalyserne medtager vi ved ikke-svarkategorien som en selvstændig kategori, da vi tolker svaret som et udtryk for, at de unge er i tvivl om, hvad spørgsmålene dækker over, og om deres erfaringer falder inden for formuleringerne. I regressionsanalyserne indgår kategorien også, men her som del af to dikotome variable, idet vi i halvdelen af analyserne slår ved ikke-kategorien sammen med ja-kategorien, og i halvdelen af analyserne slår dem sammen med nej-kategorien.

2.2.1.2 Demografi, familiebaggrund og uddannelsessituation

Information om de unges demografi, familiebaggrund og nuværende uddannelsessituation henter vi fra Danmarks Statistiks registerdata. Her inddrager vi følgende variable i analyserne:

- Køn. Inddelt i kvinder og mænd.
- Alder. Inddelt i aldersgrupperne 15-17 år, 18-19 år og 20-22 år.
- Indvandringsbaggrund. Inddelt i unge med indvandrerbaggrund (den unge selv eller den unges forældre er indvandret til Danmark) og unge med dansk baggrund.
- Forældres uddannelse. Inddelt i unge, der ikke har mindst en forælder med en videregående uddannelse og unge, hvor mindst én forælder har en videregående uddannelse (dvs. en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse).
- Forældres samlivsstatus. Inddelt i unge, der boede sammen med begge forældre det år, den unge fyldte 15 år (samboende), og unge, som ikke boede sammen med begge biologiske forældre det år, de fyldte 15 år (var skilt³), samt en kategori for, at sambo-status ikke kan opgøres, da de unge ikke er i registret det år, de fylder 15 år.
- Social udsathed. Inddelt i socialt udsatte (den unge har været anbragt eller har modtaget forebyggende foranstaltninger fra kommunen) og ikke socialt udsatte.
- Den unges egen igangværende uddannelse. Inddelt i 10. klasse, andre forberedende uddannelser (FGU, STU, specialundervisning), erhvervsuddannelser (EUD, EUX) og gymnasiale uddannelser (HF, STX, HHX, HTX, IB, 2-årigt studenterkursus).

³ For at gøre analyserne mere overskuelige bruger vi betegnelsen "skilt", der dog dækker over både ikke-gifte par, der er gået fra hinanden, og over familier, hvor den biologiske far og mor aldrig har været samboende.

2.2.1.3 Sociale relationer

Information om de unges sociale relationer henter vi fra spørgeskemadata. Her inddrager vi følgende 3 variable i analyserne:

- Samvær med venner. De unge er blevet spurgt: "Hvor tit gør du følgende i din fritid... Er sammen med venner". Hertil har de kunnet svare: "Næsten hver dag", "2-5 gange om ugen", "En gang om ugen", "1-3 gange om måneden", "Sjældent" eller "Aldrig". I analyserne har vi inddelt de unge i de, der sjældnere end månedligt er sammen med venner, de, der månedligt eller ugentligt er sammen med venner og de, der er sammen med venner hver dag.
- Tid på sociale medier. De unge er blevet spurgt: "Tænk på en gennemsnitsdag. Hvor tit gør du følgende... Være på sociale medier". Hertil har de kunnet svare: "Mindre end 30 minutter", "30-60 minutter", "1-3 timer", "3-5 timer" eller "Mere end 5 timer". I analyserne har vi inddelt de unge i to grupper: de, der bruger mindre end 3 timer dagligt, og de, der bruger mere end 3 timer dagligt.
- Oplevelse af at kunne tale fortroligt med voksne. De unge er blevet spurgt om, "Har du nogle voksne at tale med, hvis noget går dig på eller gør dig ked af det?" Hertil har de kunnet svare: "Ja, altid", "Ja for det meste" eller "Nej". I analyserne har vi inddelt de unge i de, der altid eller for det meste har en voksen, de kan tale fortroligt med og de, der ikke har.

2.2.1.4 Seksuel debutalder og billeddeling

Information om de unges seksuelle debutalder og billeddeling henter vi ligeledes fra spørgeskemadatasættet. Her inddrager vi følgende 3 variable i analyserne:

- Den unges seksuelle debutalder. De unge er blevet spurgt om: "Har du nogensinde haft samleje?". Hertil har de kunnet svare: "Nej" eller "Ja". Efterfølgende er de blevet spurgt: "Hvor gammel var du, da du havde dit første samleje?". Hertil har de kunnet svare: "19 år eller ældre", "18 år", "17 år", "16 år", "15 år", "14 år" eller "13 år eller yngre". I analyserne har vi inddelt de unge i de, der er debuteret, før de fyldte 15 år, og de, der er debuteret som 15-årige eller senere – her er de, der endnu ikke har debuteret, også inkluderet.
- Den unges frivillige deling af egne seksuelt betonedede billeder. De unge er blevet spurgt: "Har du inden for de sidste 12 måneder... delt et seksuelt billede/video af dig selv, fx i undertøj eller nøgen?". Hertil har de kunnet svare: "Nej", "Ja" eller "Ved ikke". I analyserne har vi inddelt respondenterne i de, der har delt et seksuelt betonet billede af sig selv, og de, der ikke har eller ikke ved, om de har gjort det.
- Den unges ufrivillige oplevelse af, at andre har delt seksuelt betonedede billeder af dem. De unge er blevet spurgt: "Har du inden for de sidste 12 måneder... Oplevet at andre har delt et seksuelt billede/video af dig selv, fx i undertøj eller nøgen, hvor du ikke havde givet lov til det?". Hertil har de kunnet svare: "Nej", "Ja" eller "Ved ikke". I analyserne har vi inddelt respondenterne i de, der ufrivilligt har fået delt et seksuelt betonet billede af sig selv, og de, der ikke har eller ikke ved, om de har fået delt et billede.

2.2.1.5 Rusmidler

Endelig inddrager vi i analyserne information fra spørgeskemadatasættet om de unges brug af rusmidler. Her inddrager vi følgende 3 variable i analyserne:

- De unges brug af alkohol. De unge, der har prøvet at drikke alkohol, er blevet spurgt om: "Hvor mange gange [i løbet af de sidste 30 dage] har du drukket 5 eller flere genstande ved samme lejlighed?". Hertil har de kunnet svare: "0 gange", "1 gang", "2 gange", "3

gange", "4-5 gange", "6-9 gange" eller "10 eller flere gange". I analyserne har vi inddelt respondenterne i de, der mindst 6 gange på en måned har drukket mindst 5 genstande ved samme lejlighed, og de, der ikke har og inkluderet de unge, der ikke har prøvet alkohol i denne gruppe.

- De unges brug af hash. De unge er blevet spurgt: "Har du nogensinde prøvet at ryge hash?". Hertil har de kunnet svare: "Nej" eller "Ja".
- De unges brug af andre stoffer end hash. De unge er blevet spurgt: "Har du nogensinde prøvet at tage andre stoffer end hash, fx amfetamin, kokain, MDMA/ecstasy eller lignende?". Hertil har de kunnet svare: "Nej" eller "Ja".

Fordelingerne af variablene for de unges sociale relationer, seksualitet og rusmiddelbrug kan ses i tabel 2.3. Fordelingerne for variablene om de unges erfaringer med udveksling af seksuelle ydelser for materielle goder kan ses i analyseafsnittet, og fordelingerne af de unges demografiske karakteristika, familiebaggrund og uddannelsessituation vises i afsnit 2.2.2, hvor vi præsenterer vores vægtning af data.

Tabel 2.3 Deskriptive fordelinger for de unges sociale relationer, seksualitet og rusmiddelbrug, procent og antal

	Andel, vægtede	Andel, ikke-vægtet	Antal
Samvær med venner			
Ser venner sjældent	4,1	3,1	761
Ser venner jævnligt	72,1	76,9	18.606
Ser venner hver dag	23,7	20	4.833
Tid på sociale medier			
Mere end 3 timer dagligt på SOME	27,9	23,2	5.611
0-3 timer dagligt på SOME	72,1	76,8	18.589
Tale fortroligt med voksne			
Har ikke voksen at tale med	10,1	9,5	2.304
Har voksen at tale med	89,9	90,5	21.896
Seksuel debutalder			
Debuteret før de fyldte 15 år	12,1	10	2.404
Debuteret som 15-årig eller senere	87,9	90	21.556
Frivillige deling af egne seksuelle billeder			
Har delt	16	15,8	3.811
Har ikke delt	84	84,2	20.341
Ufrivillig oplevelse af at andre har delt seksuelle billeder			
Har oplevet ufrivillig deling	5	4,1	984
Har ikke oplevet det	95	95,9	23.168
Brug af alkohol			
Højt alkoholforbrug	11,2	10,7	2.600
Lavere alkoholforbrug	88,8	89,3	21.600
Brug af hash			
Har prøvet hash	34,3	33,7	8.165
Har ikke prøvet hash	65,7	66,3	16.035
Brug af andre stoffer end hash			
Har prøvet andre stoffer	8,7	7,1	1.724
Har ikke prøvet andre stoffer	91,4	92,9	22.476

Kilde: Ungeprofilundersøgelsen 2019, spørgeskemadata.

2.2.2 Statistiske metoder anvendt i analyserne af Ungeprofilundersøgelsen

2.2.2.1 Vægtning af data

Som vi skrev ovenfor, er Ungeprofilundersøgelsens deltagere ikke simpelt tilfældigt udvalgt blandt alle unge på uddannelsesinstitutioner, men udvalgt af kommunerne, der gennemfører undersøgelsen. Da vi ikke ved, hvad der ligger bag kommunernes udvælgelse, undersøger vi, hvor repræsentative de unge, der deltager i undersøgelsen (vores analyseudvalg), er i forhold til alle unge, der går på uddannelserne i aldersgruppen (populationen). Tabel 2.4 viser, at der er statistisk signifikant forskel på vores analyseudvalg og populationen på en række karakteristika, vi kan få fra registrene, idet kvinder, de yngste, unge på gymnasiale uddannelser og unge med indvandrerbaggrund er overrepræsenteret. De unge fordeler sig repræsentativt mellem en gruppe vest for Storebælt (Jylland og Fyn) og en øst for Storebælt (Sjælland og de øvrige øer). Unge, hvis forældre har en videregående uddannelse, og unge med samboende forældre er overrepræsenterede, mens socialt udsatte unge er underrepræsenterede.

Da det kan være forbundet med øget metodisk usikkerhed at vægte på et større antal faktorer samtidig, nøjes vi med at vægte datamaterialet på køn og igangværende uddannelsestype for at højne af analysernes repræsentativitet. Disse to faktorer er valgt, da de er centrale demografiske karakteristika og i de følgende analyser viser sig at hænge signifikant sammen med erfaringer med at udveksle seksuelle ydelser for materielle goder. Når vi anvender vores vægt, er vores analyseudvalg repræsentativ for populationen på køn og uddannelsesbaggrund samt landsdel, og om den unge bor sammen med begge forældre det år, det fylder 15 år. Dog er det vægtede analyseudvalg fortsat signifikant anderledes end populationen på de øvrige karakteristika, hvilket der skal tages forbehold for i fortolkningen af vores resultater.

Tabel 2.4 Analyseudvalg sammenlignet med population i forhold til en række karakteristika fra Danmarks Statistiks registre. Procent.

	Population	Analyseudvalg	Signifikans Z-test mod population	Analyseudvalg, vægtet	Signifikans Z-test mod population
	N=244.418	n=24.200		n=24.200	
Køn					
Mænd	52,5	44,5	***	52,5	
Kvinder	47,5	55,5		47,5	
Alder					
15-17 år	47,0	52,0	***	56,5	***
18-19 år	38,6	43,5	***	36,9	***
20-22 år	14,4	4,5	***	6,6	***
Igangværende uddannelse					
10. klasse	14,8	4,9	***	14,8	
FGU, STU, CSU m.m.	3,4	1,1	***	3,4	
STX, IB, studenterkursus	34,8	57,2	***	34,8	
HF	6,5	7,1	***	6,5	
HHX	11,3	13,3	***	11,3	
HTX	5,8	10,9	***	5,8	
Erhvervsfaglig	23,4	5,5	***	23,4	
Oprindelse					
Dansk baggrund	88,7	87,3	***	85,8	***
Indvandrerbaggrund	11,3	12,7		14,2	

	Population	Analyse-udvalg	Signifikans Z-test mod population	Analyse-udvalg, vægtet	Signifikans Z-test mod population
Landsdel					
Jylland og Fyn	57,1	57,7		57,5	
Sjælland og de øvrige øer	42,9	42,3		42,5	
Forældre uddannelse					
Ingen har videregående uddannelse	48,6	37,9	***	47,5	***
Mindst én har videregående uddannelse	51,4	62,1		52,5	
Socialt udsat					
Nej	88,8	93,4	***	90,1	***
Ja	11,2	6,6		9,9	
Samboende forældre (15 år)					
Nej	37,7	34,7	***	38,1	
Ja	61,0	64,3	***	60,4	
Ikke i registeret	1,3	1,0	***	1,5	**

Kilde: Ungeprofilundersøgelsen 2019.

2.2.2.2 Analyser af sammenhænge

I analyserne af Ungeprofilundersøgelsen anvender vi simple statistiske metoder til at sammenligne fordelinger og sammenhænge, samt regressionsanalyser.

Vi sammenligner fordelinger og sammenhænge i analyserne ved hjælp af z-test og χ^2 -test for at sikre, at de sammenhænge, vi finder, også ville kunne findes i den befolkning, som stikprøven afspejler. Rapportens figurer og tabeller viser kun signifikante sammenhænge med en p-værdi under 0,05, medmindre andet er angivet.

Regressionsanalyserne bruger vi til at teste for krydssammenhænge mellem de forklarende variable og dermed vise, hvilke forklarende variable der i sidste ende bedst forklarer, hvem der især udveksler seksuelle ydelser for materielle goder. Vi arbejder med en tredelt model, hvor vi først inkluderer variable, der beskriver de unges demografi, familiebaggrund og aktuelle uddannelsesretning. Derefter tilføjer vi variable, der beskriver de unges sociale relationer for at se, om disse variable udjævner betydningen af de unges demografi, familiebaggrund og uddannelse. Og til sidst tilføjer vi variable, der beskriver de unges brug af rusmidler for at undersøge, om det i sidste ende er rusmidlerne, der er det mest afgørende for, hvorvidt de unge udveksler seksuelle ydelser for materielle goder.

3 Udveksling af intimitet for materielle goder blandt 18-30-årige mænd og kvinder

Dette kapitel viser, hvordan unges udvekslinger af intimitet for materielle goder finder sted på et kontinuum fra udvekslinger af samvær til gengæld for en drink i den ene ende til udvekslinger af sex for penge i den anden ende. Derudover viser vi, hvor mange unge der udveksler intimitet for ikke-materielle goder såsom popularitet eller beskyttelse, samt i hvilket omfang unge oplever at blive kontaktet uopfordret med henblik på udveksling af intimitet for materielle goder. Alle analyser er opdelt på køn.

3.1 Udvekslinger af materielle goder for intimitet

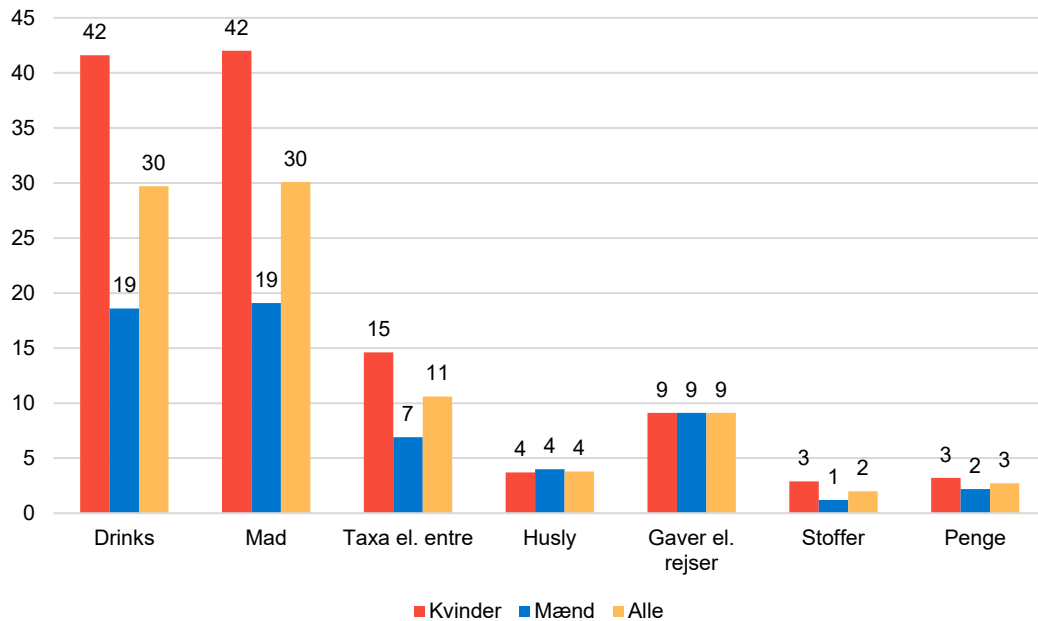
3.1.1 Materielle goder, der udveksles på dates

Som beskrevet i afsnit 2.1.2 er respondenterne i spørgeskemaundersøgelsen blevet spurgt, om de har modtaget materielle goder i forbindelse med en date og har kunnet svare inden for nogle lukkede svarkategorier samt en andet-kategori, hvor de selv har kunnet beskrive, hvad de har modtaget.

Figur 3.1 viser, at det er relativt almindeligt for især kvinder at modtage drinks og mad på en date, idet 42 % har prøvet at modtage henholdsvis drinks og mad i forbindelse med en date, mens det samme kun gælder for 19 % af mændene. Derudover har 15 % af kvinderne og 7 % af mændene oplevet at få betalt en taxatur, en biografbillet eller entreen til et diskotek eller en natklub – goder, der ligesom mad og drikke kan have været en del af selve daten. En del færre har derimod modtaget goder, der kan siges at række ud over datens rammer som fx husly, gaver, rejser, stoffer⁴ eller penge, og fokuserer vi på disse materielle goder, ser vi ikke statistisk signifikante forskelle på mænd og kvinder.

⁴ Stoffer kan formodentlig både have været en del af daten og et materielt gode, der ligger ud over daten. Husly falder lidt i sin egen kategori. Det kan handle om at overnatte hos den anden part en enkelt gang efter en bytur, om at få lov at overnatte i en andens hjem over længere tid, fordi man ikke har andre steder at sove, eller det kan handle om hotelovernatninger.

Figur 3.1 Andel af 18-30-årige, der har modtaget forskellige materielle goder i forbindelse med en date. Separat for køn. Procent.



Anm.: N: 1.732

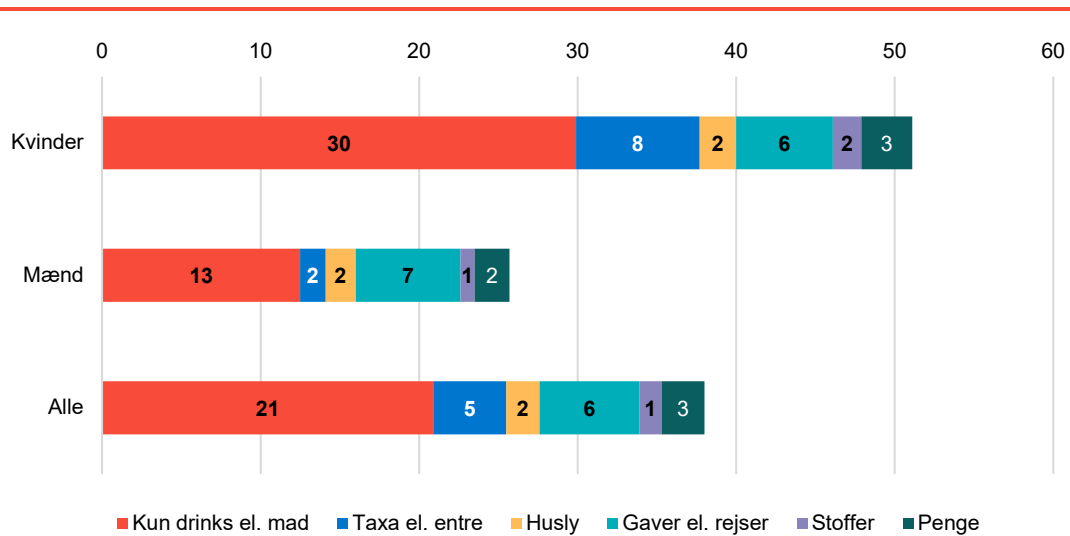
Forskellen på kvinder og mænd er ikke signifikant i forhold til husly, gaver eller rejser, stoffer og penge.

Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

Som beskrevet i afsnit 2.1.2.1 har vi samlet de materielle goder, som de unge har modtaget på dates, i en fælles variabel med 6 kategorier: 1) kun drinks eller mad, 2) entre, 3) husly, 4) gaver eller rejser, 5) stoffer, 6) penge.

Krydser vi denne variabel med køn, finder vi, at 38 % af kvinderne udelukkende har modtaget drinks, mad, taxa og entre, der sandsynligvis har været en del af daten, mens det samme gælder 15 % af mændene. En næsten lige stor andel af kvinder og mænd (10-11 %) har derudover modtaget goder, der rækker ud over daten – fx gaver, stoffer eller penge. Derudover har 2 % af både mænd og kvinder på et tidspunkt modtaget husly i forbindelse med en date.

Figur 3.2 Kvinder og mænd fordelt efter den største materielle ydelse, de har modtaget på en date. Procent.



Anm.: N: 1.732

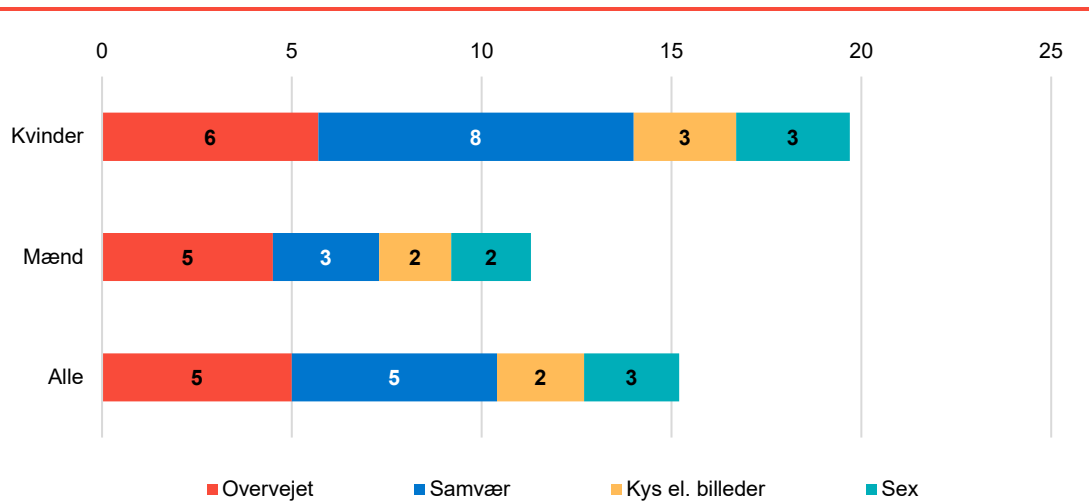
Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

3.1.2 Karakteren af den intime modydelse

Den intime del af udvekslingen er, som beskrevet i afsnit 2.1.2, afdækket ved at spørge, om respondenterne har følt sig forpligtede til at give en form for intim modydelse til gengæld for den materielle ydelse, samt ved at spørge, om de nogensinde har kysset, været intime eller har dyrket sex med det formål at opnå materielle goder. Derudover har vi spurgt respondenterne, der ikke har udvekslet intimitet for materielle goder, om de har overvejet at gøre dette.

Som Figur 3.3 viser, har 5 % overvejet at udveksle intimitet for materialitet, men har aldrig gjort alvor af overvejelserne. Andre 5 % har tilbudt samvær for noget materielt, men har aldrig kysset eller dyrket sex. 2 % har kysset eller sendt et seksuelt betonet billede, men har aldrig dyrket sex til gengæld for materielle goder. Mens endelig 3 % angiver, at de har givet sex som modydelse for noget materielt. Kvinder har noget oftere end mænd givet samvær i bytte for noget materielt (8 % mod 3 %) og har i lidt højere grad end mænd givet kys eller sex i bytte for noget materielt (knap 6 % mod 4 % af mændene).

Figur 3.3 Andel, der har udvekslet noget intimt til gengæld for noget materielt. Fordelt på køn. Procent.



Anm.: N: 1.732

Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

Ser vi nærmere på gruppen, der har udvekslet kys eller sex for materielle goder, finder vi, at andelen, der har følt sig forpligtede til at give kys, billeder eller sex til gengæld for noget materielt, er dobbelt så høj som andelen, der har givet noget intimt med henblik på at opnå noget materielt – nemlig henholdsvis 3,1 % og 1,5 %. Blandt de (79) respondenter, der har udvekslet kys, billeder eller sex for materielle goder, har næsten halvdelen (48 %) følt sig forpligtede til at kysse eller have sex til gengæld for noget materielt, men har aldrig været intime for at opnå noget materielt. Og omvendt har 21 % af gruppen været intime for at opnå noget materielt, uden at have følt sig forpligtede til det. De resterende har udvekslet intimitet, fordi de har følt sig forpligtede til det og for at opnå materielle goder (13 %) – eller har i tillæg til deres følelse af forpligtelse overvejet at gøre det for at opnå materielle goder (13 %).

Denne skillelinje mellem at føle sig forpligtet til at tilbyde intimitet som en form for modydelse og at bruge sin intimitet målrettet for at opnå noget materielt er interessant, fordi det viser, at en stor del af de, der udveksler (de 48 %) ikke oplever det som en målrettet handling, men måske mere et spørgsmål om at efterleve datens spilleregler. Omvendt tegner der sig en mindre gruppe (de 21 %), der i højere grad optræder som handlende aktører, som aktivt bruger kroppen til at opnå materielle goder uden selv at føle pligt til at være intim.

3.1.3 Typer af udvekslinger af intimitet og materielle goder

På baggrund af tallene i Figur 3.2 og Figur 3.3 kan vi i Tabel 3.1 få et samlet overblik over de udvekslinger af materialitet og intimitet, som respondenterne har været involverede i. Her ser vi, at 59 % aldrig har modtaget noget materielt i forbindelse med en date og heller ikke har overvejet at udveksle intimitet for noget materielt. 18 % har modtaget materielle goder, der lå inden for datens rammer, såsom drinks, mad eller oplevelser, men har ikke overvejet at tilbyde intimitet til gengæld, mens 7,5 % har oplevet at få materielle goder, der lå ud over datens rammer, såsom gaver og penge og i enkelte tilfælde stoffer eller husly, uden at føle sig forpligtet til at tilbyde intimitet til gengæld for det materielle gode. I alt har 85 % af respondenterne aldrig overvejet at tilbyde samvær, kys eller sex til gengæld for noget materielt.

Videre viser Tabel 3.1 5 %, der har overvejet at udveksle samvær, kys eller sex til gengæld for noget materielt, men uden at gøre alvor af overvejelserne. Godt halvdelen af denne gruppe har aldrig modtaget noget materielt på en date, mens den anden halvdel har modtaget noget materielt en eller flere gange.

Blandt de godt 5 %, der har tilbudt samvær til gengæld for noget materielt, har størstedelen modtaget mindre materielle goder såsom drinks, middage eller entre (4,1 % af alle respondenterne), mens en mindre andel (1,4 % af alle) har udvekslet samvær til gengæld for fx gaver eller penge.

2,3 % har udvekslet kys eller seksuelt betonedede billeder – heraf har knap 1 % modtaget drinks, middage eller entre, mens 1,4 % har modtaget gaver, penge, stoffer eller husly til gengæld for deres kys eller billeder.

Endelig har vi de 2,5 %, der på et tidspunkt har givet sex til gengæld for noget materielt. Alt i alt har 0,7 % af respondenterne fået drinks, mad eller oplevelser til gengæld for sex, mens 1,8 % har modtaget gaver, penge, stoffer eller husly til gengæld for sex.

Tabel 3.1 Andele, der på forskellig måde har udvekslet intimitet for materialitet. Procent angivet i enkeltceller.

	Har aldrig overvejet at udveksle intimitet for materialitet	Har overvejet at udveksle intimitet for materialitet	Har givet samvær til gengæld for materialitet	Har givet kys eller billeder til gengæld for materialitet	Har givet sex til gengæld for materialitet
Har aldrig modtaget noget materielt på en date	59,2	2,7	0,0	0,0	0,0
Drinks, mad eller oplevelser	18,0	1,9	4,1	0,8	0,7
Gaver, penge, stoffer, husly	7,5	0,4	1,4	1,4	1,8
I alt	84,7	5,0	5,4	2,3	2,5

Anm.: N: 1.732

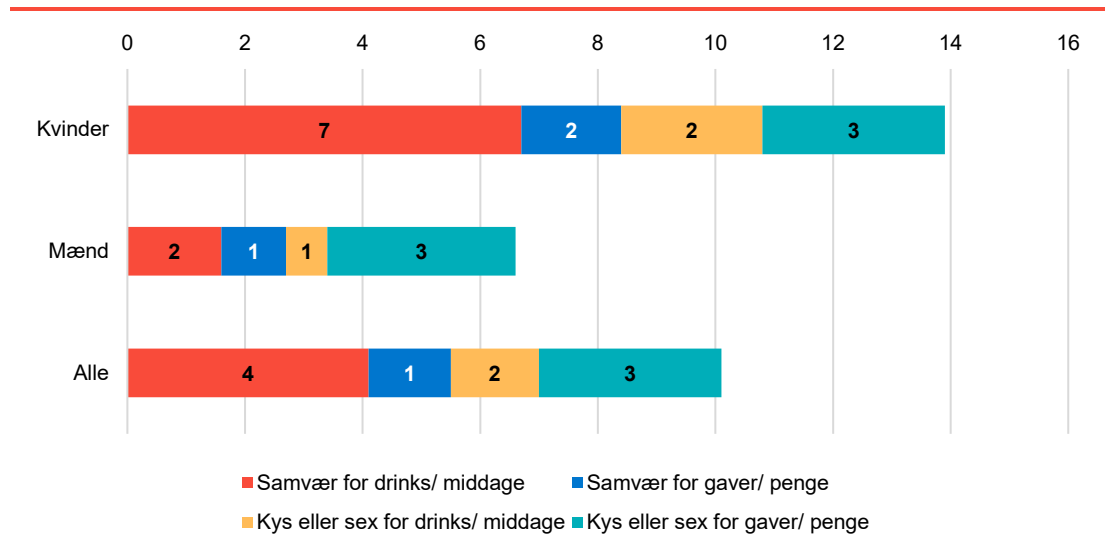
Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

På baggrund af tabellen kan vi danne et kontinuum af forskellige former for udveksling af intimitet og materielle goder, som er vist i Figur 3.4. For at opnå statistisk sikkerhed i analyserne er vi nødt til at slå flere af de mindre kategorier sammen, således at unge, der har givet kys og sex, placeres i den samme kategori. Efter afrunding ender vi således med et kontinuum med følgende fire udvekslingskategorier:

- Unge, der har givet samvær til gengæld for fx drinks eller en middag (4 %)
- Unge, der har givet samvær til gengæld for fx gaver eller penge (1%)
- Unge, der har givet kys, billeder eller sex til gengæld for fx drinks eller middag (2 %)
- Unge, der har givet kys, billeder eller sex til gengæld for fx gaver eller penge (3 %).

Vi ser igen, at der er tydelige forskelle på mænd og kvinder, når det gælder udvekslinger af mindre materielle goder som drinks eller middage, der typisk finder sted i forbindelse med daten, mens der ikke er forskel, når det kommer til udveksling af kys eller sex for gaver, stoffer eller penge.

Figur 3.4 Spektrum af udvekslinger mellem materialitet og intimitet. Særskilt for mænd og kvinder. Procent.



Anm.: N: 1.732

Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

I undersøgelsen er de unge, der har udvekslet kys eller sex, desuden blevet spurgt, om det materielle gode levede op til deres forventninger. Det svarer 18 % *i høj grad* til, mens 22 % angiver, at det materielle gode *i nogen grad* levede op til deres forventninger. 12 % angiver, at det materielle gode *i mindre grad* levede op til deres forventninger, mens 27 % *slet ikke* fandt, at det materielle gode levede op til forventningerne. 21 % svarer, at de *ikke ved*, om det materielle gode levede op til deres forventninger.

3.1.4 En mindre gruppe identificerer deres praksis som sugardating

Som beskrevet i indledningen har der i de senere år været en stor stigning i antallet af profiler på sugardating-hjemmesider og et stigende antal henvendelser om problemer i forbindelse med sugardating til sociale organisationer såsom RedenUng (DR, 2014; Berlingske, 2017; RedenUng, 2017; LivaRehab, 2017).

Når vi i denne undersøgelse spørger unge, der har udvekslet kys, billeder eller sex for alle former for materielle goder, er det dog kun meget få, der selv mener, at deres praksis har karakter af sugardating. I alt finder vi i undersøgelsen således 8 unge (0,5 %), der siger ja til, at de har praktiseret sugardating, mens 4 er i tvivl. Derudover finder vi 23 (1,3 %), der har udvekslet intimitet for materielle goder, og som har overvejet at afprøve egentlig sugardating.

Det specifikke fænomen sugardating er altså ikke et begreb, som en væsentlig andel af respondenterne i denne undersøgelse identificerer sig med.

3.2 Udveksling af intimitet for ikke-materielle goder

Ud over spørgsmålene om, hvorvidt de unge har udvekslet intimitet for drinks, middage, entre, gaver eller penge, har vi også spurgt respondenterne, om de har udvekslet intimitet for at få adgang til ikke-materielle goder som fx beskyttelse, omsorg eller adgang til et socialt fællesskab. Det svarer 11 % bekræftende på, dvs. en langt højere andel end de ca. 5 %, der har følt sig forpligtede til at tilbyde intimitet til gengæld for materielle goder eller har kysset eller dyrket sex

for at opnå noget materielt. Hvor kønsforskellene blandt de, der har udvekslet intimitet for materielle goder, er begrænsede, er de tydelige her, idet 16 % af kvinderne i undersøgelsen og 8 % af mændene svarer ja til spørgsmålet.

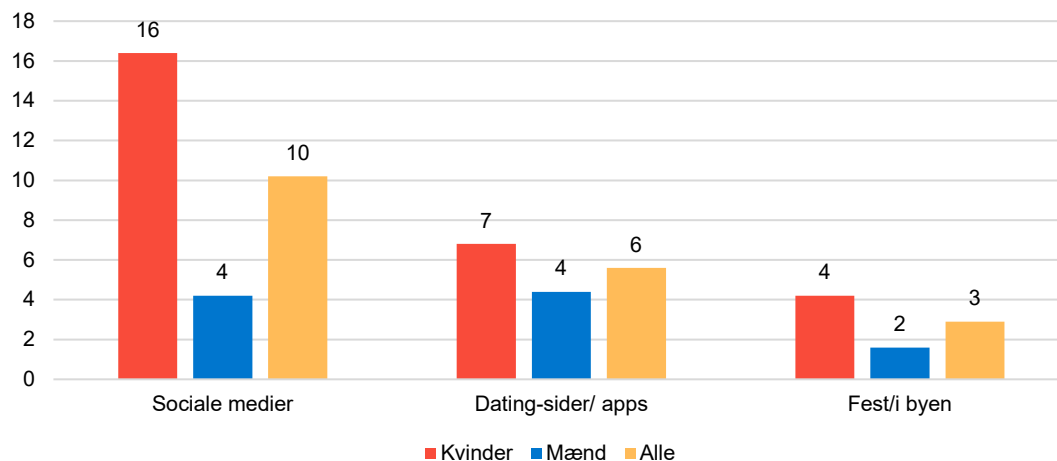
Andelen, der udveksler intimitet for ikke-materielle goder, er højere blandt unge, der også har erfaringer med at udveksle intimitet for materielle goder, idet 32 % af de, der har givet kys eller sex for materielle goder, også har prøvet at udveksle intimitet for ikke-materielle goder, mod 10 % af de, der aldrig har prøvet at udveksle intimitet for materielle goder.

Der er således formodentlig tale om overlappende, men ikke helt ens fænomener, der begge handler om at bruge intimitet intentionelt/instrumentelt til at opnå noget ud over intimiteten i sig selv.

3.3 Uopfordrede henvendelser

21 % af respondenterne har på et eller andet tidspunkt i deres liv prøvet at blive kontaktet uopfordret med henblik på udveksling af noget intimt for noget materielt. Det gælder 10 % af mændene og 28 % af kvinderne i undersøgelsen. Henvendelser om udveksling af intimitet for materielle goder sker, som Figur 3.5 viser, oftest gennem sociale medier, idet 16 % af kvinderne i undersøgelsen angiver, at de er blevet kontaktet på Facebook, Instagram, eller fordi de har haft en annonce om salg af tøj eller sko i Den Blå Avis. Blandt mændene er det ligeså almindeligt at blive kontaktet gennem sociale medier og via dating-apps, idet 4 % er blevet kontaktet via hver af disse to kanaler. Endelig er en mindre gruppe (4 % af kvinderne og 2 % af mændene) blevet opfordret til at udveksle intimitet for materielle goder på en bytur eller i forbindelse med en fest.

Figur 3.5 Uopfordrede henvendelser om udveksling af intimitet for materielle goder. Procent.



Anm.: N: 1.732

Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

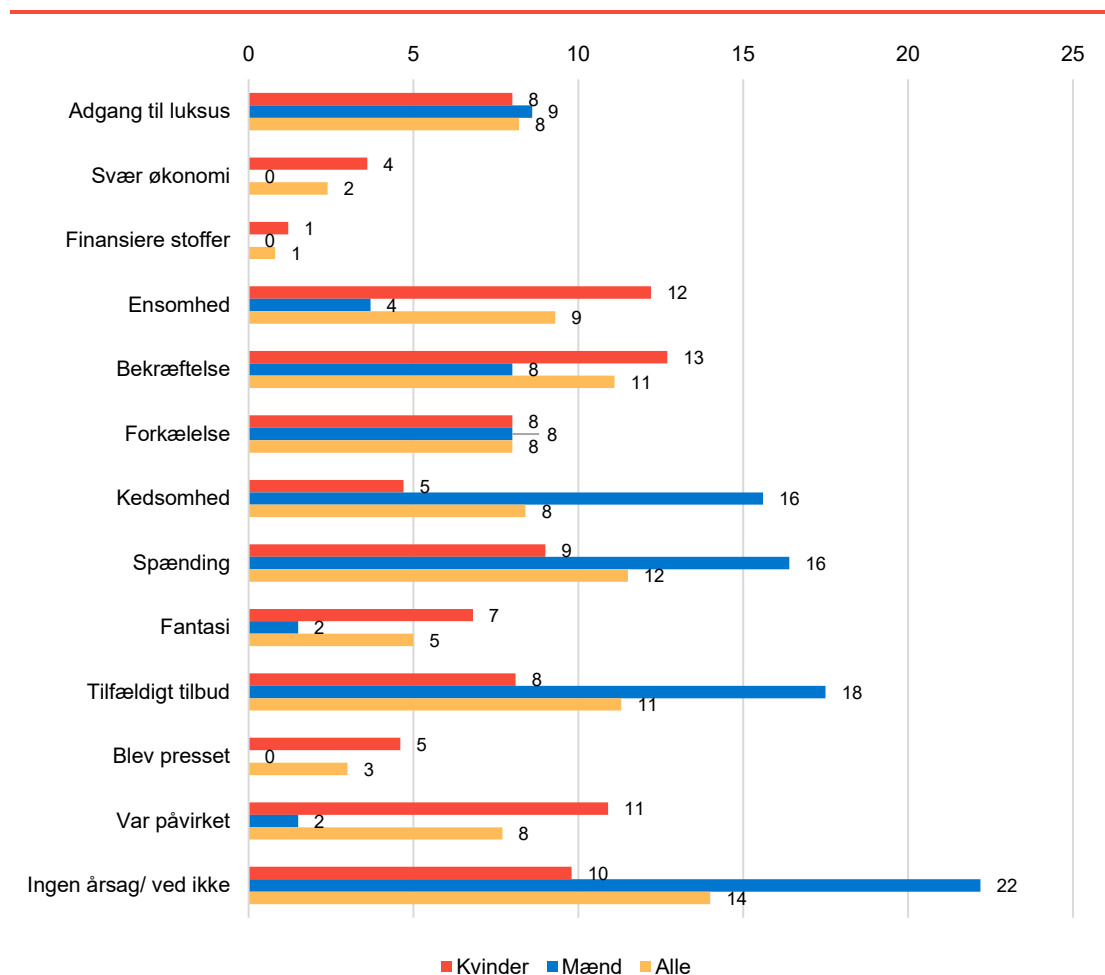
3.4 Motiver til udveksling af intimitet for materielle goder

Respondenterne er i spørgeskemaet blevet bedt om at angive deres motiver til at udveksle samvær, kys eller sex for noget materielt inden for nogle på forhånd givne kategorier med mulighed for at angive andre årsager i et åbent tekstfelt.

Respondenterne har haft mulighed for at vælge mellem økonomiske motiver, som fx at respondenterne har udvekslet intimitet for materialitet for at få råd til luksus, for at få deres økonomi til hænge sammen eller for at finansiere stoffer. Der er motiver, der handler om opfyldelse af følelsesmæssige og sociale behov, fx at de gjorde det for at opnå spænding, fordi de kedede sig, fordi de følte sig ensomme eller ønskede bekræftelse, eller fordi de ønskede at udleve en fantasi. Endelig har der været mulighed for at svare, at deres motiv for at udveksle intimitet og materialitet skyldtes tilfældigheder, pres eller at de var påvirkede af rusmidler i situationen.

Figur 3.6 viser, at de fleste angiver tilfældigheder eller sociale og følelsesmæssige motiver til udvekslingen som fx bekræftelse og spænding, mens kun få angiver, at udvekslingen har været nødvendig for at få deres økonomi til at hænge sammen. Tallene er små og derfor behæftede med statistisk usikkerhed. De tyder dog på, at mænd og kvinder har lidt forskellige motiver for at udveksle intimitet og materialitet, idet mændene oftere end kvinderne angiver kedsomhed, spænding (ikke-signifikant), og at de har accepteret et tilfældigt tilbud (ikke-signifikant) som begrundelse for, at de har udvekslet intimitet for materielle goder. Kvinderne angiver derimod i lidt højere grad motiver som ensomhed, at de var påvirkede af rusmidler, og at de blev presset til at udveksle intimitet for materielle goder.

Figur 3.6 Årsager til udveksling af intimitet og materialitet. Fordelt på køn. Procent.



Anm.: N: 1.732

Kun signifikant forskel på kvinder og mænd i forhold til "kedsomhed" og "var påvirket" (p-værdi < 0,05). Forskellen i forhold til "ensomhed", "blev presset" og "svær økonomi" ligger på grænsen til at være signifikant med p-værdier på mellem 0,05 og 0,1.

Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

3.5 Opsamling

I dette kapitel har vi beskrevet, hvordan udveksling af intimitet for materielle goder finder sted på et bredt kontinuum – både hvad angår typen af intimitet og typen af det materielle gode, der udveksles. Vi ser således på praksisser, der strækker sig fra det at have tilbragt kort tids samvær sammen med en person til gengæld for en drink eller en middag i den ene ende til det at have haft samleje til gengæld for et pengebeløb i den anden ende. Derudover viser kapitlet respondenternes erfaringer med at udveksle intimitet for ikke-materielle goder som beskyttelse, omsorg eller popularitet samt deres erfaringer med at blive kontaktet uopfordret med henblik på at udveksle intimitet for materielle goder. Alle analyserne er opdelt på køn for at vise kvinders og mænds forskellige erfaringer med udveksling af intimitet.

38 % af de 18-30-årige i undersøgelsen har prøvet at modtage materielle goder i form af fx drinks eller en middag på en date uden nødvendigvis at føle sig forpligtede til at tilbyde noget til gengæld. Kvinder modtager langt oftere end mænd materielle goder i forbindelse med dates, idet 51 % af kvinderne har prøvet at modtage noget materielt mod 26 % af mændene. Forskellen på kvinder og mænd skyldes dog, at kvinder oftere modtager goder, der forbruges, mens daten finder sted, såsom drinks, mad, entre eller taxa-ture (38 % af kvinderne mod 14 % af mændene). Når det kommer til materielle goder, hvis forbrugsværdi kan siges at række ud over daten, såsom gaver, rejser, penge eller stoffer, står mænd og kvinder derimod næsten lige, idet 10-11 % har oplevet at modtage sådanne materielle goder i forbindelse med en date.

En mindre andel af de, der har modtaget noget materielt på en date, svarer, at de til gengæld for det materielle gode har givet noget intimt i form af samvær, kys eller sex. I alt har 3 % af kvinderne og 2 % af mændene i undersøgelsen haft sex til gengæld for det materielle gode. Samme andel har kysset eller udvekslet billeder til gengæld for den materielle ydelse uden at have sex, mens henholdsvis 8 % af kvinderne og 3 % af mændene i undersøgelsen udelukkende har givet samvær eller en ny date til gengæld for det materielle gode. Derudover finder vi, at henholdsvis 6 % af kvinderne og 5 % af mændene har overvejet at udveksle intimitet for materielle goder uden at gøre alvor af overvejelserne.

Svarene på spørgsmålene om, hvad de unge har modtaget og givet af materialitet og intimitet på dates, bruges til at opstille et kontinuum af udvekslingserfaringer, hvor i alt 10 % har erfaringer med udveksling af intimitet for materielle goder. Halvdelen af disse har udelukkende udvekslet samvær til gengæld for de materielle goder. 2,3 % er gået skridtet videre og har udvekslet kys eller billeder mod et materielt gode uden at tilbyde egentlig sex, mens 2,5 % har givet egentlig sex til gengæld for det materielle gode. I begge disse grupper, der har udvekslet henholdsvis kys eller sex, har 2 ud af 3 modtaget goder, der lå ud over datens rammer såsom gaver, stoffer eller penge. Andelen, der har haft sex til gengæld for gaver eller penge, er i undersøgelsen nogenlunde den samme, som andre undersøgelser finder.

Kvinder har i noget højere grad end mænd erfaringer med at udveksle samvær til gengæld for materielle goder, idet 8 % af kvinderne mod 3 % af mændene på et tidspunkt har tilbudt samvær som gengældelse for noget materielt. I forhold til udveksling af kys eller sex er forskellen lidt mindre, idet knap 6 % af kvinderne har erfaring med at udveksle kys eller sex til gengæld for materielle goder mod 4 % af mændene.

Ud af de 79 respondenter i undersøgelsen, der har udvekslet kys eller sex for materielle goder, har knap halvdelen (48 %) følt sig forpligtede til at kysse eller have sex til gengæld for noget materielt, men har aldrig været intime for at opnå noget materielt. Omvendt har 21 % af gruppen

været intime for at opnå noget materielt uden at have følt sig forpligtede til det. Opdelingen mellem at føle sig forpligtet til at tilbyde intimitet som en form for modydelse og at bruge sin intimitet målrettet for at opnå noget materielt viser således, at en stor del af de, der udveksler intimitet (de 48 %), ikke oplever det som en målrettet handling, men måske mere et spørgsmål om at efterleve datens spilleregler. Omvendt tegner der sig en mindre gruppe (de 21 %), der i højere grad optræder som handlende aktører, der aktivt bruger kroppen til at opnå materielle goder uden selv at opleve, at der er nogen forpligtelse til at være intime.

De 18-30-årige deler sig i nogenlunde 2 lige store dele i forhold til, om det materielle gode, de har modtaget i forbindelse med udvekslingen, levede op til forventningerne. Således svarer 40 %, at det materielle gode i høj grad eller i nogen grad levede op til forventningerne, mens 39 % svarer, at det materielle gode *i mindre grad* eller *slet ikke* levede op til forventningerne. 21 % svarer, at de *ikke ved*, om det materielle gode levede op til deres forventninger.

Kun få af de unge, der har udvekslet kys eller sex for materielle goder, mener selv, at deres udvekslingspraksis falder ind under sugardating-begrebet. Det drejer sig i alt om 8 personer i undersøgelsen eller ca. 0,5 % af respondenterne.

11 % angiver, at de har været intime eller dyrket sex til gengæld for ikke-materielle goder som beskyttelse, omsorg eller popularitet, hvilket er flere end andelen, der har modtaget materielle goder til gengæld for intimitet. Her er kønsforskellene tydelige, idet 16 % af kvinderne og 8 % af mændene har udvekslet intimitet for ikke-materielle goder.

28 % af kvinderne i undersøgelsen mod 10 % af mændene har oplevet at få uopfordrede henvendelser om at udveksle intimitet for materielle goder. For kvindernes vedkommende sker kontakten primært gennem sociale medier, der ikke er specifikt rettet mod dating, mens mændene i lige høj grad oplever at blive kontaktet via sociale medier og via dating-hjemmesider/-apps.

Kvinder og mænd, der har prøvet at udveksle samvær, kys eller sex mod materielle goder, angiver forskellige årsager til udvekslingen. De hyppigste årsager til udvekslingen blandt kvinder er ensomhed, bekræftelse og at de var påvirkede, da det skete, mens mændene hyppigst angiver, at der ikke var nogen årsag til, at de fik et tilfældigt tilbud, at de søgte spænding, eller at de kedede sig.

4 Udveksling af intimitet for materielle goder i forskellige samfundsgrupper blandt 18-30-årige

Som beskrevet hænger udvekslingen af intimitet for materielle goder (og ikke-materielle goder) i tidligere undersøgelser ud over køn sammen med forskellige andre baggrundsforhold. Vi har set på betydningen af alder, hvorvidt man har indvandrerbaggrund, uddannelsesbaggrund, beskæftigelse, økonomi, geografi, seksuel orientering og erfaring, psykisk trivsel, seksuelle overgreb og brug af alkohol, hash og hårde stoffer. Operationaliseringen af variablene er beskrevet i afsnit 2.1.2.

Analyserne af baggrundsforhold falder i fire dele. Vi viser således:

1. Hvem der modtager materielle goder på dates
2. Hvem der har givet intimitet til gengæld for materielle goder, samt hvem der har overvejet at udveksle intimitet for materielle goder
3. Hvem der har udvekslet intimitet for ikke-materielle goder
4. Hvem der oplever at blive uopfordret kontaktet med tilbud om at udveksle materielle goder for intimitet.

I dette kapitel viser vi kun figurer for de sammenhænge, der er statistisk signifikante. Derfor gennemgår vi ikke alle baggrundsforhold i analyserne.

4.1 Hvem modtager materielle goder på dates?

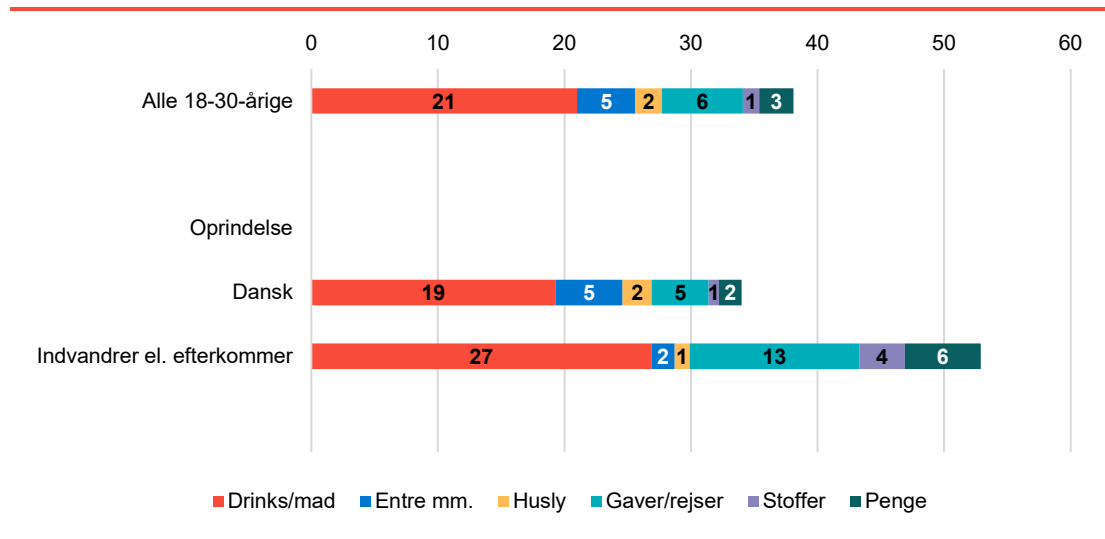
I de følgende figurer viser vi, hvilke materielle goder forskellige grupper af unge har oplevet at modtage på en date. Vi lægger de forskellige materielle goder sammen, så materielle goder af formodet højere værdi overskriver materielle goder af lavere værdi.

Som nævnt i Figur 3.2 har 38 % af alle 18-30-årige prøvet at modtage materielle goder af forskellig slags på en date. 21 % har højest modtaget en drink eller en middag, 5 % har højest modtaget entre eller en taxatur i forbindelse med daten, 2 % har modtaget husly uden at have modtaget fx gaver eller penge, 6 % har modtaget gaver eller rejser, men ikke stoffer eller penge, 1 % har modtaget stoffer, men ingen penge, mens 3 % har modtaget penge på en date.

4.1.1 Demografiske og socioøkonomiske forhold

I analyserne finder vi kun få sammenhænge mellem demografiske og socioøkonomiske forhold på den ene side, og hvorvidt de unge har modtaget materielle goder i forbindelse med en date på den anden side. Dog viser Figur 4.1, at det er mere almindeligt at modtage materielle goder på dates blandt de unge med indvandrerbaggrund i undersøgelsen, idet 53 % har oplevet at få materielle goder på en date – heraf 23 %, der har modtaget gaver, rejser, stoffer eller penge.

Figur 4.1 Andel af unge, der modtager materielle ydelser på dates. Fordelt på indvandrerbaggrund. Procent.



Anm.: N: 1.732

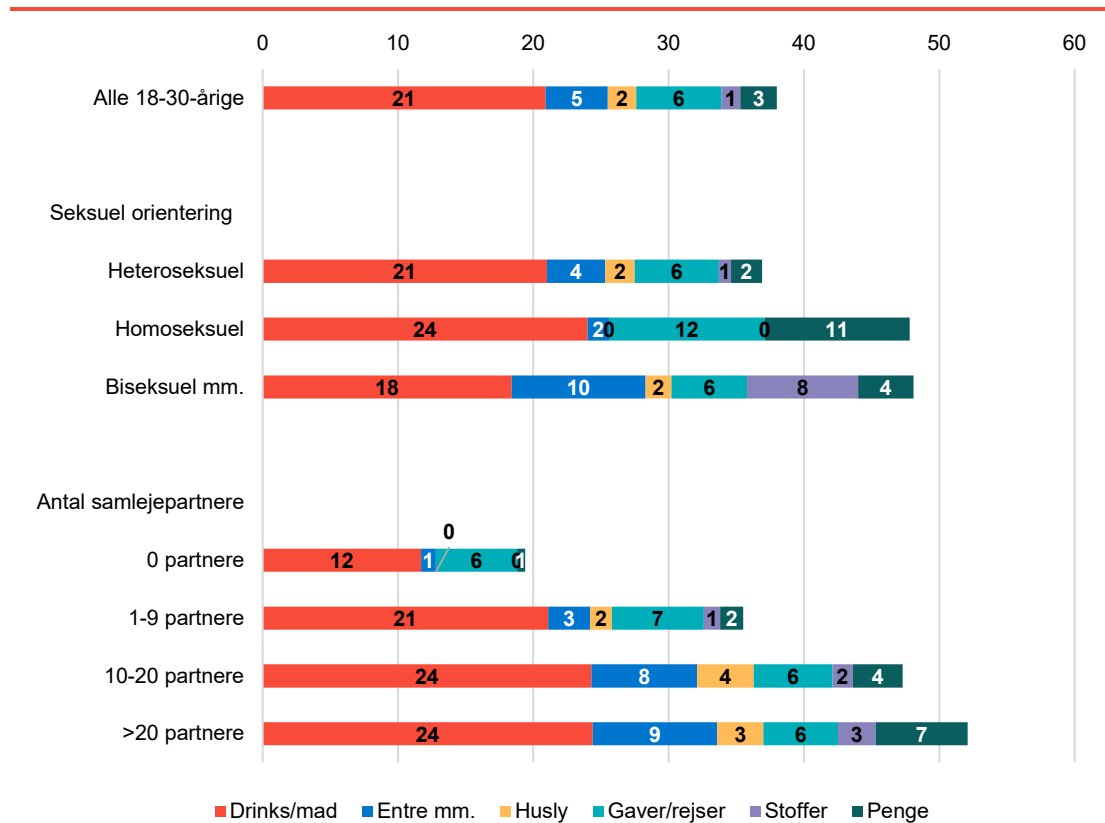
Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

4.1.2 Seksualitet

Videre ser vi i Figur 4.2, at homoseksuelle unge i højere grad end unge med anden seksuel orientering har modtaget penge på en date (11 %), mens biseksuelle i højere grad har modtaget stoffer (8 %). I det hele taget er det mere almindeligt blandt ikke-heteroseksuelle unge at modtage materielle goder i forbindelse med en date – særligt når det gælder de goder, der rækker ud over daten. Således ser vi, at 23 % af de homoseksuelle og 18 % af de biseksuelle har modtaget gaver, stoffer eller penge på en date mod 9 % af unge heteroseksuelle. Blandt de homoseksuelle er det dog primært – som vi viser i kapitel 5 – de mandlige homoseksuelle, der har modtaget goder, der rækker ud over daten, mens homoseksuelle kvinder ikke i højere grad end heteroseksuelle kvinder har modtaget materielle goder i forbindelse med en date.

Derudover viser figuren, at sandsynligheden for at have modtaget materielle goder ikke overraskende er højere, jo mere seksuelt erfaren den unge er – her målt ved, hvor mange seksuelle partnere den unge har haft.

Figur 4.2 Andel af unge, der modtager materielle ydelser på dates. Fordelt på seksuel orientering og erfaring. Procent.



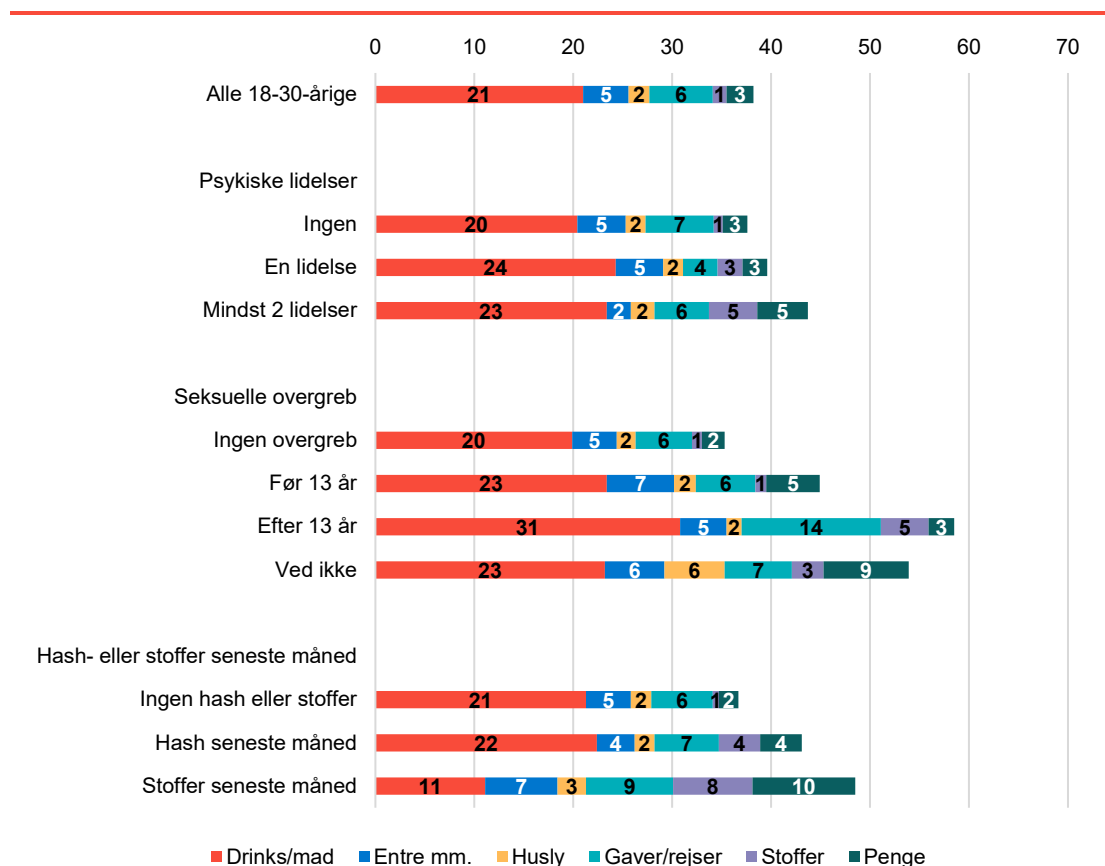
Anm.: N: 1.732

Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

4.1.3 Trivsel, overgreb og rusmidler

Endelig viser Figur 4.3, at unge med flere psykiske lidelser i lidt højere grad har modtaget stoffer eller penge i forbindelse med en date, og at unge, der har oplevet seksuelle overgreb første gang, efter at de er fyldt 13 år, samt de, der er i tvivl om, hvorvidt de har oplevet et overgreb, oftere modtager gaver, stoffer eller penge på dates. Desuden ser vi, at unge, der har brugt hash – og især unge, der har brugt stoffer, i højere grad har prøvet at modtage stoffer og penge i forbindelse med en date.

Figur 4.3 Andel af unge, der modtager materielle ydelser på dates. Fordelt på psykisk helbred, seksuelle overgreb samt hash- og stofbrug. Procent.



Anm.: N: 1.732

Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

4.2 Hvem udveksler intimitet for materielle goder?

4.2.1 Demografiske og socioøkonomiske forhold

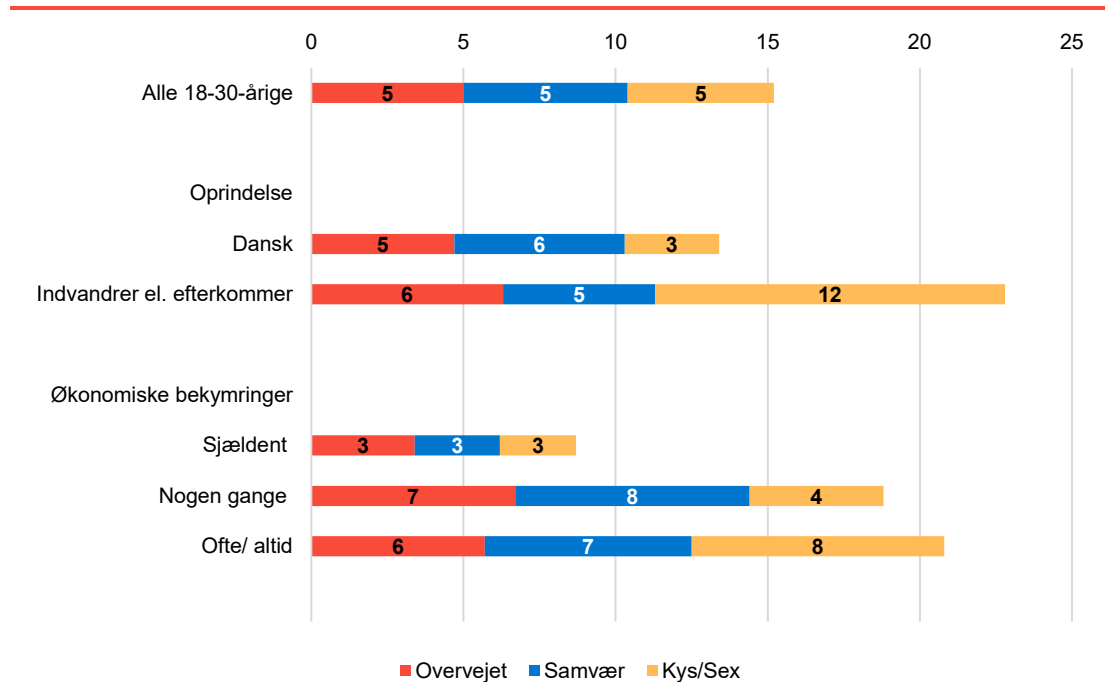
Når det kommer til at give noget intimitet til gengæld for materielle goder eller at forsøge at opnå materielle goder ved at tilbyde intimitet, viser undersøgelsen i overensstemmelse med tidligere undersøgelser, at udveksling af intimitet for materielle ydelser hænger sammen med, hvorvidt den unge har økonomiske bekymringer, idet 8 % af de unge, der ofte eller altid er bekymrede for deres økonomiske situation, har udvekslet kys eller sex for materielle ydelser mod 3 % af de, der sjældent oplever økonomiske bekymringer. Selvom økonomiske årsager ikke, som vist i Figur 3.6, spiller en hovedrolle, når de unge selv skal forklare, hvorfor de har udvekslet intimitet for materielle goder, er der altså en større tilbøjelighed til at udveksle, hvis økonomien er stram.

Endelig viser figuren – i forlængelse af det billede, vi så i Figur 4.1, at flere unge med indvandrerbaggrund (12 %) end unge med dansk baggrund (3%) har prøvet at udveksle intimitet for materielle goder.

Vi har som beskrevet ikke mulighed for at skelne mellem unge, der selv er indvandret, og efterkommere, der er børn af indvandrere, og vi kender heller ikke deres oprindelsesland, der kan være Sverige såvel som Syrien. Resultatet er på den ene side overraskende, idet vi i VIVES undersøgelser af 15-18-åriges seksualitet ser en mere tilbageholdende seksualitet blandt unge

med indvandrerbaggrund sammenlignet med majoritetsdanske unge (Ottosen m.fl., 2018; Dahl & Østergaard, 2017; Dahl, Henze-Pedersen & Østergaard, 2018). Omvendt viser svenske undersøgelser, at der blandt praktikere er stigende opmærksomhed på, at udbredelsen af udveksling af intimitet for materielle goder er større blandt unge med indvandrer- og flygtningebaggrund (Grönvall & Holmström, 2019).

Figur 4.4 Andele, der har erfaringer med at udveksle intimitet for materialitet, fordelt på beskæftigelse, uddannelse, økonomi og etnicitet. Procent.



Anm.: N: 1.732

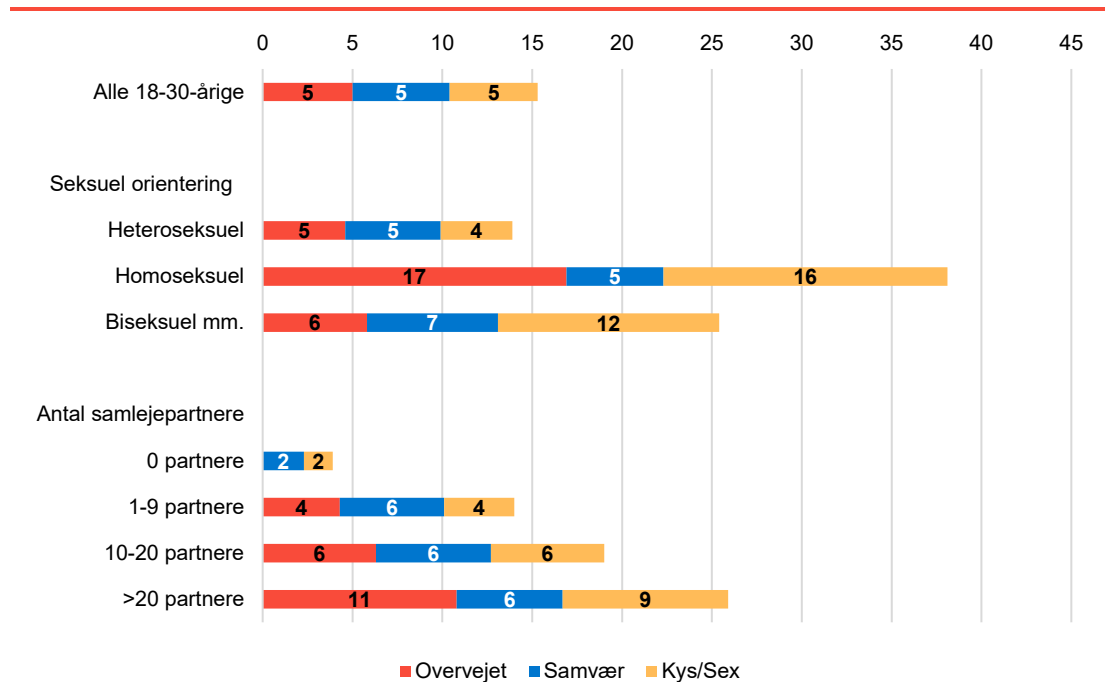
Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

4.2.2 Seksuel orientering og seksuel erfaring

Analyserne viser, at ikke-heteroseksuelle unge i noget højere grad har erfaringer med at udveksle intimitet for materielle goder. Blandt de heteroseksuelle unge har 4 % således udvekslet kys eller sex mod materielle goder, mens det samme gør sig gældende for 16 % af de homoseksuelle i undersøgelsen og 12 % af de biseksuelle. Derudover har 17 % af de homoseksuelle mod henholdsvis 5 og 6 % af de hetero- og biseksuelle overvejet at udveksle intimitet for materielle goder. Igen er det, som vi viser i kapitel 5, kun blandt mandlige homoseksuelle og biseksuelle samt blandt biseksuelle kvinder, at der er flere med erfaring med udveksling af intimitet for materielle goder. Homoseksuelle kvinder har derimod ikke flere af denne slags erfaringer end heteroseksuelle kvinder. Resultaterne bekræfter således flere svenske studier, der ligeledes finder en højere andel af unge med erfaringer med udveksling af intimitet blandt homoseksuelle og biseksuelle mænd samt blandt biseksuelle kvinder, men ikke blandt homoseksuelle kvinder (Svedin & Priebe, 2007; 2009; Tikkanen, Abellsson & Forsberg, 2011).

Derudover viser analyserne, at andelen, der har udvekslet intimitet for materialitet, er højere, jo mere seksuelt erfarne de unge er. Det gælder både, når vi spørger til, hvilke typer af sex de unge har erfaring med, og når vi, som i Figur 4.5, spørger dem til antallet af seksualpartnere. Blandt de, der har haft over 20 samlejepartnere, har 9 % således udvekslet kys eller sex for materielle goder, mens det gør sig gældende for 4 % blandt dem, der har haft 1 til 9 partnere.

Figur 4.5 Andele, der har erfaringer med at udveksle intimitet for materialitet, fordelt på seksuel orientering og kønsidentitet. Procent.



Anm.: N: 1.732

Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

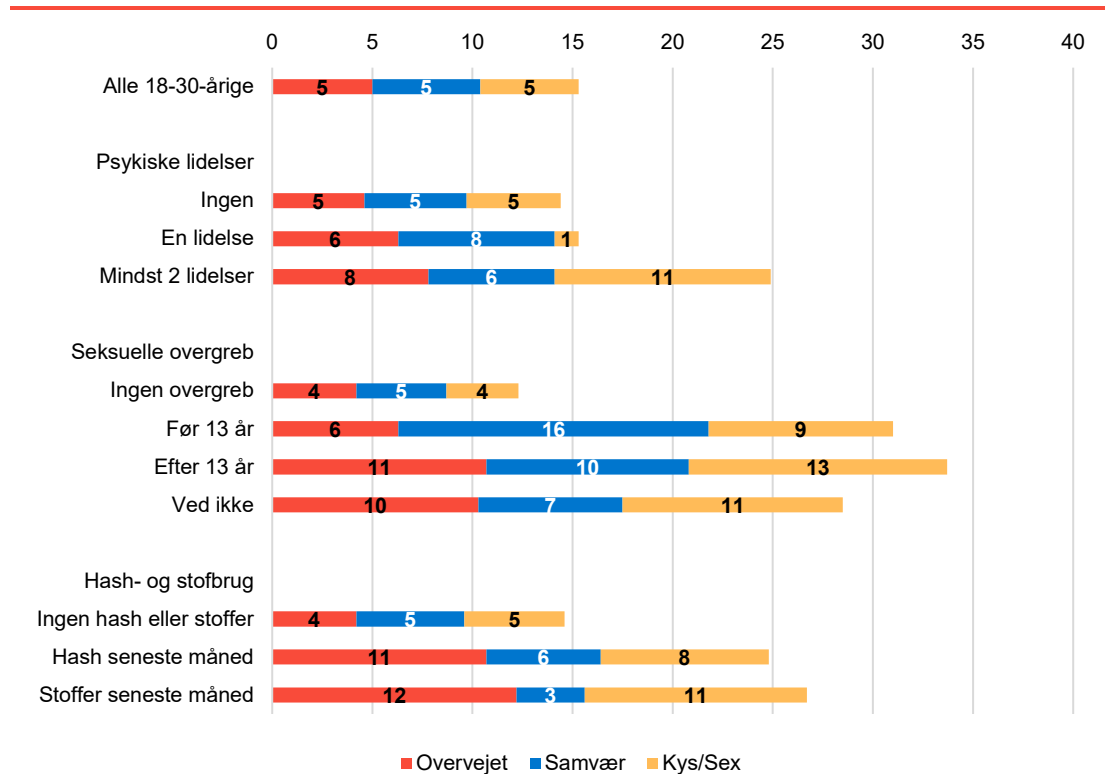
4.2.3 Psykisk sårbarhed, overgreb og rusmidler

Unge, der angiver at have mindst to diagnosticerede eller selvoplevede psykiske lidelser, har i højere grad prøvet at udveksle intimitet for materielle goder. Således viser Figur 4.6, at 11 % af de, der har mere end én psykisk lidelse, har prøvet at udveksle kys eller sex for materielle goder mod henholdsvis 5 og 1 % af unge med ingen eller en enkelt psykisk lidelse.

Udvekslingen af intimitet for materielle goder hænger desuden tydeligt sammen med oplevelsen af seksuelle overgreb – både som barn og ung. Således har 9 % af de, der har oplevet seksuelle overgreb, før de er fyldt 13 år, og 13 % af de, der har oplevet overgreb, efter at de er fyldt 13 år, samt 11 % af de, der er i tvivl, udvekslet kys eller sex for materielle goder. Blandt unge, der ikke har oplevet seksuelle overgreb, har 4 % udvekslet intimitet for materielle goder.

Endelig viser Figur 4.6, at udvekslingen af intimitet for materielle goder hænger sammen med erfaringer med hash og stoffer den seneste måned, idet 8 % af de, der har brugt hash den seneste måned, har prøvet at udveksle, mens det samme gælder for 11 % af de, der har brugt illegale stoffer som fx kokain eller MDMA.

Figur 4.6 Andele, der har erfaringer med at udveksle intimitet for materialitet, fordelt på psykisk helbred, oplevede seksuelle overgreb samt hash- og stofferfaring. Procent.



Anm.: N: 1.732

Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

4.3 Hvem udveksler intimitet for ikke-materielle goder?

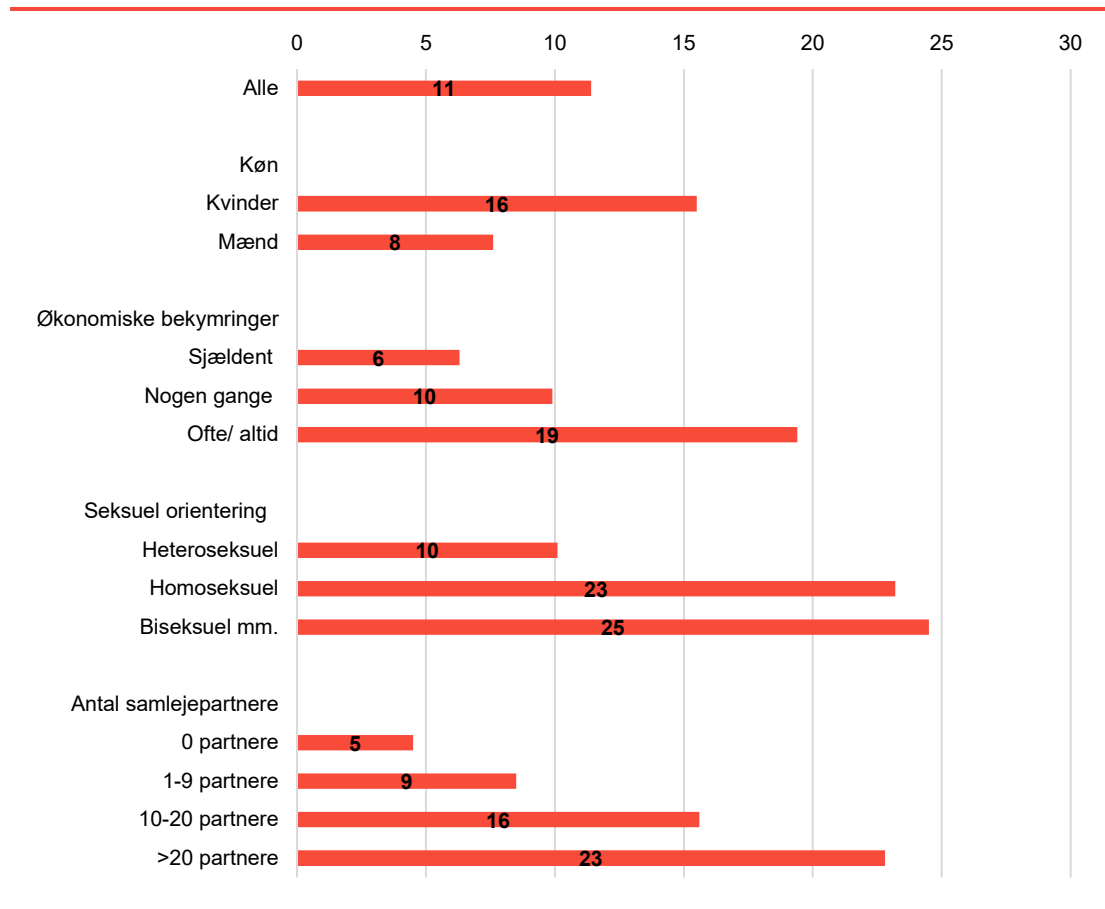
Som beskrevet har vi også spurgt de unge, om de har kysset, været intime eller haft sex for at opnå ikke-materielle goder, der hovedsageligt har en social værdi såsom beskyttelse, omsorg eller adgang til fællesskab. Som beskrevet i afsnit 3.2 er dette fænomen noget mere udbredt end udveksling af intimitet for materielle goder, idet 12 % af de 18-30-årige respondenter svarer bekræftende på dette spørgsmål.

Figur 4.7 og Figur 4.8 bekræfter, at der er et overlap mellem udveksling af intimitet for materielle goder og udveksling af intimitet for ikke-materielle goder, idet de, der har svaret ja til, at de har udvekslet intimitet for ikke-materielle eller sociale goder, ligner de, der har udvekslet intimitet for materielle goder.

Ud over forskellen mellem kvinder og mænd, der også er beskrevet i afsnit 3.2, ser vi, at unge med relativt få socioøkonomiske ressourcer i højere grad end andre unge har udvekslet intimitet for ikke-materielle goder. Analyserne viser således, at 19 % af unge med økonomiske bekymringer har udvekslet intimitet for ikke-materielle goder mod kun 6 % blandt unge, der sjældent er bekymrede for deres økonomi.

Ligeledes genfinder vi tendensen til mere udveksling blandt ikke-heteroseksuelle, idet henholdsvis 23 % og 25 % af de homo- og biseksuelle har udvekslet intimitet for ikke-materielle goder mod 10 % af de heteroseksuelle respondenter i undersøgelsen.

Figur 4.7 Andel, der har udvekslet intimitet for ikke-materielle goder. Fordelt på køn, beskæftigelse, økonomi, seksuel orientering og -erfaring. Procent.



Anm.: N: 1.732

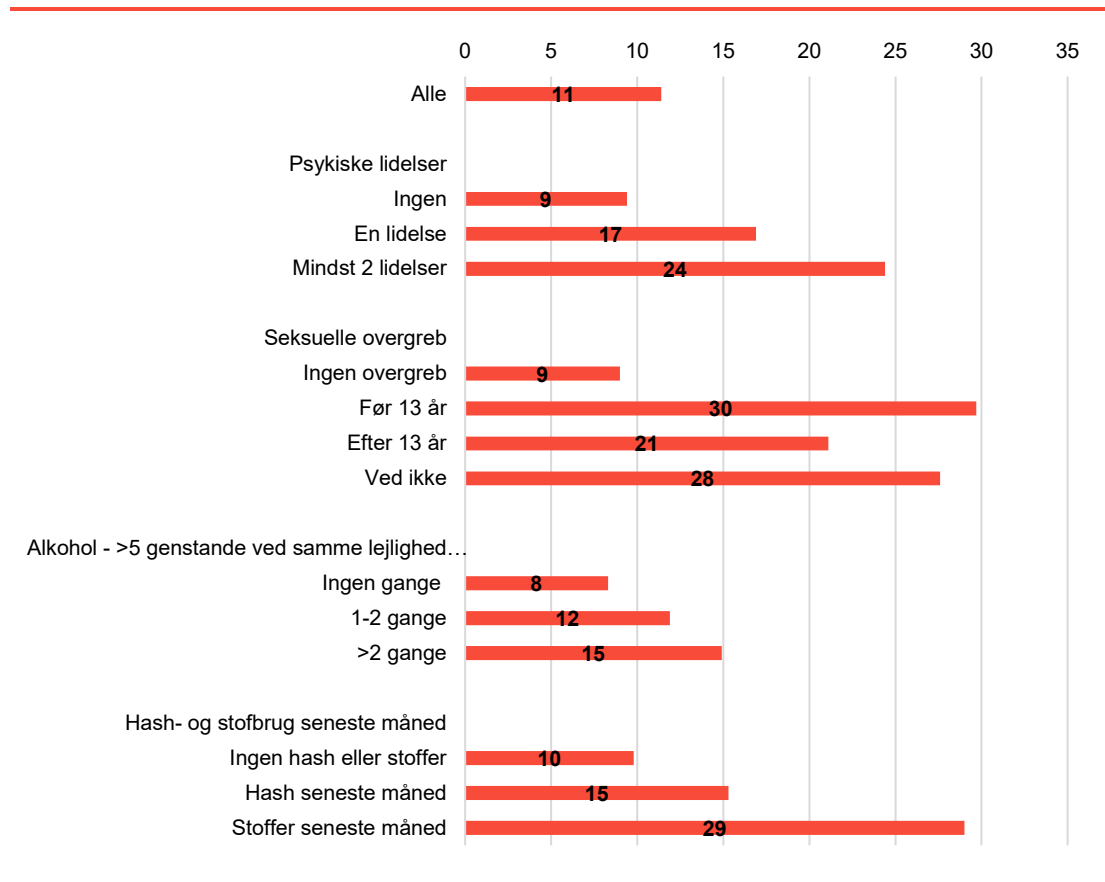
Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

Endvidere viser Figur 4.8 en større tilbøjelighed til at udveksle intimitet for ikke-materielle goder blandt unge i dårlig psykisk trivsel, idet 24 % af unge, der har mindst 2 diagnosticerede eller selvvaluerede psykiske lidelser, har udvekslet intimitet for ikke-materielle goder mod 9 % af unge, der ikke angiver at have nogen psykiske lidelser.

Oplevede seksuelle overgreb spiller også her en rolle, idet tilbøjeligheden til at udveksle intimitet for ikke-materielle goder er langt højere, hvis respondenterne angiver, at de har oplevet et overgreb. Således viser Figur 4.8, at 30 % af unge, der har oplevet et seksuelt overgreb, før de fyldte 13 år, samt 21 % af unge, der har oplevet et overgreb, efter at de er fyldt 13 år, har prøvet at udveksle intimitet for ikke-materielle goder.

Endelig finder vi, at udvekslingen af intimitet for ikke-materielle goder er lidt større blandt unge med et relativt højt alkoholforbrug og langt større blandt unge, der har brugt hash eller stoffer i løbet af den seneste måned end blandt unge, der ikke har brugt disse stoffer. Blandt unge, der har drukket 5 genstande alkohol mindst 3 gange den seneste måned, har 15 % således udvekslet intimitet for ikke-materielle goder mod 8 % af unge, der ikke har drukket 5 genstande alkohol ved mindst en lejlighed den seneste måned. Blandt unge, der har indtaget hash uden at indtage stoffer, har 15 % prøvet at udveksle intimitet for ikke-materielle goder, mens det blandt unge, der har brugt stoffer, gælder for 29 %. Blandt unge, der ikke har brugt hverken hash eller stoffer, er der omvendt kun 10 %, der har udvekslet intimitet for ikke-materielle goder.

Figur 4.8 Andel, der har udvekslet intimitet for ikke-materielle goder. Fordelt på psykisk helbred, oplevede seksuelle overgreb samt hash- og stofferfaring. Procent.



Anm.: N: 1.732

Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

Tendensen til at udveksle intimitet for ikke-materielle goder er således større blandt unge, der i forhold til deres socioøkonomiske, psykiske og sociale ressourcer er udsatte, blandt unge, der har oplevet overgreb, samt blandt unge med seksuel minoritetsbaggrund og unge med relativt stor seksuel erfaring. Derimod finder vi ikke som i analyserne af udveksling af intimitet for materielle ydelser, at unge med indvandrerbaggrund er mere tilbøjelige end majoritetsdanske unge til at udveksle intimitet for ikke-materielle goder.

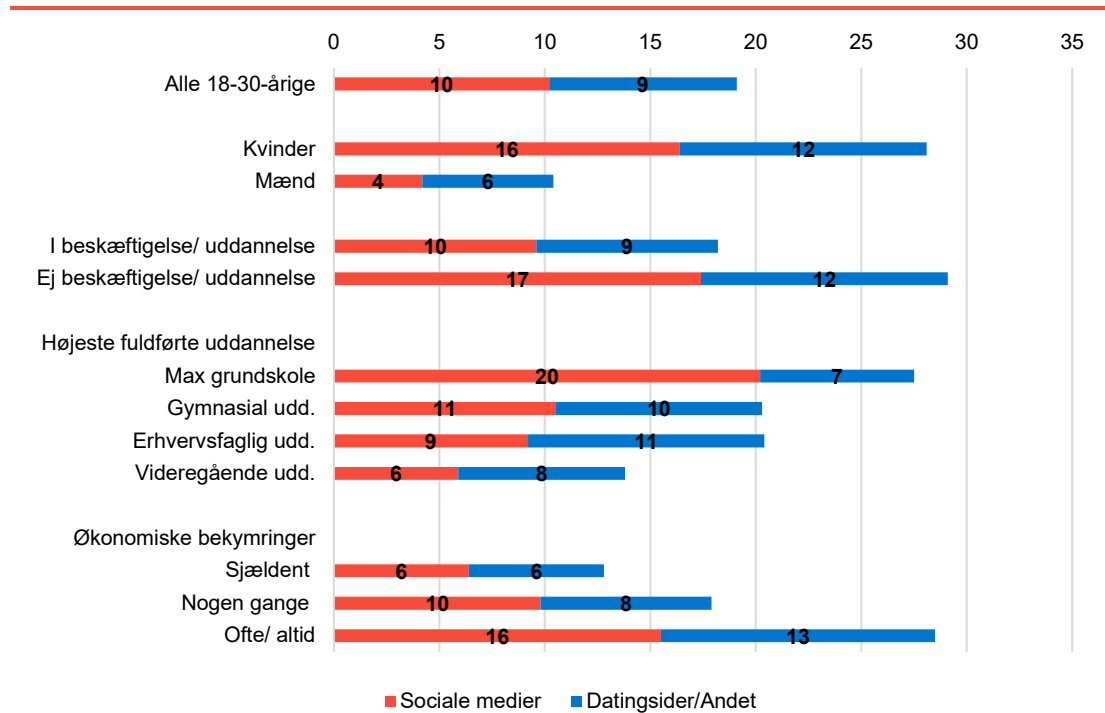
4.4 Hvem kontaktes uopfordret?

Analyserne i Figur 4.9 viser, at det er mere almindeligt blandt unge med få socioøkonomiske ressourcer at blive kontaktet med henblik på at udveksle intimitet for materielle goder, end det er blandt unge med flere ressourcer.

Således ser vi, at 29 % af unge, der ikke er i arbejde eller i gang med en uddannelse, har oplevet at blive kontaktet med henblik på udveksling mod 19 % af unge, der er i beskæftigelse eller uddannelse. Blandt unge, der har en grundskoleuddannelse som deres højeste uddannelse, har 27 % oplevet at blive kontaktet med henblik på udveksling. Til sammenligning har kun 14 % af unge med en videregående uddannelse oplevet dette. Og på samme måde ser vi, at 29 % af unge, der ofte eller altid oplever økonomiske bekymringer, har oplevet at blive opfordret til udveksling mod 12 % af unge, der sjældent oplever økonomiske bekymringer.

Henvendelserne kommer både via sociale medier som Snapchat, Instagram og Facebook samt i forbindelse med, at de unge har haft en profil på en dating-hjemmeside. Unge med færre socioøkonomiske ressourcer oplever dog noget oftere end unge med flere ressourcer at få henvendelser via de almindelige sociale medier, der som udgangspunkt ikke er specifikt rettet mod dating.

Figur 4.9 Andele af unge, der er blevet opfordret til at udveksle intimitet for materielle goder. Fordelt på køn, beskæftigelse, uddannelse og økonomi. Procent.

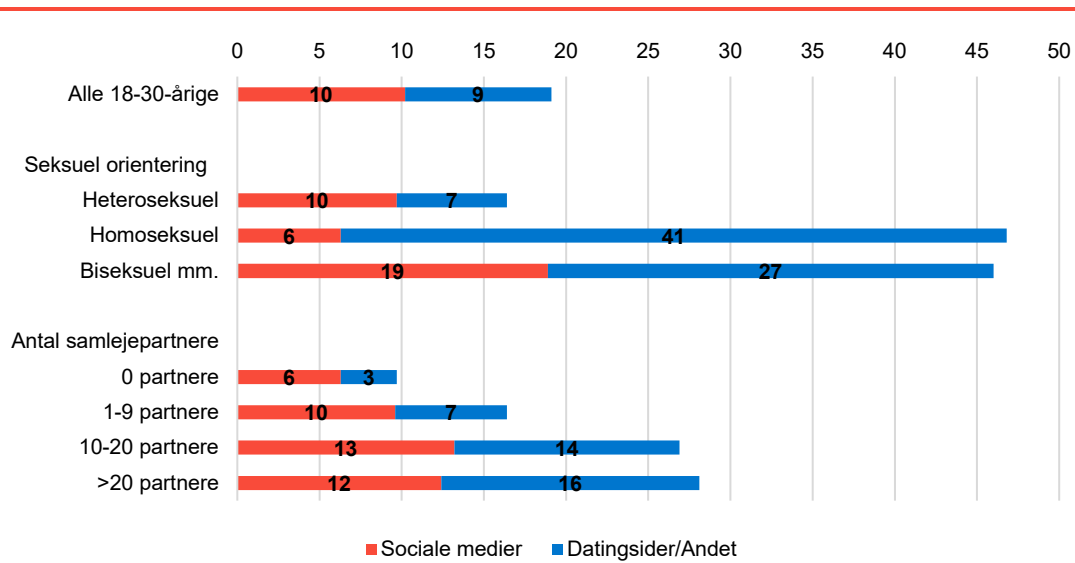


Anm.: N: 1.732

Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

Endvidere ser vi i Figur 4.10, at unge, der opfatter sig som homoseksuelle eller biseksuelle, i langt højere grad end heteroseksuelle oplever at få uopfordrede henvendelser, samt at sandsynligheden for at modtage uopfordrede henvendelser er højere, jo flere seksuelle partnere man har haft. Blandt bi- og homoseksuelle unge har 47 % således modtaget uopfordrede henvendelser om udveksling af intimitet for materielle goder, mens det samme kun gælder for 17 % af de heteroseksuelle unge. For de homoseksuelle unges vedkommende sker opfordringerne typisk igennem datingsider eller i forbindelse med en bytur, mens de biseksuelle unge i også oplever en del henvendelser gennem sociale medier.

Figur 4.10 Andele af unge, der er blevet opfordret til at udveksle intimitet for materielle goder. Fordelt på seksuel orientering og erfaring. Procent.



Anm.: N: 1.732

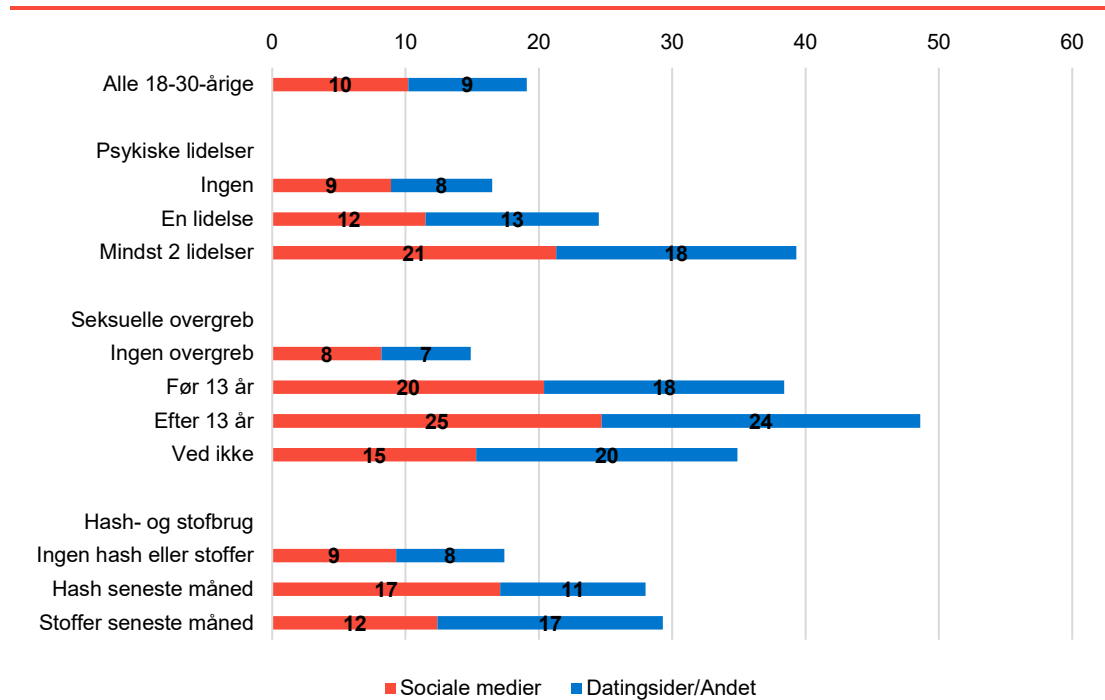
Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

Endelig ser vi igen i Figur 4.11, at unge, der har psykiske lidelser, oftere modtager uopfordrede henvendelser om udveksling af intimitet for materielle goder. Blandt unge med mindst 2 psykiske lidelser har 21 % således oplevet at få henvendelser gennem almindelige sociale medier, mens 18 % har modtaget henvendelser gennem datingsider. Blandt unge uden psykiske lidelser gælder det samme kun for henholdsvis 9 og 8 %.

Ligeledes ser vi, at henholdsvis 38 og 49 % af unge, der har oplevet seksuelle overgreb, har oplevet at modtage uopfordrede henvendelser om udveksling af intimitet for materielle goder mod 15 % af de, der ikke har oplevet nogen seksuelle overgreb.

Og endelig viser figuren, at henholdsvis 28 og 29 % af unge, der har brugt henholdsvis hash og stoffer den seneste måned, har oplevet at få uopfordrede henvendelser om udveksling af intimitet for materielle goder mod 17 % af unge, der ikke har brugt hash eller stoffer.

Figur 4.11 Andele af unge, der er blevet opfordret til at udveksle intimitet for materielle goder. Fordelt på psykisk helbred, oplevede seksuelle overgreb samt hash- og stofferfaring. Procent.



Anm.: N: 1.732

Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

Det ser altså ud til, at relativt mange unge oplever uopfordrede henvendelser om at udveksle intimitet for materielle goder, men at sandsynligheden er langt større, hvis man er kvinde, har en anden seksuel orientering end heteroseksualitet, har relativt få socioøkonomiske, sociale eller psykiske ressourcer eller har oplevet seksuelle overgreb.

4.5 Opsamling

Dette kapitel har med forskellige vinkler undersøgt, hvordan udveksling af intimitet for materielle goder hænger sammen med demografi, socioøkonomiske ressourcer, seksualitet, psykisk sårbarhed, oplevede seksuelle overgreb og med brug af rusmidler.

Vi ser for det første en tydelig forskel på unge med indvandrerbaggrund og andre unge, idet langt flere unge med indvandrerbaggrund har oplevet at modtage gaver, stoffer og penge på dates samt oplevet at kysse eller dyrke sex til gengæld for noget materielt, de har modtaget på en date. Når det kommer til udveksling af intimitet for ikke-materielle goder og oplevelser af at blive kontaktet uopfordret med henblik på udveksling af intimitet, er der dog ikke forskel på unge med indvandrerbaggrund og unge med dansk baggrund.

Videre ser vi, at unge med få socioøkonomiske ressourcer i lige så høj grad som andre unge oplever at modtage materielle goder på dates, men lidt oftere end andre unge har oplevet at give kys eller sex til gengæld for materielle goder. Når det kommer til udvekslingen af intimitet for ikke-materielle goder og oplevelser af at blive kontaktet uopfordret med henblik på udveksling, ser vi desuden en klar overrepræsentation af socioøkonomisk relativt resourcesvage unge.

Unge med en anden seksuel orientering end heteroseksualitet oplever oftere at modtage gaver, stoffer og penge på dates og har i langt højere grad end unge heteroseksuelle udvekslet intimitet mod materielle goder. Det gælder især unge homoseksuelle, der i undersøgelsen for størstedelens vedkommende er mænd og i lidt mindre grad de biseksuelle, hvoraf størstedelen er kvinder. Udveksling af intimitet for ikke-materielle goder er til gengæld mere udbredt blandt biseksuelle end blandt homoseksuelle, mens både unge homoseksuelle og unge biseksuelle i langt højere grad end heteroseksuelle oplever at blive kontaktet med henblik på udveksling af intimitet for materielle goder. Derudover stiger sandsynligheden både for at have udvekslet intimitet mod materielle og ikke-materielle goder og for at blive opfordret til udveksling, jo mere seksuelt erfaren den unge er.

Unge udsatte, der har psykiske lidelser eller et forbrug af enten hash eller stoffer udveksler i højere grad end andre unge intimitet for materielle og ikke-materielle goder. Det samme gælder for unge, der har oplevet seksuelle overgreb. Disse unge oplever samtidig oftere end andre unge at blive kontaktet uopfordret med henblik på at udveksle intimitet for materielle goder.

5 Sammenligning af 18-30-årige kvinder og mænd, der udveksler

Dette kapitel undersøger, om 18-30-årige kvinder og mænd, der udveksler intimitet for materielle goder, er forskellige med hensyn til demografi, socioøkonomiske ressourcer og seksualitet samt psykisk sårbarhed, oplevede overgreb og rusmiddelbrug.

Tidligere undersøgelser og samtaler med praktikere har vist, at mænd, der udveksler intimitet for materielle goder, i mindre grad end kvinder opsøger hjælp i forbindelse med problemer relateret til udvekslingen. Derudover viser undersøgelserne, at mænd i højere grad angiver seksuel lyst og spænding som årsager til udvekslingen, mens kvinder i højere grad angiver, at de gør det af økonomiske årsager, eller fordi de har det mentalt dårligt og søger bekræftelse og afledning fra angst (Grönvall & Holmström, 2019; Svedin m.fl., 2015; Fredlund m.fl., 2018). Dette bekræftes i nogen grad i analyserne i kapitel 2, hvor mændene lidt oftere end kvinderne angiver kedsomhed, spænding og tilfældigheder som årsager til udvekslingen, mens kvinderne lidt oftere angiver økonomi, ensomhed, pres, og at de var påvirkede som årsager til udvekslingen.

Det er altså muligt, at de mænd, der udveksler intimitet for materielle goder, ikke i samme grad som kvinder oplever problemer i forbindelse med udvekslingen og derfor ikke opsøger hjælp. En anden mulig forklaring på, at de ikke søger hjælp, som Thomsen (2004) angiver, kan være, at stigmaet er større i forbindelse med udveksling af homoseksuel sex, og at mænd derfor er mere tilbøjelige til at skjule deres udveksling af intimitet for materielle goder. Tallene vist i kapitel 2 viser dog, at en relativt stor andel af de 18-30-årige mandlige udvekslere betegner sig selv som heteroseksuelle, hvilket ikke nødvendigvis udelukker, at de har udvekslet intimitet for materielle goder med en mand.

For at afklare om kvinder og mænd, der udveksler, har forskellige ressourcer og oplever forskellige vanskeligheder, sammenligner vi i dette tilfælde henholdsvis kvindelige og mandlige udvekslere og ikke-udvekslere på de samme parametre, som vi så på i kapitel 4. Vi har desværre ikke mulighed for at bestemme, hvornår udvekslingen af intimitet for materielle goder er sket og derfor ikke mulighed for at vise, om eventuelle økonomiske, sociale og psykiske vanskeligheder ligger før eller efter udvekslingen. Vi har derfor ikke mulighed for at bestemme, om udvekslingen er årsag til eller konsekvens af de unges øvrige livssituation.

Med tanke på den højere forekomst af udveksling af intimitet for materielle goder, som vi ser blandt de unge med minoritetsbaggrund i undersøgelsen, ville det have været interessant at udforske, om unge med indvandrerbaggrund eller ikke-heteroseksuelle unge står i en anden livssituation, når de udveksler, end majoritetsunge. Der er dog for få respondenter med minoritetsbaggrund i undersøgelsen til at lave denne form for analyser.

På samme måde kan det være interessant at undersøge, om udvekslingen har forskellig karakter for forskellige aldersgrupper. En analyse af, om udveksling af intimitet spiller en anden rolle for de yngste i undersøgelsen (18-21 årige) end for de ældste (26-30-årige), viser dog ingen statistiske forskelle.

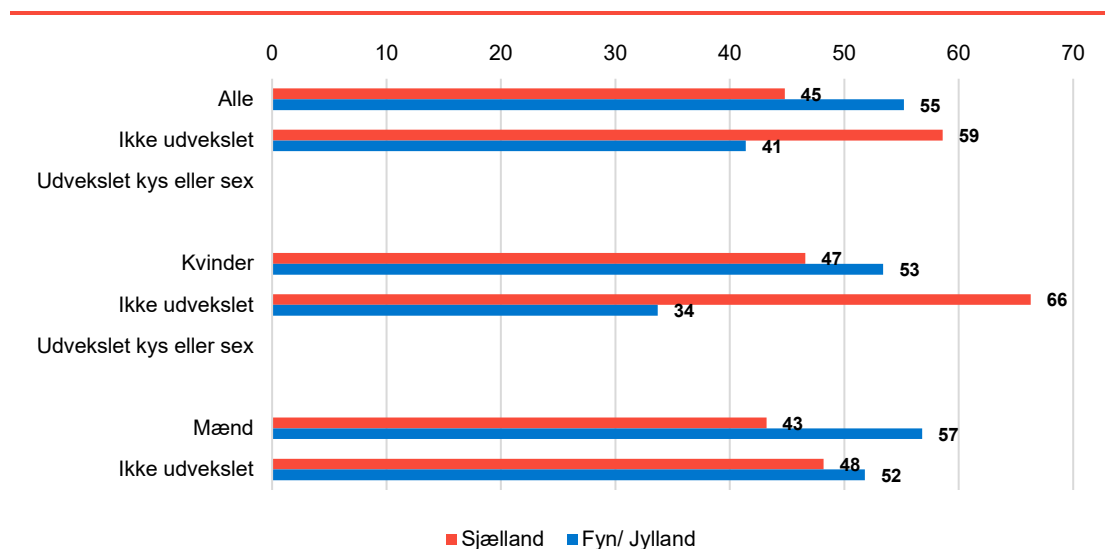
5.1 Socioøkonomiske ressourcer og geografi

I de følgende analyser har vi undersøgt, om der er større forskelle på udvekslere og ikke-udvekslere blandt kvinder end blandt mænd. Det har vi gjort ved at sammenligne henholdsvis mandlige

og kvindelige udvekslere i forhold til højeste fuldførte uddannelse, beskæftigelse, landsdel, indvandrerbaggrund, seksuel orientering, psykisk helbred, brug af hash og stoffer, økonomiske bekymringer og oplevede seksuelle overgreb. I de følgende figurer viser vi de analyser, hvor vi har fundet markante forskelle på kvindelige og mandlige udvekslere. Disse forskelle kan have været til stede, før udvekslingen af intimitet for materielle goder har fundet sted, men kan også handle om, at kvinder og mænd oplever forskellige konsekvenser af at udveksle intimitet.

Analyserne viser for det første en mindre forskel i forhold til geografi, idet kvinder, der har kysset eller dyrket sex til gengæld for materielle goder, som Figur 5.1 viser, i højere grad end andre kvinder bor på Sjælland. Blandt mændene ser vi ingen forskel på mænd fra den ene eller anden side af Storebælt. Unge fra Fyn og Jylland dater generelt mindre end unge fra Sjælland og angiver et mindre antal sexpartnere, men da det gælder for både mænd og kvinder, kan dette forhold ikke forklare forskellen. Vi kan heller ikke se, at der skulle være væsentlig forskel mellem landsdelene på forventningerne om, hvem der skal stå for udgifterne på en date mellem en mand og en kvinde. Vi kender således ikke forklaringen på den geografiske forskel, men det vil være interessant at undersøge kvalitativt, om der er forskellige forventninger til, hvordan materielle goder og intimitet udveksles på dates i forskellige dele af landet.

Figur 5.1 Andel, der bor øst og vest for Storebælt. Opdelt på køn og fordelt på udvekslere og ikke-udvekslere. Procent.



Anm.: N: 1.732

Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

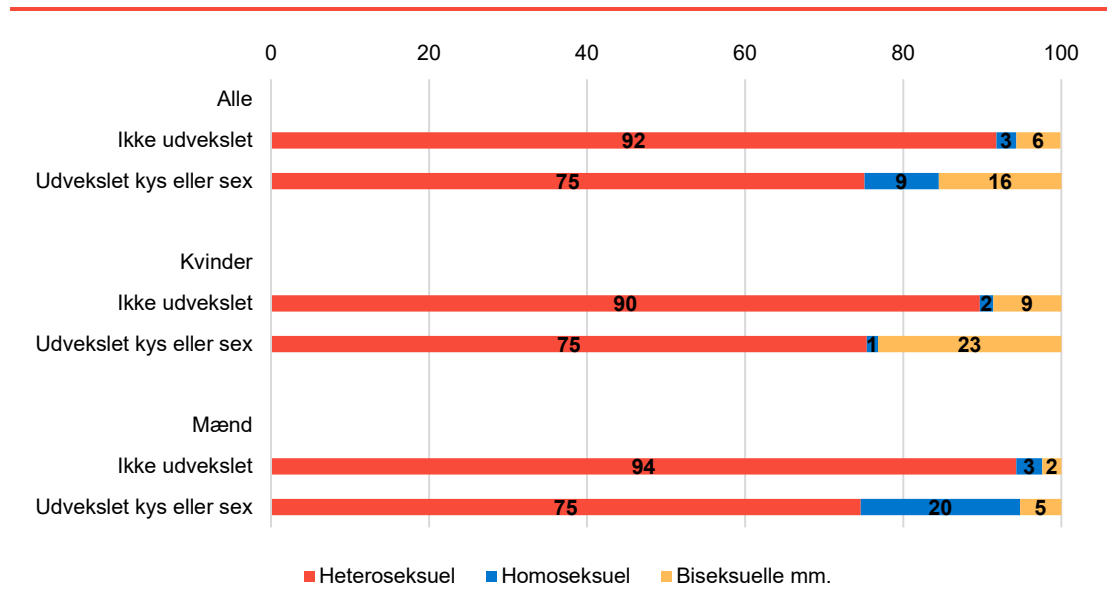
5.2 Seksuel orientering

Det typiske billede af udvekslingen af intimitet for materielle goder i mediebilledet viser en kvinde, der giver intimitet, og en mand, der giver noget materielt til gengæld. Alternativt ses en mand, der sælger sex til en anden mand. Man forestiller sig således, at udvekslingen af intimitet for materialitet for kvindernes vedkommende sker i en heteroseksuel kontekst, mens det for mændenes vedkommende primært finder sted i homoseksuelle miljøer.

Tidligere spørgeskemaundersøgelser har dog i modsætning til denne udbredte forestilling vist, at en del af de mænd, der udveksler intimitet for materielle goder, betegner sig som heteroseksuelle, samt at udveksling af intimitet for materielle goder er mere udbredt blandt biseksuelle

kvinder samt blandt transpersoner (Grönvall & Holmström, 2019). Figur 5.2 bekræfter, at biseksuelle udgør hele 23 % af de kvinder, der har udvekslet intimitet for materielle goder, mod kun 9 % af andre kvinder. Homoseksuelle kvinder udgør samme andel blandt kvinder, der har udvekslet, som blandt kvinder der ikke har udvekslet. Blandt mænd er andelen af homoseksuelle langt større blandt de, der har udvekslet intimitet for materielle goder, end blandt andre mænd. Derimod er der kun en mindre forskel på andelen af biseksuelle i de to grupper.

Figur 5.2 Andel af unge med seksuel minoritetsbaggrund. Opdelt på køn og fordelt på udvekslere og ikke-udvekslere. Procent.



Anm.: N: 1.732

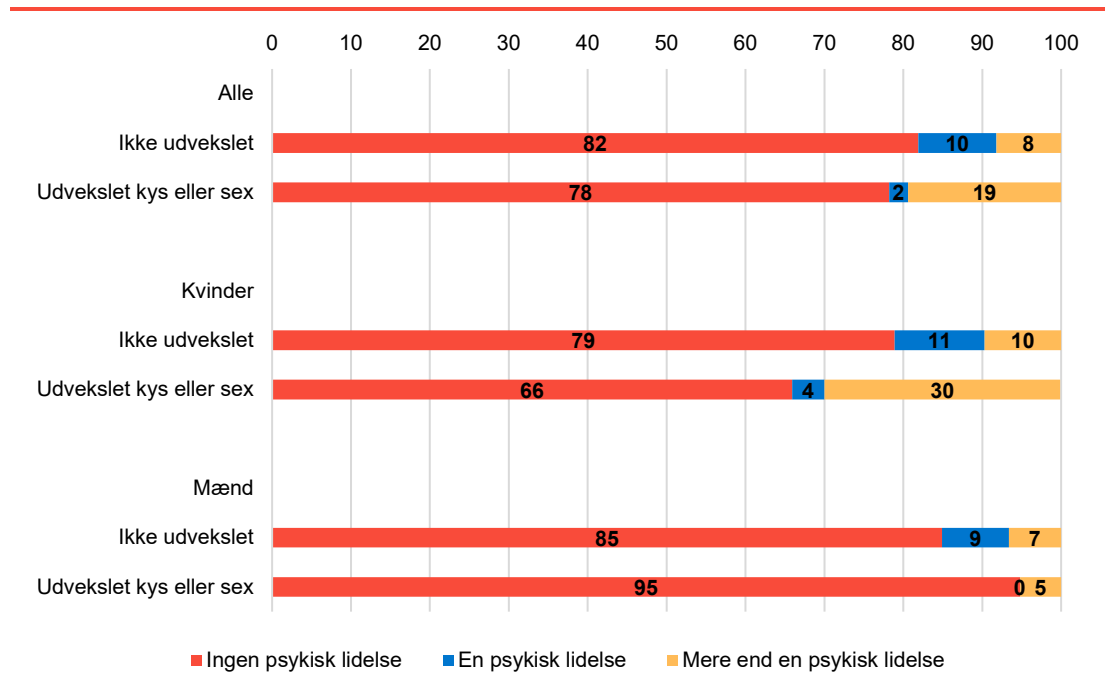
Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

5.3 Psykiske lidelser, overgreb og rusmidler

De sidste tre figurer i dette kapitel sammenligner kvindelige og mandlige udvekslere med hensyn til psykiske lidelser, oplevede seksuelle overgreb samt hash- og stofbrug. Alle tre figurer viser, at kvinder, der udveksler intimitet, oplever flere problemer end ikke-udvekslere. Blandt mænd finder vi derimod ikke disse forskelle på udvekslere og ikke-udvekslere.

Figur 5.3 viser således, at kvinder generelt oplever flere psykiske lidelser end mænd, og at der blandt kvinder, der har udvekslet kys eller sex for materielle ydelser, er 30 %, der oplever mindst 2 psykiske lidelser mod 10 % af andre kvinder. Blandt mændene er der ikke statistisk signifikant forskel på andelen med psykiske lidelser blandt mænd, der udveksler, og mænd, der ikke udveksler.

Figur 5.3 Andel af unge med psykiske lidelser. Opdelt på køn og fordelt på udvekslere og ikke-udvekslere. Procent.

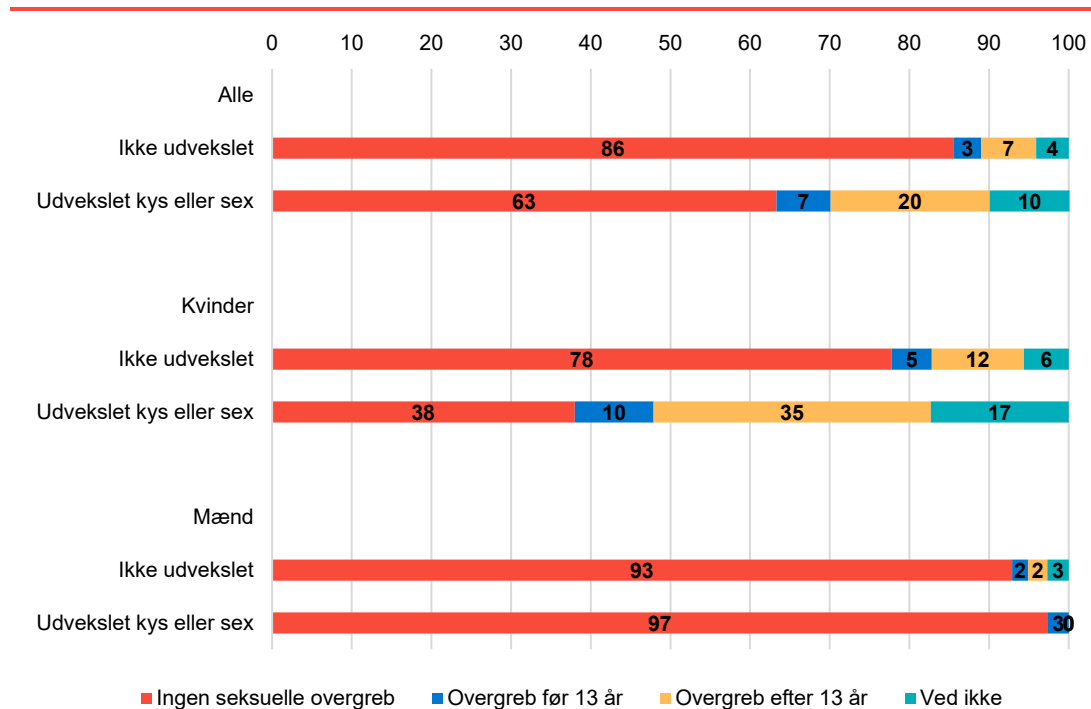


Anm.: N: 1.732

Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

På samme måde viser Figur 5.4, at der generelt er flere kvinder end mænd, der har oplevet et seksuelt overgreb, samt at kvinder, der har udvekslet intimitet for materialitet, i langt højere grad har oplevet overgreb sammenlignet med kvinder, der ikke har udvekslet intimitet. Blandt de kvindelige udvekslere er der således 10 %, der har oplevet et seksuelt overgreb, før de fyldte 13 år, 35 %, der har oplevet et seksuelt overgreb, men først efter at de er fyldt 13 år, mens 17 % angiver, at de ikke ved, om de har været udsat for et seksuelt overgreb. Blandt kvinder, der ikke har udvekslet, gælder det tilsvarende for henholdsvis 5, 12 og 6 %. Blandt mændene har meget færre oplevet et seksuelt overgreb, og der er ikke statistisk forskel på mænd, der har udvekslet intimitet for materielle goder, og mænd der ikke har.

Figur 5.4 Andel af unge, der har oplevet seksuelle overgreb. Opdelt på køn og fordelt på udvekslere og ikke-udvekslere. Procent.

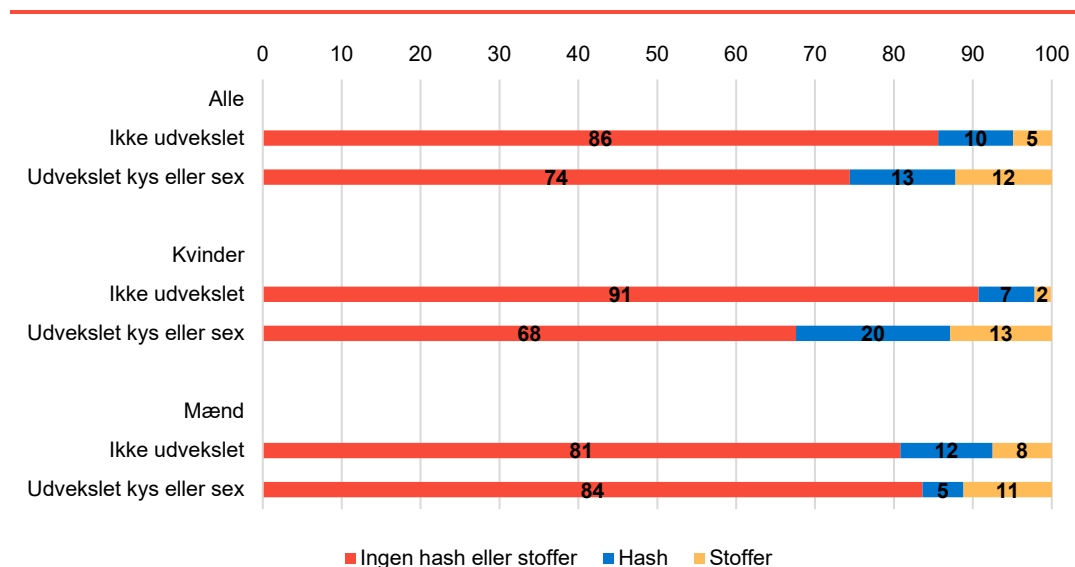


Anm.: N: 1.732

Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

Endelig ser vi i Figur 5.5, at 32 % af de kvinder, der har udvekslet intimitet for materielle goder, har brugt hash og/eller stoffer den seneste måned mod 9 % af andre kvinder. Den forskel finder vi ikke blandt mændene, hvor der snarere er lidt flere hash- og stofbrugere blandt ikke-udvekslerne end blandt udvekslerne.

Figur 5.5 Andel af unge, der har brugt hash eller stoffer den seneste måned. Opdelt på køn og fordelt på udvekslere og ikke-udvekslere. Procent.



Anm.: N: 1.732

Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

5.4 Opsamling

Kvinder og mænd, der udveksler intimitet for materielle goder, ligner hinanden, hvad angår uddannelse og økonomi, men adskiller sig med hensyn til beskæftigelse, psykiske lidelser, seksuelle overgreb og brug af hash og stoffer. Dette tyder på, at der er andre problemer forbundet med udveksling af intimitet og materielle goder for kvinder, eller at det blandt kvinderne er en mere sårbar gruppe, der vælger at udveksle intimitet for materielle goder, eller at kvinder bruger udvekslingen på en anden måde end mænd. Når man også medtager de forskelle, vi har set på de to køns årsager til at udveksle intimitet for materielle goder, ser det ud til, at lidt flere kvinder udveksler for at kompensere for dårlig økonomi og uopfyldte følelsesmæssige behov, mens lidt flere mænd bruger udvekslingen til at udforske deres seksualitet eller opnå spænding.

Kvindelige udvekslere bor i højere grad på Sjælland, mens der ikke er geografisk forskel på mænd, der udveksler og ikke udveksler. Vi kender ikke forklaringen på disse forskelle, men det kunne være interessant at undersøge, om der er forskellige kulturer for dating mellem landsdelene og forskellige forventninger til, hvordan materielle goder og intimitet spiller sammen i de forskellige landsdele.

Endelig viser analyserne i kapitlet, at der er flere med seksuel minoritetsbaggrund blandt både mandlige og kvindelig udvekslere. Blandt kvinderne angiver størstedelen, at de er biseksuelle, mens mændene fordeler sig ligeligt mellem homoseksuelle og biseksuelle.

6 Holdninger til udveksling af sex for materielle goder og til sugardating blandt 18-30-årige

Dette kapitel viser 18-30-åriges holdninger til at udveksle sex til gengæld for materielle goder, samt hvordan holdningerne til dette emne varierer blandt unge fra forskellige samfundsgrupper. Formålet med kapitlet er at vise den generelle accept af at udveksle sex for materielle goder blandt unge, samt vise hvordan accepten varierer mellem forskellige samfundsgrupper samt mellem unge med og uden erfaringer med at udveksle intimitet for materielle goder.

Som Figur 6.1 viser, er meningene om sugardating og udveksling af sex for materielle goder blandede blandt 18-30-årige. Således erklærer 23 % af de 18-30-årige i undersøgelsen sig enige i, at det er ok at udveksle intimitet for materielle goder, 20 % er enige i, at sugardating er som almindelig dating, men med ekstra forkælelse, mens 50 % er enige i, at sugardating er i orden, hvis det giver en god følelse.

Omvendt mener 21 %, at sugardating altid er farligt, 24 % ville miste respekten for en person, hvis de fandt ud af, at han eller hun sugardatede, 34 % finder sugardating moralsk forkert, mens 40 % er enige i, at de fleste mennesker, der sugardater, vil få problemer på et eller andet tidspunkt. Omtrent halvdelen af de unge sætter lighedstegn mellem sugardating og prostitution.

På den ene side er der altså en gruppe, der normaliserer og accepterer sugardating og udveksling af sex for materielle goder i øvrigt. På den anden side er der også en gruppe, der problematiserer eller fordømmer udvekslingen. Resultaterne afviger her ikke væsentligt fra tidligere undersøgelser, der ligeledes finder 20-25 %, der accepterer udveksling af sex for materielle goder (Knudsen, 2007; RedenUng, 2015; Frisch m.fl., 2019).

6.1 Holdninger blandt unge, der har udvekslet intimitet, og unge, der ikke har

Figur 6.1 viser, hvordan holdningerne blandt unge, der har ikke har udvekslet intimitet for materielle goder, afviger fra holdningerne blandt unge, der har udvekslet samvær, kys eller sex for materielle goder. Her ses tydeligt en større accept af udveksling og sugardating blandt unge, der har udvekslet kys eller sex, men samtidig er der også områder, hvor grupperne holdningsmæssigt ligner hinanden.

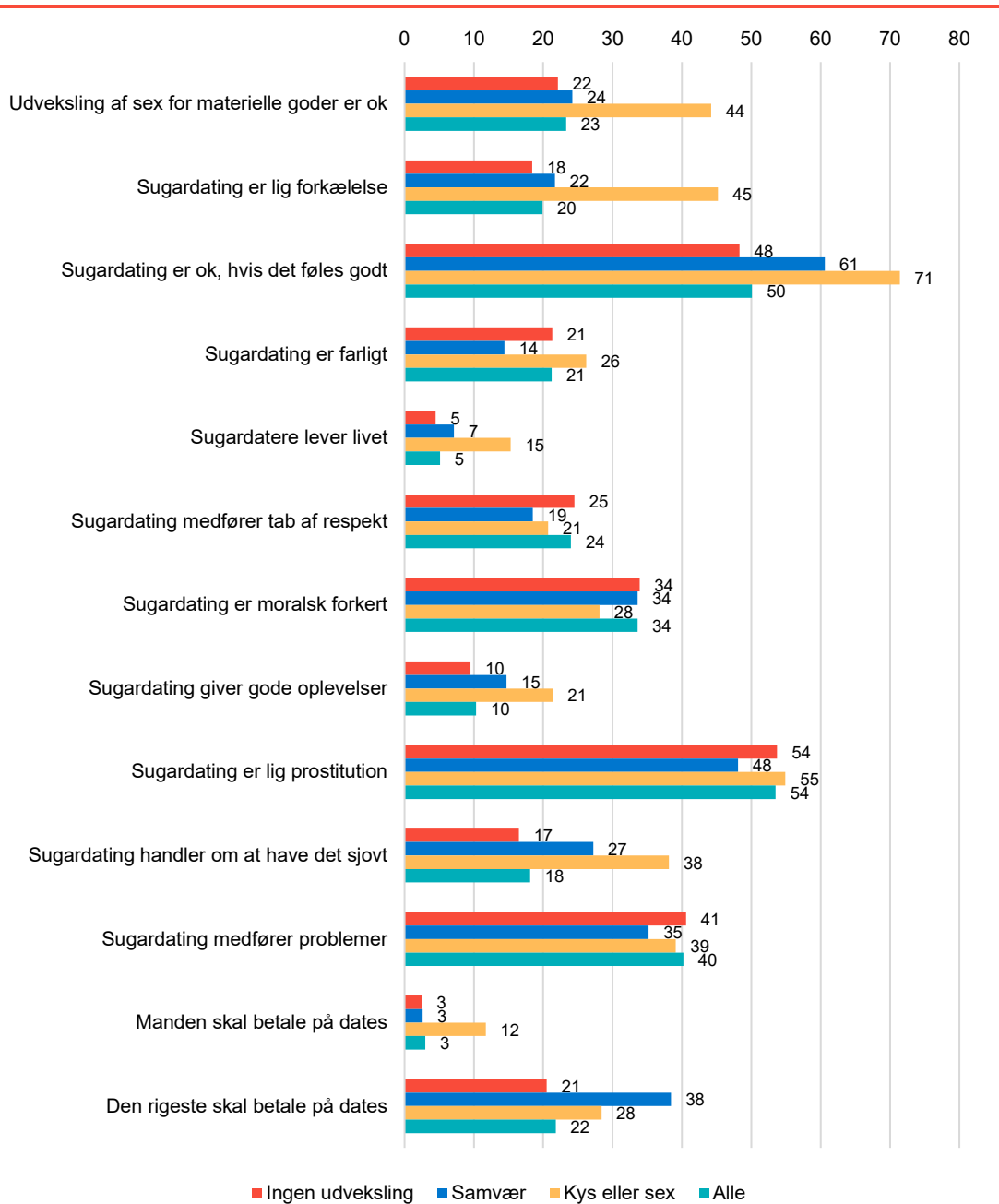
44 % af unge, der har udvekslet kys eller sex, er således enige i, at udveksling af sex er ok, mod 22 % af unge, der ikke har udvekslet. 45 % af unge, der har udvekslet kys eller sex, er enige i, at sugardating er som almindelig dating med ekstra forkælelse, mod 18 % af unge, der ikke har udvekslet. Og 71 % af unge, der har udvekslet kys eller sex, er enige i, at sugardating er acceptabelt, hvis det for den enkelte føles godt mod 48 % af andre unge.

Unge, der har udvekslet samvær, og unge, der har udvekslet kys eller sex, mener også i højere grad end unge, der ikke har udvekslet, at mænd eller den rigeste part i en relation er forpligtet til at betale størstedelen af udgifterne på en date, mens unge, der ikke har udvekslet, i højere grad mener, at udgifterne skal fordeles ligeligt.

Derimod er der ikke stor forskel på svarene blandt udvekslere og ikke-udvekslere, når det gælder spørgsmål om, hvorvidt sugardating er moralsk forkert (omkring en tredjedel er enige i dette); om hvorvidt sugardating er det samme som prostitution (omkring halvdelen er enige i dette), og om

hvorvidt sugardating medfører problemer for den, der er involveret i det (omkring 40 % mener dette).

Figur 6.1 Holdninger til udveksling og sugardating. Fordelt på udvekslere og ikke-udvekslere. Procent.



Anm.: N: 1.732

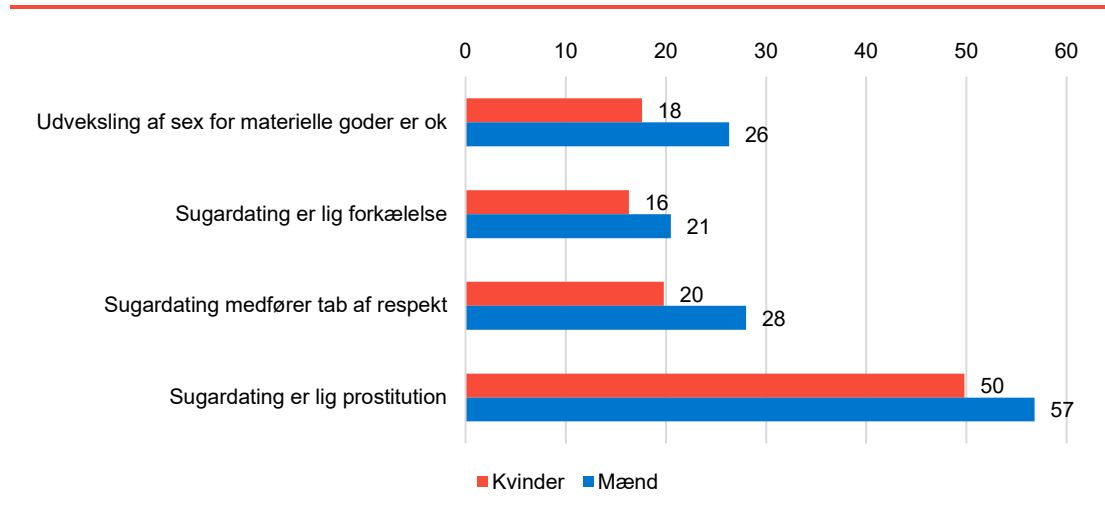
Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019

6.2 Holdninger blandt forskellige grupper af unge

Da kvinder lidt oftere end mænd er involveret i udveksling af intimitet for materielle goder og oplever andre problemer, når de er involveret i det, er det interessant at se i Figur 6.2, der

udelukkende bruger tal for ikke-udvekslere, at mænd i højere grad er enige i, at udveksling af sex for materielle goder er i orden, men samtidig i højere grad end kvinder angiver, at de selv ville miste respekt for en person. Derudover mener mænd i højere grad end kvinder, at sugardating er lig med prostitution.

Figur 6.2 Holdninger til udveksling og sugardating. Fordelt på køn. Kun ikke-udvekslere. Procent.

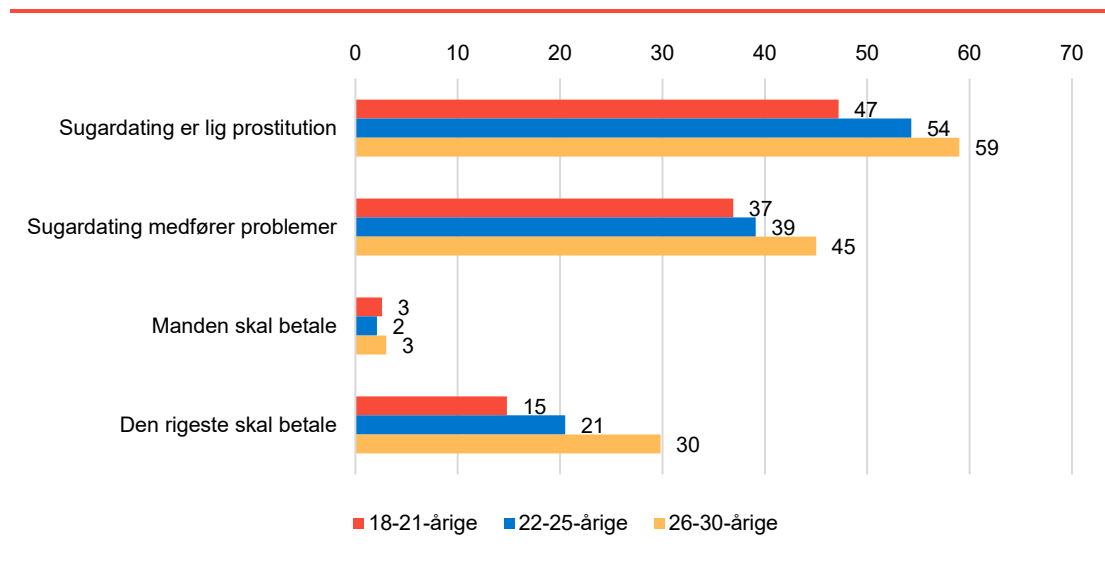


Anm.: N: 1.554

Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

Aldersmæssigt har vi ikke fundet nogle forskelle på, hvem der har erfaringer med at udveksle intimitet for materielle goder. I forhold til holdninger ser vi dog en forskellig accept, der fx i Figur 6.3 viser sig ved, at 47 % af de yngste 18-21-årige er enige i, at sugardating er en form for prostitution, mod 59 % af de 26-30-årige. Omvendt mener de ældste respondenter i højere grad end de yngste, at den rigeste part bør betale mest på dates og i parforhold i øvrigt (henholdsvis 15 % af de 18-21-årige og 30 % af de 26-30-årige).

Figur 6.3 Holdninger til udveksling og sugardating. Fordelt på alder. Kun ikke-udvekslere. Procent.

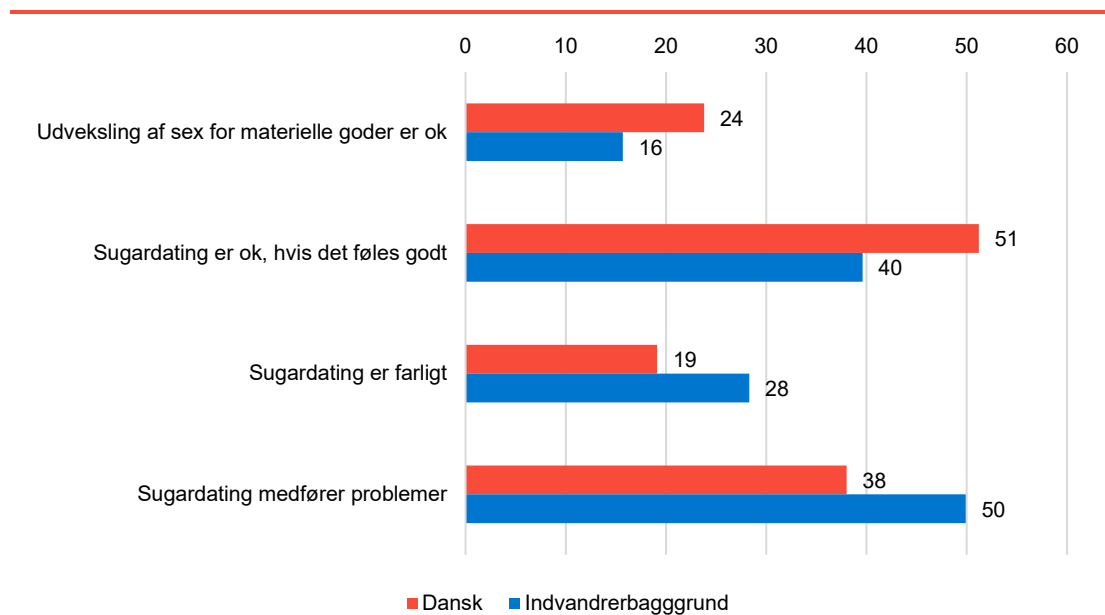


Anm.: N: 1.554

Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

Unge med indvandrerbaggrund har – som beskrevet i denne undersøgelse – oftere end unge med dansk baggrund erfaring med at udveksle intimitet for materielle goder, hvilket dog som vist i Figur 6.4 ikke giver sig udtryk i mere tolerante holdninger til udveksling og sugardating blandt unge med indvandrerbaggrund, der ikke selv har udvekslet. Således viser figuren, at 16 % af unge med indvandrerbaggrund er enige i, at det er i orden at udveksle sex for materielle goder mod 24 % af unge med dansk baggrund. Derudover ser vi, at 40 % af unge med indvandrerbaggrund er enige i, det er ok at sugardate, hvis det føles godt for den enkelte, mod 51 % af unge med dansk baggrund. Og vi ser, at 50 % af unge med indvandrerbaggrund er enige i, at personer, der sugardater, vil få problemer, mod 38 % af unge med dansk baggrund.

Figur 6.4 Holdninger til udveksling og sugardating. Fordelt på indvandrere og danskere. Kun ikke-udvekslere. Procent.



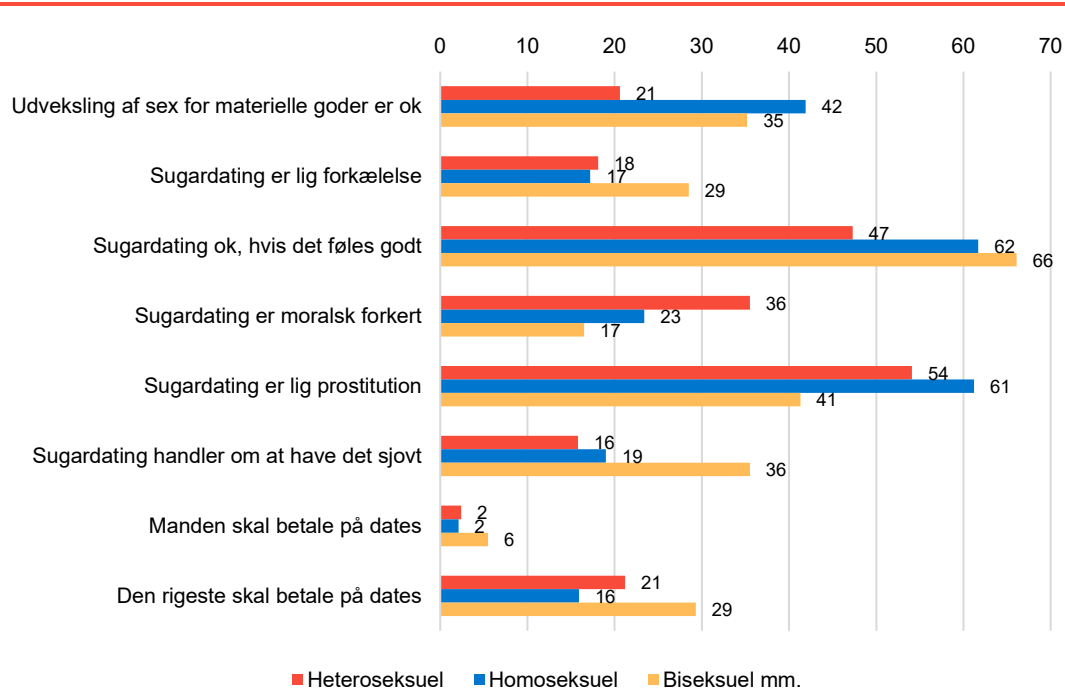
Anm.: N: 1.554

Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

Endelig viser Figur 6.5, at homoseksuelle og biseksuelle unge (der ikke selv har udvekslet) er mere positivt indstillet over for udveksling og sugardating end heteroseksuelle unge. Det viser sig fx ved, at 42 % af de homoseksuelle er enige i, at det er ok at modtage materielle goder for sex mod 21 % af de heteroseksuelle unge og 35 % af de biseksuelle unge. Et andet eksempel er, at 66 % af unge biseksuelle og 62 % af homoseksuelle unge er enige i, at det er ok at sugardate, hvis det føles godt for den enkelte, mod 47 % af de heteroseksuelle. Eller at en relativt lille andel af de biseksuelle (17 %) er enige i, at sugardating er moralsk forkert mod 36 % af de heteroseksuelle.

Lidt interessant viser figuren, at homoseksuelle i relativt høj grad sætter lighedstegn mellem prostitution og sugardating, mens det modsatte gør sig gældende blandt de biseksuelle. Således mener 61 % af de homoseksuelle, at sugardating er et pænere ord for prostitution, mens 41 % af de biseksuelle mener det samme.

Figur 6.5 Holdninger til udveksling og sugardating. Fordelt på seksuel orientering. Kun ikke-udvekslere. Procent.



Anm.: N: 1.554

Kilde: Spørgeskema om unges dating og seksualitet 2019.

Yderligere viser analyserne, at unge med stor seksuel erfaring, unge med psykiske lidelser og unge, der har oplevet overgreb, er mere positivt indstillede over for udveksling og sugardating, mens geografi, beskæftigelse samt hash- og stofbrug ikke spiller en rolle for disse holdninger.

6.3 Opsamling

Unge, der har udvekslet intimitet for materielle goder, er ikke overraskende mere positivt indstillede over for sugardating og udveksling af sex for materielle goder i øvrigt.

Blandt unge, der ikke selv har udvekslet intimitet for materielle goder, finder vi følgende:

- Mænd er lidt mere positivt indstillede over for udveksling af intimitet for materielle goder, men angiver samtidig oftere end kvinder, at de ville miste respekten for en person, der sugardatede.
- De yngste 18-21-årige mener i mindre grad end de ældste 26-30-årige, at sugardating er en form for prostitution. Omvendt angiver de ældste i højere grad end de yngste, at de finder det mest korrekt, hvis den rigeste betaler mest i forbindelse med dates eller i et parforhold.
- Unge med dansk baggrund er mere positivt indstillede over for sugardating og udveksling af sex for materielle goder end unge med indvandrerbaggrund.
- Unge med seksuel minoritetsbaggrund er mere positivt indstillede over for sugardating og udveksling af sex for materielle goder end unge heteroseksuelle.

Da både unge med indvandrerbaggrund og unge med seksuel minoritetsbaggrund er overrepræsenterede blandt unge, der har udvekslet intimitet for materialitet, er forskellen på de 2 gruppers accept af udveksling af sex for materielle goder værd at lægge mærke til. Det kan betyde, at unge med indvandrerbaggrund, der udveksler intimitet for materialitet, i højere grad må skjule deres praksis for omverdenen, men kan også handle om, at disse unge i mindre grad identificerer den udveksling, der finder sted, som (bevidst) udveksling af sex for materielle goder eller sugardating. Endelig er gruppen af indvandrere i undersøgelsen formodentlig ikke en homogen gruppe, og der kan således være forskellige undergrupper, der hver især har meget forskellige holdninger og praksis, når det handler om udveksling af intimitet for materielle goder.

Omvendt kunne den mere accepterende holdning til udveksling af sex for materielle goder blandt unge med seksuel minoritetsbaggrund betyde, at de, der udveksler, kan være mere åbne omkring deres udvekslingspraksis, når de er sammen med andre med samme seksuelle orientering, og at de dermed måske ikke i samme grad risikerer udskamning og ensomhed.

7 15-22-åriges udveksling af intimitet for materielle goder

Dette kapitel bygger i modsætning til de foregående på Ungeprofilundersøgelsens data om de 15-22-årige, som er i gang med en 10. klasse, en forberedende uddannelse (FGU, STU, specialuddannelse) eller en ungdomsuddannelse (se kapitel 2 for nærmere beskrivelse af data-sættet).

I kapitlet viser vi, hvor mange der har ydet noget seksuelt til gengæld for noget materielt, og hvad der kendetegner disse unge med hensyn til køn, demografi, uddannelsesforhold, familiebaggrund, sociale relationer, øvrig seksualitet og brug af rusmidler.

7.1 Andelen, der har ydet noget seksuelt til gengæld for noget materielt

Alt i alt svarer 2,3 % af deltagerne i Ungeprofilundersøgelsen, som vist i Figur 7.1, at de inden for de seneste 12 måneder har ydet seksuelle ydelser mod gaver eller andre goder. Dertil kommer 3,7 %, der svarer "ved ikke" til spørgsmålet. Andelen med disse erfaringer er højere blandt mænd end blandt kvinder. 2,8 % af mændene i undersøgelsen svarer således ja, mens 5,0 % ikke ved, om de har ydet noget seksuelt for materielle goder. Blandt kvinder gælder det henholdsvis 1,8 og 2,2 %.

Når vi spørger de unge, om de har oplevet at blive opfordret til at yde noget seksuelt til gengæld for materielle goder, svarer 4,3 % ja, mens 3,8 % angiver, at de ikke ved, om det er tilfældet. Her er andelen af kvinder, der svarer bekræftende, større end andelen af mænd (5,5 % mod 3,1 % af mændene). Mændene er dog i højere grad i tvivl, om de har oplevet en sådan opfordring (5,0 % mod 2,4 % af kvinderne).

Endelig ser vi, at 2,0 % af de unge har opfordret andre til at yde seksuelle ydelser for materielle goder, mens 3,7 % svarer ved ikke. Også her finder vi en forskel mellem kønnene, hvor mænd i højere grad end kvinder angiver, at de har opfordret andre til at yde noget seksuelt til gengæld for materielle goder. Her svarer 2,7 % af mændene bekræftende, mens 5,4 % svarer ved ikke. Blandt kvinderne svarer 1,3 % bekræftende, og 1,9 % svarer ved ikke.

De relativt mange ved ikke-svar kan tyde på, at opfordringer om og udveksling af seksuelle ydelser sker i en gråzone, hvor grænserne for, hvornår der sker en reel udveksling, kan være uklare. Det gælder især for mændenes vedkommende, idet de oftere end kvinderne udtrykker tvivl om, hvorvidt de selv har deltaget i/opfordret til/blevet opfordret til at udveksle seksuelle ydelser for materielle goder.

Tabel 7.1 Udveksling af seksuelle ydelser for materielle goder blandt kvinder og mænd det seneste år. Procent.

	Ja	Ved ikke	Nej	I alt
Ydet sex for materielle goder				
Mænd	2,8	5,0	92,2	100
Kvinder	1,8	2,2	96,0	100
Alle	2,3	3,7	94,0	100
Blevet opfordret til at yde sex for materielle goder				
Mænd	3,1	5,0	91,8	100
Kvinder	5,5	2,4	92,1	100
Alle	4,3	3,8	92,0	100
Opfordret andre til at yde sex for materielle goder				
Mænd	2,7	5,4	91,9	100
Kvinder	1,3	1,9	96,9	100
Alle	2,0	3,7	94,0	100

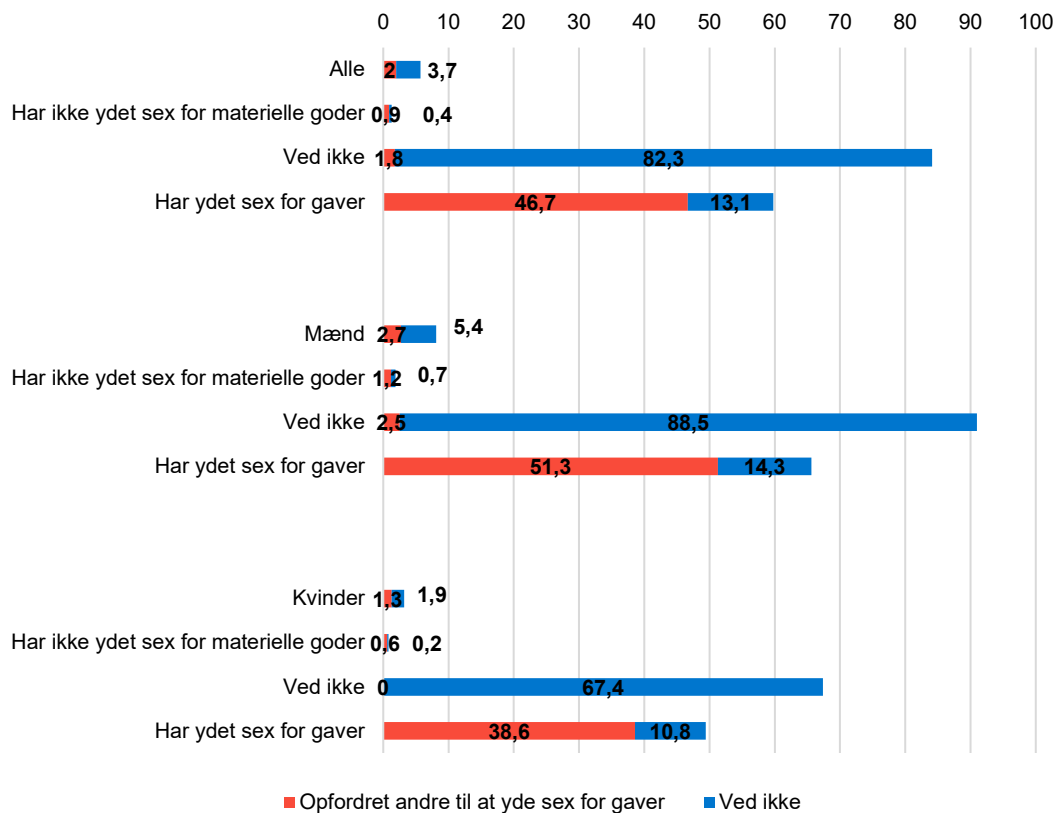
Anm.: N = 24.159

Kilde: Ungeprofilundersøgelsen 2019, register- og spørgeskemadata.

Når vi ser på sammenhængen mellem selv at yde noget seksuelt til gengæld for materielle goder og at opfordre andre til det samme, ser vi i Figur 7.1 et stort overlap, der er særligt i øjnefaldende for mændenes vedkommende, men også tydeligt blandt kvinder. Således har i alt 46,7 % af de, der selv har ydet noget seksuelt for materielle goder, opfordret andre til at yde noget seksuelt for materielle goder, mod 0,9 % af unge, der ikke har ydet seksuelle ydelser for materielle goder og 1,8 % af de, der svarer "ved ikke" på, om de har ydet noget seksuelt for materielle goder. Blandt mændene har 51,3 % af de, der har ydet noget seksuelt til gengæld for materielle goder, også opfordret andre til det samme, mod 1,2 % af de, der ikke har ydet noget seksuelt for materielle goder. Blandt kvinderne har 38,6 % af de, der selv har ydet noget seksuelt for materielle goder, opfordret andre, mod 0,6 % af de, der ikke har ydet noget seksuelt for materielle goder.

Ud over det store overlap mellem at svare ja til selv at have ydet noget seksuelt for materielle goder og til at have opfordret andre til at yde sex for gaver ser vi også et stort overlap mellem de, der svarer "ved ikke" til, om de selv har ydet noget seksuelt for materielle goder, og de, der svarer "ved ikke" på spørgsmålet om, hvorvidt de har opfordret andre til at yde noget seksuelt for materielle goder. Det kan handle om, at man er usikker på, hvad spørgsmålene spørger til, eller at man svarer "ved ikke", fordi man ikke ønsker at svare på spørgsmålet.

Figur 7.1 Andel, der har opfordret andre til at udveksle seksuelle ydelser for materielle goder, fordelt på egne erfaringer med udveksling. Procent.



Anm.: N = 24.159

Kilde: Ungeprofilundersøgelsen 2019, register- og spørgeskemadata.

I de efterfølgende analyser går vi videre med at analysere, hvad der kendetegner de unge, der har ydet seksuelle ydelser mod materielle goder, da det er det primære formål med undersøgelsen. Supplerende analyser viser dog, at unge, der har opfordret andre til at yde seksuelle ydelser mod materielle goder, på langt de fleste områder ligner unge, der selv har ydet seksuelle ydelser mod materielle goder.

7.2 Demografi, familiebaggrund og uddannelsessituation

Figur 7.2 viser, at de ældste respondenter på 20-22 år i lidt højere grad end de yngre har erfaringer med at udveksle seksuelle ydelser for materielle goder. De yngste svarer dog i højere grad end de ældre aldersgrupper, at de ikke ved, om de har ydet noget seksuelt til gengæld for gaver eller andre goder.

Unge med dansk baggrund og unge med indvandrerbaggrund svarer i næsten lige høj grad ja til, at de har ydet seksuelle ydelser for materielle goder. Unge med indvandrerbaggrund svarer dog oftere "ved ikke" til spørgsmålet (7,3 % mod 3,1 % af unge med dansk baggrund) og er således ligesom de yngste respondenter tilsyneladende lidt oftere i tvivl, om de har ydet noget seksuelt til gengæld for materielle goder, eller hvad begrebet dækker over.

Sandsynligheden for at udveksle hænger ved første øjekast sammen med den uddannelsesretning, de unge går på. Således har 3,9 % af unge, der går på en forberedende uddannelse

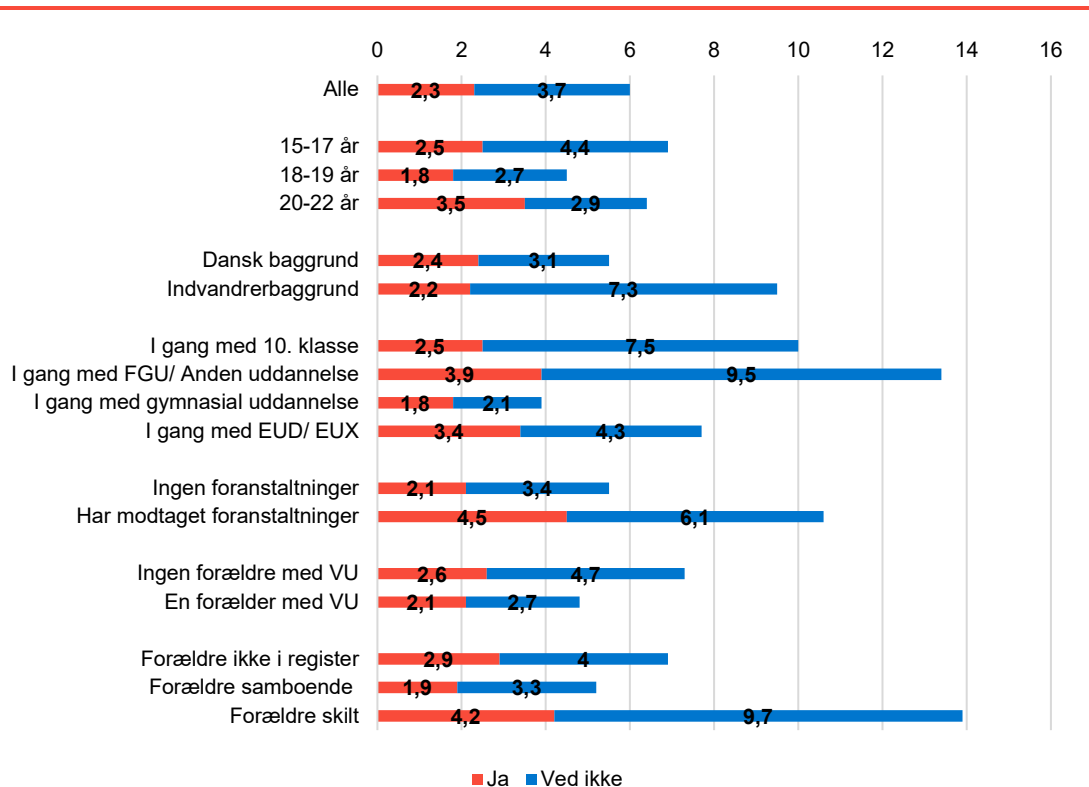
(FGU, STU, specialuddannelse), ydet noget seksuelt til gengæld for noget materielt, mens hele 9,5 % er i tvivl. På de erhvervsfaglige uddannelser er andelen med erfaringer med udveksling også relativt høj, idet 3,4 % har erfaringer med at udveksle, mens 4,3 % er i tvivl. I den anden ende af spektret på de gymnasiale uddannelser, hvor 1,8 % svarer ja til spørgsmålet om selv at have ydet noget seksuelt for materielle goder, er 2,1 % i tvivl. Vi skal dog huske på, at aldersfordelingen på uddannelserne er forskellig, idet fx unge på de gymnasiale uddannelser typisk er yngre end unge på de erhvervsfaglige uddannelser. Dette tages der bl.a. højde for i de regressionsmodeller, som vi præsenterer senere i dette kapitel, hvor uddannelsesretning viser sig ikke at have betydning, når vi tager højde for andre af de unges karakteristika.

Social udsathed hænger statistisk signifikant sammen med, om man har erfaringer med at udveksle seksuelle ydelser for materielle goder. Blandt de unge, der har modtaget en forebyggende foranstaltning eller har været anbragt, har 4,5 % udvekslet en seksuel ydelse for materielle goder, mens det gør sig gældende for 2,1 % af de, der ikke er socialt udsatte.

Forældrenes uddannelsesbaggrund har ikke statistisk signifikant betydning for andelen, der siger ja til, at de har udvekslet seksuelle ydelser for materielle goder, men vi ser, at unge, hvis forældre ikke har en videregående uddannelse, i højere grad end andre unge er i tvivl, om de har udvekslet noget seksuelt for materielle goder.

Endelig ser vi i Figur 7.2, at unge, hvis forældre er skilt, i højere grad end andre unge har erfaringer med at udveksle seksuelle ydelser. 4,2 % af unge med skilte forældre svarer således, at de har ydet noget seksuelt til gengæld for noget materielt det seneste år, mens hele 9,7 % svarer, at de ikke ved, om det er tilfældet.

Figur 7.2 Erfaringer med at udveksle seksuelle ydelser for materielle goder de seneste 12 måneder fordelt på baggrundskarakteristika. Procent.



Anm.: N = 24.200

Kilde: Ungeprofilundersøgelsen 2019, registerdata og spørgeskemadata.

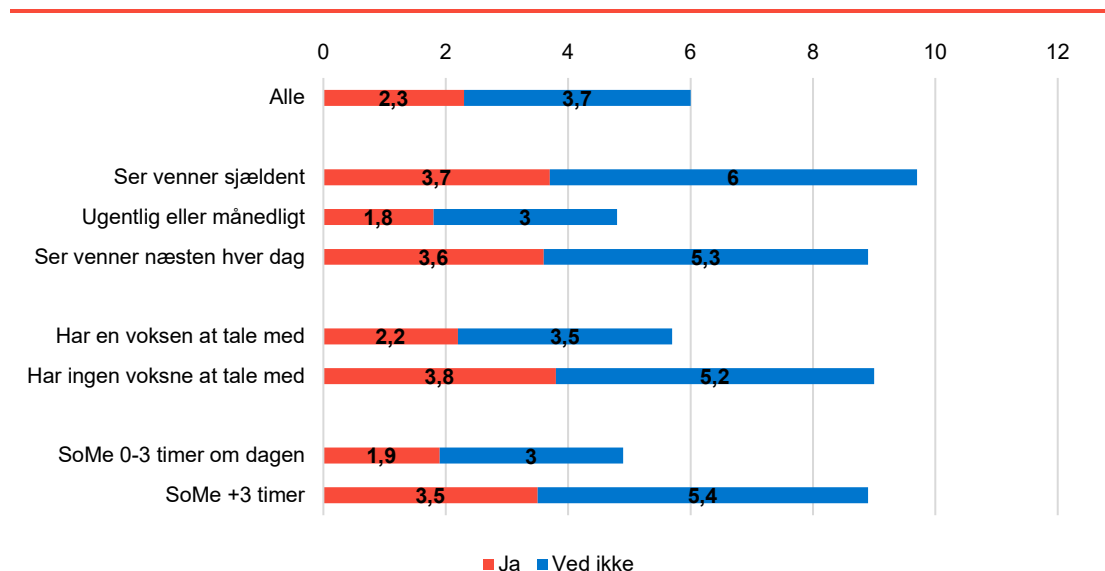
7.3 Sociale relationer

Når vi i Figur 7.3 fokuserer på de unges sociale relationer, finder vi, at unge, der har ydet noget seksuelt til gengæld for materielle goder, både er at finde blandt unge, der er socialt isoleret fra jævnaldrende (3,7 % svarer ja, mens 6,0 % er i tvivl) og blandt unge, der er meget sammen med deres venner (3,6 % svarer ja, mens 5,3 % er i tvivl). De unge, der ser deres venner ugentligt eller månedligt, har i mindre grad disse erfaringer.

Blandt unge, der ikke oplever at kunne tale fortroligt med en voksen, har 3,8 % erfaringer med at yde noget seksuelt til gengæld for materielle goder, mens 5,2 % af disse unge er i tvivl. I gruppen, der har voksne fortrolige, gælder det samme for henholdsvis 2,2 % og 3,5 %.

Endelig ser vi i Figur 7.3, at unge, der bruger mere end 3 timer dagligt på sociale medier, oftere end andre unge har erfaringer med at udveksle seksuelle ydelser for materielle goder. 3,5 % af unge, der bruger mest tid på sociale medier, har således erfaringer med at udveksle, mens 5,4 % er i tvivl. Blandt unge med et lavere forbrug af sociale medier har 1,9 % erfaringer med at udveksle, mens 3,0 % er i tvivl.

Figur 7.3 Erfaringer med at udveksle seksuelle ydelser for materielle goder de seneste 12 måneder, fordelt på sociale relationer. Procent.



Anm.: N = 24.159

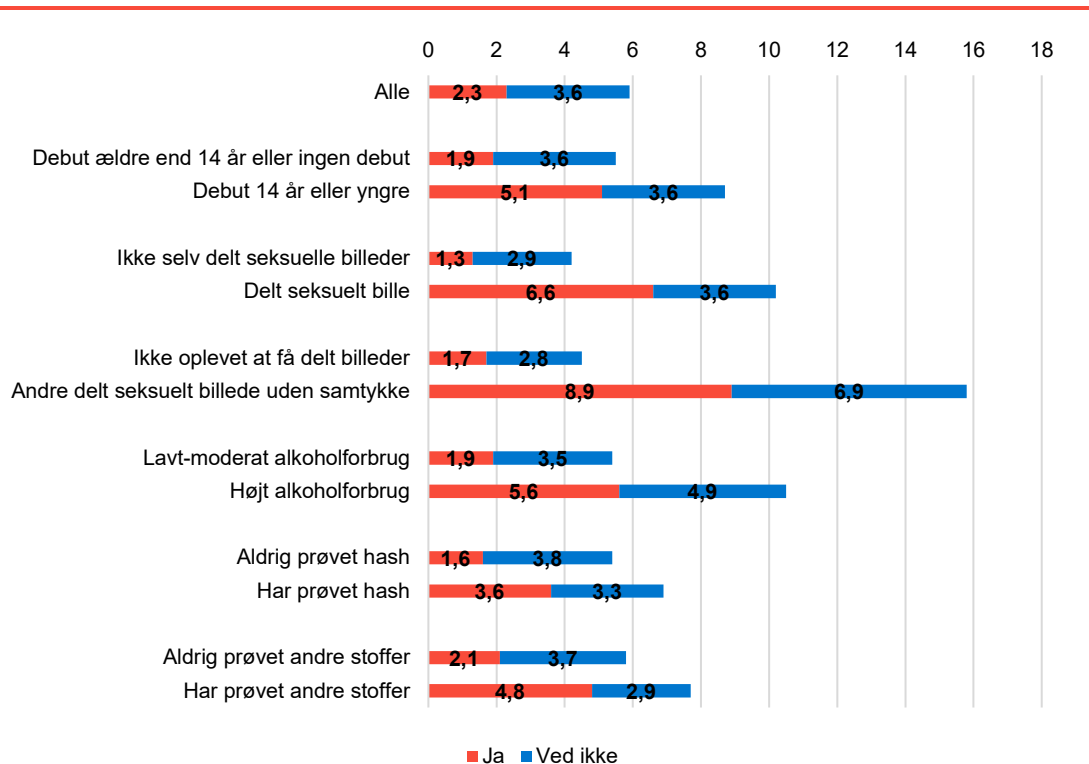
Kilde: Ungeprofilundersøgelsen, 2019 – spørgeskemadata.

7.4 Seksualitet og rusmidler

Figur 7.4 viser, at erfaringer med at udveksle seksuelle ydelser for materielle goder hænger sammen med andre seksuelt betonedede erfaringer. Blandt unge, der er debuteret seksuelt, før de fyldte 15 år, har 5,1 % således erfaringer med at udveksle, mens det samme gælder for 1,9 % af unge, der er debuteret senere eller ikke er debuteret. Ligeledes viser figuren, at unge, der har erfaringer med frivilligt eller ufrivilligt at dele/få delt billeder med seksuelt indhold, oftere end andre unge har prøvet at modtage materielle goder for en seksuel ydelse. Således angiver 6,6 % af de, der frivilligt har delt et billede og 8,9 % af de, der har oplevet at få delt et billede uden deres samtykke, at de har modtaget materielle goder for en seksuel ydelse mod henholdsvis 1,3 og 1,7 % af de, der ikke har prøvet at dele/få delt billeder.

Udover sammenhængen med andre seksuelle erfaringer viser Figur 7.4 også sammenhængen mellem rusmiddelbrug og det at udveksle seksuelle ydelser for materielle goder. Her ser vi, at sandsynligheden for at udveksle er højere, hvis man har et højt alkoholforbrug (5,6 % har udvekslet), har prøvet hash (3,6% har udvekslet), og hvis man har erfaringer med andre stoffer end hash (4,8 % har udvekslet).

Figur 7.4 Erfaringer med at udveksle seksuelle ydelser for materielle goder de seneste 12 måneder, fordelt på seksuel debutalder, billeddeling og rusmidler. Procent.



n= 24.159

Kilde: Ungeprofilundersøgelsen 2019, spørgeskemadata.

I Tabel 7.2 har vi holdt de forskellige faktorer op imod hinanden i 6 regressionsmodeller, der varierer i forhold til afgrænsningen af, hvorvidt man har udvekslet seksuelle ydelser for materielle goder samt i forhold til antallet af inkluderede forklarende faktorer.

I a-modellerne ser vi således særsomt på de, der svarer ja til, at de har udvekslet seksuelle ydelser for materielle goder, mens vi i b-modellerne også medtager dem, der svarer, at de ikke ved, om de har ydet noget seksuelt til gengæld for materielle goder. Dette har nemlig, som vi også så i de deskriptive tabeller, relativt stor betydning for, hvilke mønstre der træder frem.

Model 1 inkluderer de unges demografiske karakteristika, familiebaggrund og uddannelsessituation. Det gør Model 2 også, men her inddrager vi tillige de unges sociale relationer i modellen for at se, om det rykker noget på de demografiske forholds betydning. Endelig bygger model 3 ovenpå model 1 og 2, idet vi her medtager de unges brug af rusmidler i modellen⁵.

⁵ De øvrige seksuelle erfaringer medtages ikke i modellerne, da vi vurderer, at de hænger for tæt sammen med erfaringerne med at udveksle seksuelle ydelser for materielle goder til, at det giver mening at anvende dem som forklarende variable.

I alle modellerne ser vi, at mænd har en højere sandsynlighed for at have ydet noget seksuelt til gengæld for materielle goder end kvinder. De unges alder spiller også en næsten gennemgående rolle, idet vi ser, at sandsynligheden for at have ydet noget seksuelt til gengæld for noget materielt i 5 af de 6 modeller er højere blandt de yngste 15-17-årige, når vi kontrollerer for de unges øvrige karakteristika. Derudover ser vi, at unge, der har været anbragt eller har modtaget forebyggende foranstaltninger, fx på grund af et utilstrækkeligt omsorgsmiljø i familien eller på grund af barnets egne vanskeligheder, i alle modellerne har en højere sandsynlighed for at have udvekslet seksuelle ydelser for materielle goder.

De unges uddannelse spiller ikke en væsentlig rolle, hvis vi kun kigger på dem, der svarer ja til, at de har ydet noget seksuelt for materielle goder, når vi tager højde for de unges øvrige demografiske og socioøkonomiske karakteristika. Når vi også inkluderer dem, der er i tvivl, om de har foretaget en sådan udveksling, ser vi dog en højere andel, der har ydet noget seksuelt for materielle goder eller er i tvivl, blandt unge i 10. klasse og blandt unge på andre forberedende uddannelser (FGU, STU, specialuddannelser), hvor der typisk går flere udsatte unge og flere unge med dårligere forudsætninger for at gennemføre en ungdomsuddannelse. Det gælder, uanset om vi medtager de unges sociale relationer og brug af rusmidler i modellen eller ej.

På lignende måde varierer betydningen af, om de unge har indvandrerbaggrund, når vi kun ser på de, der svarer ja til at udveksle seksuelle ydelser for materielle goder, og når vi medtager tvivlerne. Når vi kun ser på de, der svarer ja til, at de har udvekslet, har unge med indvandrerbaggrund en lige så stor sandsynlighed som unge med dansk baggrund for at have denne erfaring – ja, endda en mindre sandsynlighed i model 2a. Når vi medtager tvivlerne, ser vi i model 1b og model 3b, at indvandrerne har en højere sandsynlighed for at have ydet noget seksuelt eller være i tvivl.

Hvorvidt forældrene er skilt, spiller en rolle i model 1, 1b og 2a, mens forældrenes uddannelse spiller en rolle i model 1b. Når vi medtager de unges egne sociale relationer og brug af rusmidler, forsvinder betydningen af begge forhold dog, og det er således primært de unges samvær med venner, deres tid på sociale medier, og hvorvidt de kan tale fortroligt med voksne samt rusmiddelbrug, der har betydning for, hvorvidt de har erfaringer med at udveksle seksuelle ydelser for materielle goder.

Tabel 7.2 Samlede modeller over sandsynligheden for at have udvekslet seksuelle ydelser for materielle goder. Lineære sandsynlighedsmodeller.

	Model 1a	Model 1b	Model 2a	Model 2b	Model 3a	Model 3b
	Ja til udvekslet	Inkl. tvivlere	Ja til udvekslet	Inkl. tvivlere	Ja til udvekslet	Inkl. tvivlere
Mænd	Højere	Højere	Højere	Højere	Højere	Højere
Alder						
15-17-årige	Højere	Højere		Højere	Højere	Højere
18-19-årige						
20-22-årige						
Indvandrerbaggrund		Højere	Mindre			Højere
Uddannelsestype						
10. klasse		Højere		Højere		Højere
Anden forberedende udd. (FGU, STU, specialudd.)		Højest		Højest		Højest
Erhvervsuddannelse		Mindre		Mindre		Mindre
Gymnasial uddannelse		Mindre		Mindre		Mindre
Forældre uden uddannelse		Højere				
Forældre skilt	Højere	Højere	Højere			
Modtaget foranstaltninger (forebyggende eller anbringelse)	Højere	Højere	Højere	Højere	Højere	Højere
Samvær med venner						
Ser venner sjældent						Højere
Ser venner jævnligt						
Ser venner hver dag			Højere	Højere	Højere	Højere
Mere end 3 timer dagligt på SOME			Højere	Højere	Højere	Højere
Har ikke voksen at tale med			Højere	Højere	Højere	Højere
Højt alkoholforbrug						
Har prøvet hash					Højere	Højere
Har prøvet andre stoffer					Højere	Højere

Anm.: N = 24.159

I a-modellerne ser vi særskilt på sandsynligheden for at svare ja til at have ydet seksuelle ydelser for materielle goder mod at have svaret ved ikke eller nej, mens vi i b-modellerne ser på sandsynligheden for at svare ja eller ved ikke mod dem, der svarer nej til at have ydet seksuelle ydelser for materielle goder.

I modeller navngivet 1 medtages kun demografiske karakteristika, familiebaggrund og uddannelsestype, i modeller navngivet 2 medtages demografiske karakteristika, familiebaggrund og uddannelsestype samt sociale relationer, mens modeller navngivet 3 medtager demografiske karakteristika, familiebaggrund og uddannelsestype, sociale relationer samt rusmiddelbrug.

Kilde: Ungeprofilundersøgelsen 2019, register- og spørgeskemadata.

Litteratur

- Abelsson, J. & Hulusjö, A. (2008): *I sexualitetens gränstrakter – en studie av ungdomar i Göteborg med omnejd som säljer och byter sexuella tjänster*. Göteborgs Stad, Social resursförvaltning.
- Bay, H. (2009): Vejning/vægtning af stikprøver. *Dansk Sociologi*, 20(4), 113-120.
- Berlingske (2017): *DR-program puster liv i sugardating*. Berlingske, 12. oktober 2017.
- Bjønness, J. & Jensen, M.B. (2019): "Denmark: Young people engaged in transactional sex – taking stock of current knowledge and social initiatives in the field" in Holmström et al. (red): *Young People, Vulnerabilities and Prostitution/Sex for Compensation in the Nordic Countries. A study of Knowledge, social Initiatives and Legal Measures*. Nordic Council of Ministers.
- Chatterji, M., Murray, N., London, D. & Anglewicz, P. (2004): *The Factors Influencing Transactional Sex Among Young Men and Women in 12 Sub-Saharan African Countries*. POL-ICY Project.
- Cole, J. (2010). <https://books.google.com/books?id=TnO3qxGouosC>. University of Chicago Press.
- Dahl, K.M., Henze-Pedersen, S., Østergaard, S.V. & Østergaard, J. (2018): *Unge opfattelser af køn, krop og seksualitet*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Dahl, K.M. & Østergaard, S.V. (2017): "Unge intimitet – frie valg eller fastlagte veje?" i Thomsen, J.P. (red.): *Unge i Danmark – 18 år og på vej til voksenlivet. Årgang 95 – Forløbsundersøgelse af Børn født i 1995*. SFI: København.
- DR (2014): *Danskerne: Det er prostitution at give gaver for sex*. Dr.dk, 13. maj.
- Fredlund, C. (2019): *Adolescent Selling Sex and Sex as Self-Injury*. Linköping University Medical Dissertation No. 1645. Department of Clinical and Experimental Medicine. Linköping University, Sweden.
- Fredlund, C., Dahlström, Ö., Svedin, C-G., Wadsby, M., Jonsson, L.S. & Priebe, G. (2018): "Adolescents' motives for selling sex in a welfare state – A Swedish national study", *Child Abuse and Neglect*, 81, 286–295.
- Fredlund, C., Svedin, C-G., Priebe, G., Jonsson, L. & Wadsby, M. (2017): "Self-reported frequency of sex as self-injury (SASI) in a national study of Swedish adolescents and association to sociodemographic factors, sexual behaviors, abuse and mental health", *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*, 11(9).
- Frisch, M.L, Moseholm, E., Andersson, M., Andresen, J.B. & Graugaard, C. (2019): *Sex i Danmark. Nøgletal fra Projekt SEXUS 2017-2018*. Statens Serum Institut & Aalborg Universitet.
- Groes-Green, C. (2013): "'To put men in a bottle': Eroticism, kinship, female power, and transactional sex in Maputo, Mozambique", *American Ethnologist. Journal of the American Ethnological Society*, 40(1).

- Grönvall, Y. & Holmström, C. (2019): "Sweden: Young people selling sex: knowledge base, social initiatives and legal measures" in Holmström et al. (red): *Young People, Vulnerabilities and Prostitution/Sex for Compensation in the Nordic Countries. A study of Knowledge, social Initiatives and Legal Measures*. Nordic Council of Ministers.
- Holmström, C. (2019): "Young people, vulnerabilities and prostitution/sex for compensation in the Nordic countries" in Holmström et al. (red): *Young People, Vulnerabilities and Prostitution/Sex for Compensation in the Nordic Countries. A study of Knowledge, social Initiatives and Legal Measures*. Nordic Council of Ministers.
- Jonsson, L., Bladh, M., Priebe, G. & Svedin, C-G. (2015): "Online sexual behaviours among Swedish youth: associations to background factors, behaviours and abuse", *European Child and Adolescence Psychiatry*, 24,1245–1260.
- Knudsen, L. (2007): *Ung2006. 15-24-åriges seksualitet – viden, holdninger og adfærd*. København: Sundhedsstyrelsen.
- Larsdotter, S., Jonsson, J. & Gäredal, M. (2011): *Osynliga synliga aktörer – HBT-personer med erfaringer av att sälja och/eller köpa sexuella tjänster*. Stockholm: RFSL.
- Lindroth, M. (2013): *Utsatthet och sexuell hälsa – en studie om unga på statliga ungdomshem*. Malmö University, Doctoral Dissertation 2013:4.
- Lindroth, M. & Löfgren-Mårtensson, L. (2013): "Sexual chance taking: A qualitative study on sexuality among detained youths", *The European Journal of Contraception and Reproductive Health Care*, 18, 335–342.
- LivaRehab. (2017): *Årsrapport og evaluering 2017*. København: LivaRehab.
- Mossige, S. (2001): *Ungdoms holdninger til seksuelle krenkelser og overgrep. Ungdommers oppfatning av barn som legitime mål for seksuelle handlingar*. Nova Rapport 16/1. Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring, Oslo.
- Ottosen, M.H., Andreasen, A.G., Dahl, K.M., Hestbæk, A.D., Lausten, M. & Rayce, S.L.B. (2018): *Børn og Unge i Danmark – Velfærd og Trivsel 2018*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Pedersen, W. & Hegna, K. (2003): "Children and adolescents who sell sex: A community study", *Social Science and Medicine*, 56(1), 135–147.
- Pedersen, F.H. & Grunwald, C. (2005): *Metodeudviklings- og forebyggelsesprojekt vedrørende unge og prostitution i Vejle Amt*. Pro Vejle og Videns- og Formidlingscenter for Socialt Udsatte.
- Public Health Agency of Sweden (2017): *Sexualitet och hälsa bland unga i Sverige. Ung-KAB15 – en studie om kunskap, attityder och beteende bland unga 16–29 år*. Public Health Agency of Sweden.
- Public Health Agency of Sweden (2019): *Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i Sverige 2017. Resultat från befolkningsundersökningen*. SRHR2017. Public Health Agency of Sweden.
- RedenUng (2015): *Unges holdninger til prostitution og gråzoneprostitution*. København: RedenUng.

- RedenUng (2017): *Gråzoneprostitution*. Hvidbog. København: RedenUng.
- RFSL Youth (2015): *Sex för X – sex mot ersättning bland unga HBTQ-personer*. Pegasus, RFSL Ungdom and Arvsfonden.
- Socialforvaltningen (2007): *Redegørelse om prostitution i København*. Københavns Kommune.
- Svedin, C-G. & Priebe, G. (2004): *Ungdomars sexualitet – attityder och erfarenheter. Avsnitt: Sexuell exploatering. Att sälja sex mot ersättning/pengar*. SOU 2004:71, Bilaga 3. Ministry of Health and Social Affairs, Government of Sweden.
- Svedin, C-G. & Priebe, G. (2007): Selling sex in a population-based study of high school seniors in Sweden: Demographic and psychosocial correlates. *Archives of Sexual Behavior*, 36, 21–32.
- Svedin, C-G. & Priebe, G. (2009): *Unga, sex och internet I Se mig – unga om sex och internet*. Stockholm: Ungdomsstyrelsens skrifter 2009:9, 33–148.
- Svedin, C-G., Priebe, G., Wadsby, M., Jonsson, L. & Fredlund, C. (2015): *Unga sex och internet – i en föränderlig värld*. Stiftelsen Allmänna Barnhuset, Linköpings universitet, Barnafriid Nationellt kunskapscentrum, Lunds Universitet.
- Svensson, F., Fredlund, C., Svedin, C-G., Priebe, G. & Wadsby, M. (2013): “Adolescents selling sex: Exposure to abuse, mental health, self-harm behavior and the need for help and support-a study of a Swedish national sample”, *Nordic Journal of Psychiatry*, 67(2), 81–88.
- Sørensen, M.H. & Nørrelykke, M.L. (2006): *Betalt seksuel udnyttelse af socialt udsatte unge*. Videns- og Formidlingscenter for Socialt Udsatte og Kompetencecenter Prostitution.
- Thomsen, C.H. (2004): *Anbragte unge, seksualitet og prostitutionlignende relationer*. Pro Vejle og Videns- og formidlingscenter for Socialt Udsatte.
- Tikkanen, R.H., Abellsson, J. & Forsberg, M. (2011): *UngKAB09 – Kunskaper, attityder och sexuella handlingar bland unga*. Göteborgs Universitet, Skriftserien 2011:1.
- Warpe, S.S. (2017): *Mistanke og magesfølelse: hjelpeapparatet i Oslo sine erfaringer med enslige mindreårige som selger/bytter seksuelle tjenester*. Oslo: the Municipality of Oslo.
- Weiskopf, K. V. (2015): *LivaRehab. Unge til salg – et projekt om gråzoneprostitution blandt udsatte børn og unge*. København.

Bilag 1 Bilagstabel

Bilagstabel 1.1 Lineære sandsynlighedsmodeller for sammenhæng mellem udveksling af seksuelle ydelser for materielle goder og baggrundskarakteristika i tre blokke: 1) demografiske karakteristika, familiebaggrund og uddannelses-type, 2) sociale relationer og 3) rusmiddelbrug

	Model 1a	Model 1b	Model 2a	Model 2b	Model 3a	Model 3b
	Ja til udvekslet	Inkl. tvivlere	Ja til udvekslet	Inkl. tvivlere	Ja til udvekslet	Inkl. tvivlere
	Odds ratio	Odds ratio	Odds ratio	Odds ratio	Odds ratio	Odds ratio
Mænd	1,009***	1,030***	1,010***	1,032***	1,007***	1,028***
Alder						
15-17-årige	1,004*	1,010***	1,003	1,009***	1,005*	1,011***
18-19-årige	ref.	ref.	ref.	ref.	ref.	ref.
20-22-årige	1,002	0,999	1,002	0,998	0,999	0,996
Indvandrerbaggrund	0,996	1,010*	0,994*	1,006	0,997	1,010*
Uddannelsestype						
10. klasse	ref.	ref.	ref.	ref.	ref.	ref.
Andre forberedende udd. (FGU, STU, specialudd.)	1,010	1,017	1,010	1,017	1,010	1,017
Erhvervsuddannelse	0,996	0,950***	0,999	0,955***	0,997	0,953***
Gymnasial	1,007	0,975**	1,007	0,974**	1,005	0,972***
Forældre uden videregående uddannelse	1,001	1,007*	1,000	1,004	1,000	1,005
Forældre samboende	ref.	ref.	ref.	ref.	ref.	ref.
Forældre skilt	1,005*	1,006*	1,004*	1,005	1,003	1,003
Ikke i registeret	1,007	1,025	1,008	1,027*	1,008	1,027*
Modtaget foranstaltninger (forebygg. eller anbring.)	1,014***	1,023***	1,013***	1,020***	1,011**	1,019***
Samvær med venner						
Ser venner sjældent			1,007	1,013	1,010	1,016*
Ser venner jævnligt			ref.	ref.	ref.	ref.
Ser venner hver dag			1,010***	1,017***	1,006**	1,012***
Mere end 3 timer dagligt på SOME			1,015***	1,025***	1,013***	1,023***
Har ikke voksen at tale med			1,014***	1,023***	1,011***	1,020***
Højt alkoholforbrug					1,021***	1,028***
Har prøvet hash					1,004*	1,002
Har prøvet andre stoffer					1,022***	1,023***
Konstant	1,013**	1,066***	1,005	1,051***	0,982**	1,020*
Antal obs. (n)	24.200	24.200	24.200	24.200	24.200	24.200
Justeret R²	0,003	0,015	0,007	0,019	0,012	0,022

Anm.: I a-modellerne ser vi særskilt på sandsynligheden for at svare ja til at have ydet seksuelle ydelser for materielle goder mod at have svaret ved ikke eller nej, mens vi i b-modellerne ser på sandsynligheden for at svare ja eller ved ikke mod dem, der svarer nej til at have ydet seksuelle ydelser for materielle goder.

I modeller navngivet 1 medtages kun demografiske karakteristika, familiebaggrund og uddannelsestype, i modeller navngivet 2 medtages demografiske karakteristika, familiebaggrund og uddannelsestype samt sociale relationer, mens modeller navngivet 3 medtager demografiske karakteristika, familiebaggrund og uddannelsestype, sociale relationer samt rusmiddelbrug.

*** p < 0.001, ** p < 0.01, * p < 0.05

Kilde: Ungeprofilundersøgelsen 2019, spørgeskema- og registerdata.

VIDEN
VELFÆRD

DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD